

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUBLISHING CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Telephone Roosevelt 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

VOL. XI.

Kaina 3c.

Chicago, Ill., šeštadienis, Liepos-July 12 d., 1924

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUBLISHING CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Telephone Roosevelt 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

437

No. 168

Sukilimas Brazilijoje plečiasi

Montanos Farmer-Labor partija už La Follettą

Lenkai suvaržė tautinių mažumų teises; Seime kilo muštynės

Sukilimas Brazilijoje vis labiau plečiasi

Sao Paulo gubernatorius ir kiti valdininkai išvyti iš sostinės.

WASHINGTONAS, liepos 11. — Amerikos konsulas praneša valstybės departamentui iš Sao Paulo, kad tasai miestas esąs pilnoj revoliucinių kontrolė. Sao Paulo gubernatorius ir kiti valstybės valdininkai pasitraukė iš sostinės.

Konsulo telegrama nepaduoda jokių kitų smulkmenų, sako tik, kad esą padaryta žingsnių apsaugoti Jungtinių Valstijų piliečių gyvybei ir turtui.

Brazilijos ambasados gautą praeitą naktį oficialis pranešimas iš Rio de Janeiro sako, kad valdžios artillerija bombardavus Luzo kareivines, kurios yra sukilėlių centras, ir turėjus „geriausių rezultatų.“ Jbet po pietų bombardavimas paliauta, nes federalinės kariuomenės vadui rūpėję kiek galint vengti daryti žalos miestui. Bet Sao Paulo miestas esąs labai nukentėjęs nuo pačių sukilėlių.

Maištas esąs prigesintas.

RIO DE JANEIRO, Brazilija, liepos 11. — Valdžios laikraštis Jornal Do Commercio vedamajame straipsny sako, kad „Sao Paulo maištas yra beveik nugniaužtas.“

Maištas plečiasi, sako kitų versmų žinios.

MONTEVIDEO, Uruguaja, liepos 11. — Pasak autoritetinių pranešimų, gautų bevieliniu telegrafu iš Santos ir Port Alegre, Brazilijos sukilėliai tęsia savo operacijas toliau ir turi pasisekimų. Sukilimas esąs atkreiptas prieš Prezidento Bernardeso valdžią. Sao Paulo esąs pilnai sukilėlių kontroliuojamas ir sukilimas galės išsiplėsti visoje Brazilijoje.

Pranešama, kad sukilėlių būriai žygiuoja į Paranos valstiją, ir labai gali but, kad prie jų prisidės Paranos valstijos kariuomenė ir šiaip savanoriai.

Sukilimo lyderis.

Sukilimui vadovaujas garsus Rio Grandės lyderis, pulk. Joao Francisco, kurs per kiek metų buvo valstybės kariuomenės Sao Paulo brigados komanduo-tojas.

Pranešimai sako, kad sukilėliams pavykę nuversti Sao Paulo valstybės valdžią, kurios vėtoje palstytą militarinę tarybą (junta) su gen. Rondonu ir maj. Klingeru priešaky.

Geležinkelis iš Santos į Sao Paulo neveikia ir telegramų cenzūra labai aštri.

BENTON HARBOR, liepos 11. — Gatvekaris mirtinai sužeidė moteriškę Alice Finn, 55 m.; ji buvo atvykus čia iš Chicago vakacijų praleisti.

Montanos farmer-labor partija už La Follettą

Reikalauja iš Duncan McDonalda, kad jis ištrauktų savo kandidatūrą.

GREAT FALLS, Mont., liepos 11. — Montanos farmer-labor partijos vykdomasis komitetas savo konferencijoje nutarė ateinančiais rinkimais remti La Follettą.

Montanos farmer-labor partija dalyvavo komunistų kontroliuojamoje St. Paulo konvencijoje, kuri kandidatų prezidento vietai nominavo komunistą Duncan McDonalda. Dabar gi tos konvencijos vice-pirmininkas William Mahoney išleido formalį manifestą, kuriuo reikalauja, kad McDonaldas atšauktų savo kandidatūrą ir užleistų jį La Follettui.

Farmer-labor partija oficialiai paskelbia, kad ateinančiais rinkimais ji statysianti pilną valstybės tikieta.

Muštynės Lenkų Seime

Seimas priėmė įstatymą, sušaurinantį tautinių mažumų teises.

VARSUVA, Lenkija, liepos 11. — Lenkų Seime vakar įvyko audringų scenų ir muštynių. Valdžia mat įnešė įstatymo projektą, Lenkijos tautinių mažumų teisėms reguliuoti. Nežiūrint tų tautinių mažumų — ukrainiečių, baltgudžių, rusų, vokiečių ir žydų atstovų protestų, įstatymo sumanymas Seimo buvo priimtas, ir dėl to kilo batalija.

Naujasai įstatymas uždraudžia vartoti oficialiuose su vietų vyresnybėmis susižinojimuose kurią nors kitą kalbą, kaip tik lenkų, ir atmeta tautinių mažumų teritorinės savivaldybės reikalavimus.

Du atstovai, kurie be kitų argumentų pavartojo dar kumščias, buvo iš Seimo salės išmesti ir suspenduoti trims posėdžiams.

GEN. BRUSILOVAS GAUNA PENSIJĄ.

150 dol. mėnesiui „už nuopelnus sovietų respublikai“.

LENINGRADAS, liepos 11. — Generalui Brusilovui, kurs vedė rusų armiją prieš vokiečius didžiojo karo metu, sovietų valdžia paskyrė pensiją, 150 dolerių mėnesį „už nuopelnus sovietų respublikai ir del senatvės.“

Brusilovas yra 75 metų amžiaus. Jis nemaža pasidarbavo organizavime bolševikų kavalerijos ir ligi savo pasitraukimo iš tarnybos buvo techninis raudonosios armijos patarėjas.

Francijos premjeras gavo parlamento įgaliojimą

Antradienį vyksta Londonan, Poincaré'o įspėjamas „dabotis Anglijos spąstų“.

PARYŽIUS, liepos 11. — Ateinantį antradienį Francijos premjeras Herriotas keliaus Londonan, parlamento pilnai įgaliotas atstovauti Francijai įvyksiančioj Londone liepos 16 dieną interalių konferencijoj.

Dagi atitrusis premjero priešas, reakcininkas Poincaré penkias valandas iškalbėjęs vakar senatę panorėjo but žmoniškėnis, — švelniau atakavo Herriotą ir teiškai įspėjo jį: buk atsargus, nenusileisk per daug, dabokis Britų diplomatijos spąstų...

„Mažosios antantės“ konferencija

PRAGA, Čekoslovakija, liepos 11. — Šiandie čia prasidėjo „mažosios antantės“ konferencija. Tarp klausimų, kurie bus svarstomi, svarbesni yra šie:

1. Mažosios antantos narių santykiai su savo kaimynais, ypač finansinės Vengrijos ir Austrijos rekonstrukcijos žvilgsniu.

2. Koks turi but mažosios antantos nusistatymas derybose reparacijų klausimu.

3. Klausimai, nužymėti busimo tautų lygos susirinkimo programoje, klausimas priėmimo Vokietijos lygon, taipiau klausimas militarės buvusių priešų valstybių kontrolės.

4. Mažosios antantos nusistatymas ginklavimos apribojimo klausimu ir tautų lygos proponuojamos tarpusavio saugumo garantijų sutarties. Be to konferencija veikiausia svarstys taipiau francūzų-pietų slavų sąjungos sudarymo klausimą.

Tarptautinė kooperatyvų paroda Gente

Parodoj dalyvauja 32 kraštų kooperacijos.

GENTAS, Belgija, liepos 11. — Šiandie čia tapo iškilmingai atidaryta pirma tarptautinė kooperacijos darbų paroda. Ji tęsis tris mėnesius. Parodoj dalyvauja trisdešimt dviejų kraštų kooperacijos. Jungtinėms Valstijoms atstovauja Co-operative League.

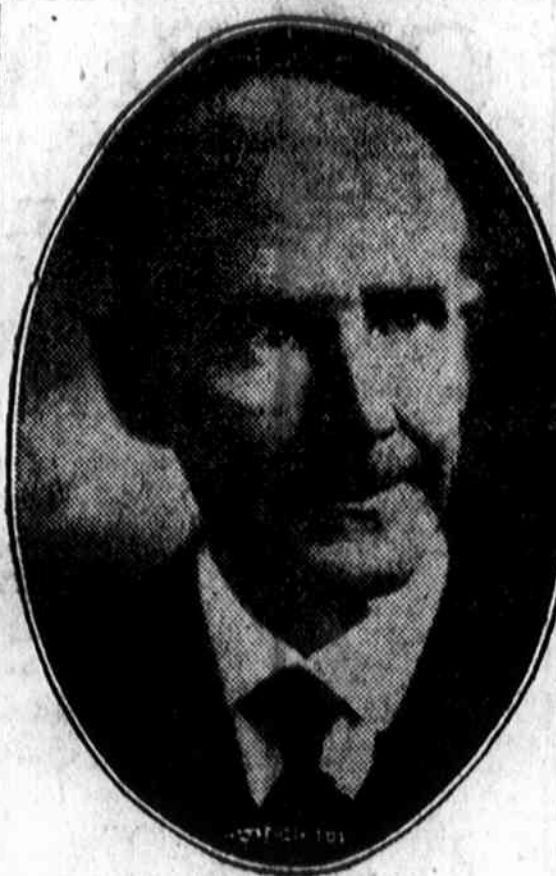
Gento miestas yra kooperacijų judėjimo gimimo vieta, dėl to tai čia ir surušta pirma jų tarptautinė paroda.

AMERIKOS LAKUNAI ATSKRIDO Į KONSTANTINOPOLĮ

KONSTANTINOPOLIS, Turkija, liepos 10. — Amerikos armijos lakunai, keliaujantieji aeroplanais aplink pasaulį, atskrido vakar vakarą į Konstantinopolį. Iš Bagdado jie išskrido praeito trečiadienio rytą. Tolumas nuo Bagdado į Konstantinopolį yra 965 mailės.

22 ŽMONĖS SUSEISTA BUSO IR AUTO KOLIZIJOJ

NEW YORKAS, liepos 11. — Riverside Drive praeitą naktį susimusė Penktosios Avenue busas su dideliu automobiliu. Kolizijoje 22 žmonės buvo sužeisti.

EUGENE V. DEBS

Nenuošalus darbininkų reikalų gynėjas ir kovotojas, Amerikos socialistų lyderis, Clevelando konvencijos dabar išrinktas Socialistų Partijos pirminku. Del pairusios sveikatos — jo sveikatą palaužė ligas kėlėjas, kuriam jis buvo pasmerktas už nepritarimą karui — Debs dabar randasi Elmhursto sanatorijoje, netoli Chicago.

Ukrainoj siaučia malarijos epidemija

Per penkis mėnesius buvo 400,000 susirgimų.

CHARKOVAS, liepos 11. — Visoj Ukrainoj smarkiai išsiplėtojo malarijos epidemija. Per pastaruosius penkis mėnesius įregistruota daugiau kaip keturi šimtai tūkstančių susirgimų. Vietomis visi kaimų gyventojai ta liga serga. Ypatinai epidemija išsiplėtojus Dono baseino srity.

Trys žmonės užsimušė aeroplanui nukritus

LANCASTER, Pa., liepos 11. — Praeitą naktį netoli nuo čia nukrito aeroplanas, kuriuo skrido trys žmonės. Aeroplanas sutrupėjo į skeliaudras ir visi trys pasąžieriai užsimušė.

SMARKI AUDRA ITALIJOJ.

ROMA, liepos 10. — Per Italiją perėjo smarki audra, pažeidžama beveik visuose uostuose laivų ir užtvindijama žemės Neapolio dalis. Genujoj perkunas suskaldė vieną laivą. Šiaurinėj Italijos daly smarkūs ledai daug žalos padarė laukams.

Chicago ir apilinkė. — Šiandie oro pranašas numato lietaus su perkunijomis; į pavakarį busią vėsią; pusėtnas vėjas, didžiūmoj pietvakarių. Vakaro temperatūra siekė vidutina 76° F. Šiandie saulė teka 5.24, leidžiasi 8.27.

PINIGŲ KURSAI

Vakar, liepos 11 d., užsienio pinigų ne mažiau kaip už \$25,000 dolerių banku buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:

Anglijos, 1 sv. sterlingų	\$4.36
Belgijos, 100 frankų	\$4.52
Danijos, 100 kronų	\$15.95
Italijos, 100 lirų	\$4.26
Francijos, 100 frankų	\$5.12
Lietuvos, 100 litų	\$10.80
Norvegijos, 100 kronų	\$13.38
Olandijos, 100 florinų	\$37.75
Suomijos, 100 markių	\$2.52
Švedijos, 100 kronų	\$26.55
Šveicarijos, 100 frankų	\$18.05

Calles gal bus naujasis Meksikos prezidentas

Sostinėje apskrityse jis gavo 45,000 balsų prieš Floreso tik 8,500.

MEKSIKOS MIESTAS, liepos 11. — Praeitą sekmadienį įvykusių Meksikoj prezidento rinkimų pasekmių vis dar nežinoma, bet oficialis suskaičymas balsų, paduotų įspokityse, kuriuos įeina ir Meksikos Miestas, parodo, kad nepalyginamą daugumą yra laimėjęs Plutarco Calles. Tose apskrityse Calles yra gavęs 41,500 balsų, o jo oponentas Angel Flores tik 8,500.

J. V. naftos magnatai nori išsiderėti palengvinimų.

Laikraštis Excelsior sakosi sužinojęs iš patikimų versmų, kad Amerikos stambiųjų naftos pramonininkų grupė, su Doheny ir Standard Oil kompanijos pirminku Teagle priešaky, liepos pabaigoj atvyksia Meksikon derėtis, kad būtų pakeista dabartiniai įstatymai liečiantys naftos šaltinių naudojimą taip, kad jie būtų amerikiečiams palankesni.

Nebus sušaudyti

Dviem sovietų valdininkams mirties bausmė pakeista kalėjimu.

MASKVA, liepos 11. — Dviem valdžios tekstilės trasto direktoriams, Nikalajui Kalininui ir Čardincovui, kurie mėnesis laiko atgal buvo atiduoti teismui už suktybes ir korupciją ir pasmerkti sušaudymui, centralinės valdžios vykdomkomas mirties bausmę pakeitė dešimčiai metų kalėjimo.

Gompersas sveikstas

Buvo nusikamavęs bedirbdamas demokratų konvencijoj.

NEW YORKAS, liepos 11. — Amerikos Darbo Federacijos prezidentas Sam Gompersas einas geryn, galis jau ir vaikščioti. Jo gydytojas, Dr. Auerbach, sako, kad Gomperso liga — didelis proto ir kūno nuvargimas besidarbuojant demokratų konvencijoj. [Padėjo išrinkti J. Pierpont Morgano advokatą kandidatui į prezidentus?]

Turkomanai nukovė 300 persų kareivių

ALLAHABADAS, Britų Indija, liepos 11. — Laikraščio Pioneer gauta žinia skelbia, kad netoli Gumbad-i-Kabuzo, Turkomanų krašte, turkomanai užpuolė nakties metu persų kavaleriją nukovė 300 žmonių. Likusieji persų raiteliai, kuriems pavyko ištrukti, pabėgė į Budžnurdą.

Danų-Norvegų sutartis dėl Grenlandijos

KRISTIANIJA, Norvegija, liepos 11. — Norvegijos ir Danijos sutartis dėl Rytų Grenlandijos tapo praeitą trečiadienį pasirašyta Kopenhagoj ir vakar įėjo galion. Ta sutartim norima išvengti ginčų, kurie šiaip galėtų ateity kilti tarp abiejų kraštų dėl judviejų interesų lytų Grenlandijoje.

Piratai apiplėšė laivą

Pasiėmė grobio — \$500,000 vertės dektinės.

HALIFAX, N. S., liepos 11. — Atlaukusis čia francūzų garlaivio Mulhouse kapitonas Ferrene pranešė vyriausybei, kad plaukiant jurėmis, ties New Jersey pakraščiais birželio 24 dieną laivą užpuolė piratai. Trisdešimt vyrų, įsiveržę laivą, suėmė laivo įgulą ir per dešimtį dienų laikė juos ikalini, kol piratai iškraustė iš laivo į savo aštuonis škunerių 33,200 dežių dektinės, vertės apie 500 tūkstančių dolerių. Francijos konsulas dabar pradėjo to įvykio tardymus.

„Investavo“ 11,500 dolerių — prigavikų kišenę

BLOOMINGTON, Ill., liepos 11. — Turtingas Danverso fermeris, Louis Buescher, patapo Chicago prigavikų auka, sukišdamas jiems 11,500 dolerių. Prieš dvejetą mėnesių atsilankė pas jį pora džentelmenų, kalbindami jį parduoti savo farmą, o pinigų investuoti į kasyklas, kurios duodančios milžiniškų pelnų. Negudrus fermeris, patikėjęs saldžiais džentelmenų žodžiais, apmorgiavo visą savo turtą, o gautus pinigus patsai atgabeno Chicago ir „investavo“ į prigavikų kišenę. Jis veikiai patyrė, kad liko apmautas, bet apgavikai dingo kaip vandenį.

JAPONIJOS AMBASADORIUS ISVAŽIUOJA

WASHINGTONAS, liepos 11. — Japonijos ambasadorius Hanahara šiandie aplėdo Washingtoną ir išvažiuoja, per San Francisco, į Japoniją. Ambasados reikalų vedėju laikinai bus patarėjas Yoshida.

Ripkevičius grįžta su 40 keleiviu

Vakar iš Kauno Naujienose gauta telegrama nuo Naujienų ekskursijos palydovo Antano Ripkevičiaus, kurioj jis praneša, kad grįžtas Amerikon su 40 keleivių. Iš Lietuvos jis išvažiavęs liepos 22 dieną.

Naujienų ekskursija buvo labai pasekminga į aną pusę. Sakoma, pasąžieriai niekad geriau nebuve aprūpinti, kaip juos aprūpino United States Lines šioj Naujienų ekskursijoje. Kaip matyti, Naujienų ekskursija bus taipiau pasekminga į šią pusę. Šiais laikais grįžti į Ameriką su 40 keleivių yra labai matonus dalykas.

DU ŽMONĖS ŽUVO TRAUKINIUI SUDAŽIUS AUTO-MOBILĮ

MINNEAPOLIS, Minn., liepos 9. — Jeffersono vieškely Gręat Northern pasąžierinis traukinys sudaužė skersai geležinkelį važiuosį automobilį ir užmušė vyrą ir moteriškę, abudu nepažįstamu.

Vilnius

Prieš lenkus.

Vietos gyventojai nebesustvaldo prieš okupantus ir visais būdais stengiasi pastoti jiems kelią. Taip neseniai bevažinėjan-tį gen. Rydz Smygla norėta nužudyti, padarius traukinio katastrofą.

Tačiau mašinistas pastebėjo padėtą skersai geležkelio kliūtį ir laiku traukinį sustabdė. Pasirodė — tai buvęs bėgių šmotas padėtas skersai geležkelio. Taigi traukinio katastrofa neįvykus.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos Lietuvon 50 Centų

Šitas stebėtinas dalykas jau tapo įvykintas. Su pagelba tik ką įvestos Naujienų telegrafinės sistemos dabar galima siųsti pinigus Lietuvon telegramu tik už 50 centų. Šita sistema siunčiamieji pinigai yra išmokami Lietuvoje į 3 ar 4 dienas.

Už telegramą reikia mokėti tik 50 centų, visvien ar ilgas ar trumpas adresas, ar didelė ar maža suma. Litų kursas taip-jau tapo labai atpigintas. Reikalaukite Naujienų telegrafinių perlaidų aplikacijų, iš kurių matysite atpigintą litų kursą siunčiant telegramu.

Siųskite savo giminėms pinigus Lietuvon telegramu per Naujienas. Kam-gi jie turi laukti visą mėnesį ar ilgiau, kada jie gali gauti pinigus į 3 ar 4 dienas, o jums tas nekaštuoja brangiau.

Naujienų Skyriai ir Agentai irgi priima siuntinius telegramais

Kam pertoli nueiti į Naujienų vyriausią ofisą, tie gali induoti pinigus pasiuntimui telegramu Lietuvon Naujienų autorizuotiems agentams: BRIDGPORT: AUŠRA: — 3210 S. Halsted St. TOWN OF LAKE: BENOŠIAUS APTIEKA: 1616 W. 47th St. ROSELAND: TUPIKAIČIO APTIEKA: 233 East 115th St.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

6%

Tegul jūsų pinigai uždirba 6%.
Ateikite į mūsų banką ir klaus-
kite bile vieno viršininkų apie
mūsų pirmus morgičius ir bonus.

Peoples State Bank

DIDELIS BANKAS

ant kampo

47 St. ir Ashland Ave.
CHICAGO

Gerai žinomas bankas tarpe lie-
tuvų visoje Amerikoje savo stip-
rumu ir geru patarnavimu.

Gaukit Pilnas Palukanas už Liepos Mėnesį

Visos taupymų sąskaitos padėtos pirm ar-
ba liepos 15 dieną, gausite pilnas palukanas
už visą mėnesį.

Naujos sąskaitos atidarytos arba perkelti
pinigai iš kitų bankų į šį 14½ milijonų dole-
rių banką pirm arba 15 dieną liepos, gausi-
te taipgi pilną nuošimtį už šį mėnesį.

Pastaba: Dar ½ milijono dolerių pasidau-
gimo per paskutinius tris mėnesius. Vien
tiksliai depozitai pasidauogino \$544,145.19.
Toks didelis augimas parodo laipsnį pasiti-
kėjimo kurį mūsų kostumeriai turi šioje
bankoje, taipgi ir gerą patarnavimą kurį
mes teikiame.

TAUPYKIT DAUGIAU PAS

**WEST SIDE TRUST
AND SAVINGS BANK**

An Authorized Trust Company
CORNER HALSTED and ROOSEVELT ROAD
CHICAGO

CLEARING HOUSE BANKS

Atdara subatomis ir utarninkais iki 8 val. vakare.

KORESPONDENCIJOS

Hart, Mich.

Chicagiečio įspūdžiai

Hart Mich. yra 245 m. atstu-
me nuo Chicagos, žiemų rytų
pusėj. Automobiliu kelias iki
pat Hart yra geras, cementuotas,
nuo pat Chicagos, tiesiai visu
Michigano paežeriu. Keliaunin-
kai važiuojantys šiuo keliu gau-
na nepaprastą įspūdį, o tai del-
to, kad važiuodamas jautiesi,
kad važiuoji viduriu sodno, nes
veik nieko kito taip įspūdingo
nėra, kaip sodnai, kurių negali-
ma apmatyti akimis. Turbut
tie smiltynai sodnų yra labai mė-
giami.

Hart miestelis nedidelis, tu-
rintis 1590 gyventojų, tvarkus
ir švarus, pavieto sedyba.

Apie šitą miestelį yra daug
lietuvų ukininkų. Teko buti pas
keletą jų. Lietuvių ukininkų
yra gyvenančių visai, ir gerai,
ir prastai. Kadangi žemė yra
smiltinga, tai daugumas ukinin-
kų augina žemuoges ir pupas
iš ko daugiausia pelno padaro.
Čia gerai auga ir kornai, bul-
vės, šienas, rugiai. Galima sa-
kyt, kad nors žemė smiltinga,
bet vaisių gerą išduoda. Iš lie-
tuvų ukininkų, kurių ukus ma-
čiau, man atrodo, kad Juozo Juš-
kos ukis yra bene geriausias; gu-
li ražioj vietoj, triobas turi ge-
ras, gyvenamoji troba net ant
2 aukštų mūrinė; užtat pas
juos ir svečių daug atsilanko. Be
to dar reikia pridurt, kad apart
ukio gražumo, dar prisideda ir
jų mandagus priėmimas ir pa-
tarnavimas svečiams.

Hart lietuviai ukininkai yra
organizuoti, turi savo draugijas
ir surengia pasilinksminimus.
Liepos 6 d. rengė pikniką ir
mane labai kvietė, kad dalyvau-
čiau jame, bet man laikas nepa-
veliojo ir turėjom grįžti į Chi-
cago. —K. Čepukas.

Niagara Falls, N. Y.

Tai yra gana švarus miestas,
su gražiais namais ir dideliais
viešbučiais, turintis nemažai
dirbtuvių ir nusidriekęs palei
to paties vardo upę Niagara.
Svarbiausia, tai kad čia yra di-
džiausias vandenpuolis pasauly.
—“Niagara Falls”. Erie ežero
vanduo krinta žemyn 160 pėdų
ir daro didelį balsą, panašų į
perkuno dundėjimą, o smulkus
vandens lašai eina aukštyn iš
gilumos upės triukšdami toli į
šalį, kas sudaro prieš saulės
spindulius gražią visokių spalvų
“laumės juostą”, kokią matyda-
vom Lietuvoj lietaus debesyse
prieš saulę esančiose.

Čia vasaros laikų šimtais tuks-
tančių svečių iš visur suvažiuo-
ja pasižiūrėti to vandenpuolio.

**WILSON'S
Fashion
SHOE STORE**
3235 S. Halsted St.

Vien tik Lietuvių krautuvė

Sale! Sale! Sale!

Didžiausias išpardavimas lietuviškos
išdirbystės čėverykai: Vyrų, moterų
ir vaikų prasišės subatoje, July 12,
1924.
Mūsų čėverykai 100% skuros, stip-
ri, gražūs ir tinkami ant kojos.

OVER GLOBE SHOE STORE
11138 So. Michigan Ave.
Roseland, Ill.

Amerikos ir Kanados valdžios
gražiai išpuošė upės Niagara
krantus gražiais parkais ir vi-
sokiais vasarnamiais; ypač Ka-
nados pusėj upės krantai taip
ištaisyti, kad atvažiuojusiam iš
kitur malonu darosi pasižiūrėti
to gamtos reginio.

Kanadiečiai yra įrengę tris
dideles elektros stotis, kur smar-
kus upės vanduo vartojamas
yra pagaminimui elektros. Ypa-
tingai mano domę atkreipė
didelė stotis. Užsimokėjau
50c ir negras mane vedžioja-
mas po dirbtuvę, pasakodamas,
rodinėjo mašiniją. Tai yra iš-
tikro stebuklinga vieta ir sunku
įsivaizduoti, kad tai yra žmo-
gaus rankų darbas. Vienuolika

turbinų, kiekvienai aukštumo
po 200 pėdų, varomos vienuolika
didžiausių dinamų, pagaminan-
čių 18,000 arklių spėkos elekt-
ros. Namas dailus išviršaus,
o ir į žemę 250 pėdų gilumon į-
kastas; ten ir visa mašinija
stovi. Visas įrengimas tos sto-
ties kainuoja vienai privatiškai
kompanijai keturias dešimtis mi-
lionų dolerių. Paskui Kanados
valdžia iš jos nupirko ir dabar
pati valdžia dirbtuvę ir operuo-
ja.

Reikėtų didelio poeto aprašyti
visus įgytus įspūdžius prie Nia-
garos vandenpuolio. Tai ištikro
yra pastebėtina vieta, suteikian-
ti žmogui daug įspūdžių, o dar-
bo smegenims. Patartina galin-
tiems atsilankyti ir pamatyti tą
gamtos žavėjantį reginį.

Pačiame mieste turbut gyvena
ir pusėtinai bursy lietuvių, nes
yra SLA. kuopa. —P. M.

Pranešimas Mu- sų Draugams

Dabar, pradėdant naują pusmetį, yra labai paran-
kus laikas įsigyti Bankinę knygutę UNIVERSAL
STATE BANKO, Didžiausio ir stipriausio Lietuvių
Valst. Banko Amerikoje.
Visi, kurie iki Liepos (July) 15 d. padės ar perkels
iš kitų bankų savo pinigus į šį Banką, GAUS NUO-
ŠIMTĮ nuo Liepos 1 d.

NELAIKYKITE PINIGUS NAMIE

Didžiausios Lietuvių Organizacijos, Parapijos, Dra-
ugijos, Kliubai, Biznierių ir tukstančiai Lietuvių bei
svetimtųjų daro biznį tik su šiuo Banku ir jame
pinigus laiko.

ŠIO BANKO TURTAS APIE

\$3,000,000.00

Savo Tautiečiams teikiame visados nuoširdų ir man-
dagų patarnavimą.

Universal State Bank

(Under State Government & Clearing House Supervision)
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Perkelk Savo Pinigus iki Liepos 15os dienos

I šią pirmutinę, seniausią ir geriausią Lietuvių Valsti-
jinę Banką Amerikoje, kur Saugumas ir Patarnavimas
yra pamatas augimo šios stiprios Bankos. Gausite 3 nuo-
šimtį į metus už vieną mėnesį nuo liepos 1 d., iki Sausio
1, 1925.

Pradėk taupyti \$1.00 ar daugiau ir taupykite regu-
liariškai, padėdamas dalį kas savaitę arba kas mėnuo iš
savo uždarbio.

Siunčiame pinigus į visas pasaulio dalis doleriais ar-
ba litais dienos kursu, parduodame laivakortes ant visų
Linijų, inšurinom namus ir rakandus nuo ugnies, darome
paskolas ir parduodame Pirmus Morgičius kurie atneša 6
nuošimtį į metus.

Kapitalas ir perviršis

\$275,000.00

Banko turtas virš

\$3,000,000.00

Metropolitan State Bank

PO VALDŽIOS IR CLEARING HOUSE PRIEŽIURA

2201 W. 22nd ST.
CHICAGO.

BANKOS VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 val. ryto iki 4:00 val. vak.
UTARNINKAIS IR SUBATOMIS iki 8:30 val. vakare.

**Mrs. MICHNIEVICZ - VIDIKIENE
AKUŠERKA**

3101 So. Halsted St., kampo 31 gat.

Tel. Yards 1119

Baigusi akuše-
rijos kolegiją;
ilgai praktika-
vusi Pennsil-
vanijos ligo-
naujose. Sazi-
ningai patar-
nauja, visokio-
se ligose prieš
gimdymą, laike
gimdymo ir po
gimdymo.

Už dyką pata-
rimas, da ir ki-
tokiuose reika-
luose moterims
ir merginoms,
kreipkitės o ra-
site pagelba.

Valandos nuo
8 ryto iki 1 po
pietu, nuo 6 iki
9 val. vakare.

Jel abejojti akimis, pasiteirink
Dr. A. R. BLUMENTHAL

Optometrist
Tel. Boulevard 6487
4649 S. Ashland Ave
Kampas 47-tes gat.
3-ros lubos

Kenosha Lietuviai

Dabar laikas siųsti
pinigus Lietuvon

Mes siunčiame pinigus
Lietuvon per didžiausias ir
tvirčiausias pinigų siuntimo
įstaigas pasauly: Naujienų
Bendrovę ir Lietuvos Preky-
bos ir Pramonės Banką. Pi-
nigai yra išmokami greitai
ir teisingai. Niekur negali
but geriau.

Taipgi parduodame laiva-
kortes į Lietuvą ir iš Lietu-
vos — naudingas ir teisingas
patarnavimas.

A. A. PAKSYS

220 Milwaukee Ave.,
Kenosha, Wis.

LIETUVIŲ DAKTARAI

Daktarai kurių vardai čia
padėti, yra pasiriję tar-
nauti lietuviams.

Telefonas Boulevard 1939

DR. S. A. BRENZA

Ofiso valandos:
9 iki 12, 1 iki 3 diena
ir 6:30 iki 9:30 vakare
4608 S. Ashland Ave.,
netoli 46th St., Chicago, Ill.

A. L. DAVIDONIS, M. D.

4643 So. Michigan Ave.

Tel. Kenwood 5107

Valandos: nuo 9 iki 11 val. ryto;
nuo 5:30 iki 7:30 vakare.

Dr. A. J. KARALIUS

Gdytojas ir Chirurgas

3303 S. Morgan St., Chicago.

Telephone
Boulevard 2168

Valandos
Nuo 9 iki 12 val. dienos ir
Nuo 2 iki 9 val. vakare.

Canal 0257

Naktinis Tel. Canal 2118

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos: 11 iki 4 po pietų,
6 iki 9 vakare

Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto
1821 So. Halsted St.,
Kampas 18 ir Halsted St.

Dr. A. K. Rutkauskas

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

4442 So. Western Ave.
Tel. Lafayette 4146

Garsinkitės Naujienose

el. Blvd. 8188
M. Wolkowicz
BANIS
AKUŠERKA
Turto patyrimas
paskmingal pe-
arnauju mote-
rims prie gimdy-
vo kiekvienam
atsitiktumui. Teikiu
ypatišką prižiū-
rimą. Duodu pa-
tarimus moterims
ir merginoms dy-
vai.

3113 South
Halsted St.

DR. HERZMAN

—IS RUSIJOS—

Gerai žinomas žinomas per 15
metų kaip patyręs gydytojas, chi-
rurgas ir akušeris.

Gydo staigas ir chroniškas ligas
vyrų, moterų ir vaikų pagal nau-
jausius metodus X-Ray ir kitokias
elektros priematus.

Ofisas ir Laboratorija: 1025 W.
18th St., netoli Morgan St.

VALANDOS: Nuo 10—12 pietu,
ir nuo 6 iki 7:30 val. vakarais.

Dienomis: Canal
3110. Naktį
Drexel 0950
Boulevard 4186

3410 So. Halsted St.

Val. 9—10 A. M. ir po 8 val. vak.

DR. CHARLES SEGAL

Praktikuoja 17 metų

Ofisas

4729 So. Ashland Ave., 2 lubos
Chicago, Illinois

Specialistas džiuvos

Moterišku, Vyrų ir
Vaikų ligų

OFISO VALANDOS:

Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki
4 val. po pietų ir nuo 7 iki 8:30 val.
vakaro. Nedėliomis nuo 10 valan-
dos ryto iki 12 val. po pietų.

Telefonas Midway 2880

Telephone Yards 6994

DR. MAURICE KAHN

4631 So. Ashland Ave.

Ofiso Valandos: nuo 10 iki 12 de-
na, 2 iki 3 po pietų, 7 iki 9 va-
karo. Nedėliomis nuo 10 iki
12 diena.

DR. M. J. SHERMAN

Specialistas moterų ligų

1724 S. Loomis, kampo 18 ir Blue
Island. Ofiso valandos nuo 2 iki 4
po pietų ir nuo 7 iki 9 val. vakare.

Telefonas Canal 1912

Naktinis Tel. Drexel 2279

Tel. Boulevard 6587

DR. MARYA DOWIAT—SASS

1757 W. 47th St.

Valandos nuo 8 iki 12 diena, nuo 6
iki 8 val. vak. Nedėliomis nuo 8
iki 2 val. po pietų.

Ofiso tel. Boulevard 9693

Rezidencijos tel. Drexel 9191

Dr. A. A. Roth

Rusas Gydytojas ir Chirurgas

Specialistas Moterų, Vyrų ir
Vaikų ir visų chronišku ligų

Ofisas: 3103 So. Halsted St., Chicago
arti 31st Street

Valandos 10—11 ryto; 2—3 po pietų,
7—8 vak. Nedėliomis 10—12 diena.

Dr. Benedict Aron

Ofisas 3804 S. Kedzie Ave. Phone
Lafayette 0075. Valandos 2-6 vak.

Rezidencija 3150 W. 68 St. Phone
Prospect 0610. Valandos iki 11 ry-
to, 7 iki 8:30 vakare. Del specialų
sutarčių telefonuoti Prospect 0610

Phone Boulevard 3033

Valandos nuo 6 iki 9 v.
3601 So. Halsted St.

Dr. S. MONKIEWICZ

Rusikas Daktaras

Gdytojas ir Chirurgas

3325 So. Halsted St.

Val. nuo 9 ir ryto iki 9 vakare
Phone Boulevard 3033

Francuziškas Daktaras

Specialistas kraujų, odos, chroni-
kų ir slaptų ligų

Gydo su pagelba naujausiu metodu
X-Ray Spinduliais

Ofisas 1800 S. Ashland Ave., 211
viršaus Ashland State Bank

Telefonas Canal 0464

Valandos 2:30 iki 5 ir 8 iki 10.

Nedėlioj nuo 2:30 iki 4:30 po pietų

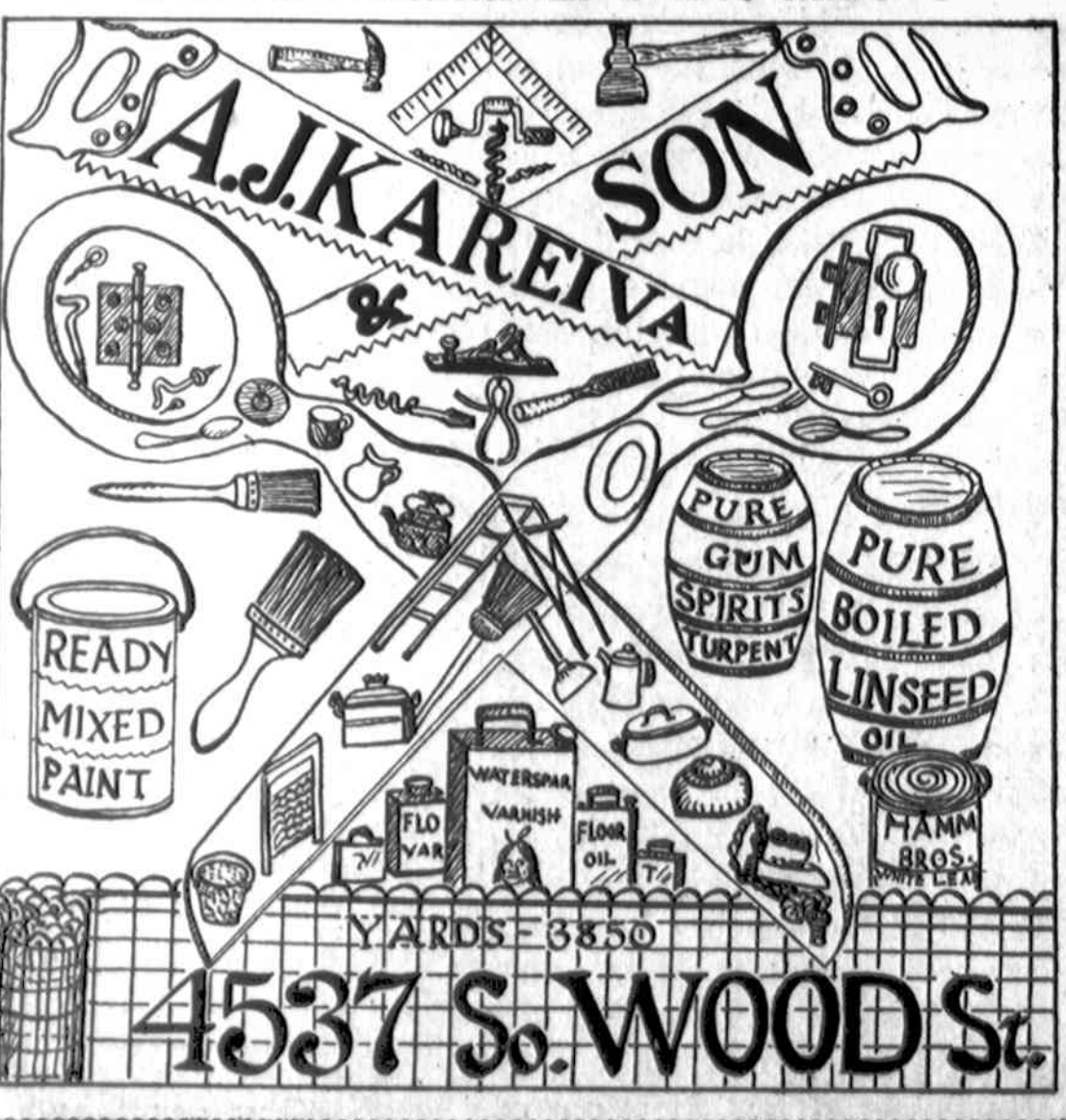
Buras 4348 Archer Ave.

Val. nuo 12:30 iki 2 ir nuo 6 iki 8

Telefonas Lafayette 3878

Dr. J. W. Beaudette

VIENTELE SAVO RUSIES LIETUVIŠKA KRAU-
TUVE PIETVAKARINEJ DALYJ Miesto

4537 S. WOOD ST.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday
By The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

Editor F. Grigaitis

1739 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8589

Subscription Rates:
\$3.00 per year in Canada.
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$5.00 per year in Chicago.
8c per copy.

Entered as Second Class Matter,
March 17th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 2nd, 1879.

Naujienos eina kasdien, išskyrus
sakmadienius. Leidžia Naujiene 66
druvė, 1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill. — Telefonas: Roosevelt 8589

Užsakovų kainos:
Chicagoje — paštu
Metams \$3.00
Pusei metų 4.00
Trims mėnesiams 2.00
Dviem mėnesiams 1.50
Vienam mėnesiui .75

Chicagoje per neštotojus:
Viena kopija .8c
Savaitai 13c
Mėnesiui 75c

Savijautos Valstijose, ne Chicagoje,
paštu
Metams \$7.00
Pusei metų 3.50
Trims mėnesiams 1.75
Dviem mėnesiams 1.25
Vienam mėnesiui .75

Lietuvos ir kitur užsakovams:
(Atpiginta)
Metams \$8.00
Pusei metų 4.00
Trims mėnesiams 2.00
Pinigus reikia siųsti pašto Money
Orderiu, kartu su užsakymu.

Pavojus nesutaikymo tarp Anglijos ir Francijos tapo laikinai pašalintas. Anglijos premjerui atvykus Paryžiun ir pasitarus su premjeru Herriot, tapo pagaminta bendra abiejų valdžių nota Sanfarvės valstybių kvietimui į liepos 16 dienos konferenciją. Tuo metu konferencija galės įvykti. Jos svarbiausias tikslas yra išdirbti planą Dawes'o raportui įgyvendinti.

Kad nedavus konferencijai suirti, MacDonaldui teko padaryti stambių nusileidimų Francijos valdžios galvai. Pasirodo, jogei šis toli gražu nėra taip tvirtas savo vietoje, kad galėtų griežtai atmesti Poincaré politiką. MacDonaldas turėjo gelbėti Francijos premjerą ir todėl sutiko nusileisti keliuose punktuose, del kurių Francijos nacionalistai kelė didžiausią triukšmą. Į Londono konferenciją nebus kviečiami Vokietijos atstovai; bus palikta galioje reparacijų komisija (davus joje vietą Amerikos atstovui); konferencijoje bus paliestas, sąsąryje su reparacijų klausimu, Santarvės valstybių skolų klausimas.

Šitie MacDonaldo nusileidimai rodo, kad Europos atsteigimas eis gana lėtai. Londono konferencija ketina sto vėti Versalės sutarties pagrindui. Kol ta sutartis nebus pakeista, tol Europa neturės ramybės ir pastovios taikos. Bet pakeisti ją vargiai bus galima, kol Vokietijoje ir Francijoje nepašims viršū darbininkai.

Amerikos komunistai padarė dar vieną „salto morkale“. Užvakar susprogo jų naujoji „masinė, klasinė Farmer-Labor partija“, kurią jie buvo įsteigę mažiau kaip mėnesį laiko atgal St. Paul' suvažiavime. To suvažiavimo nominuotieji kandidatai į prezidentus ir viceprezidentus, McDonald ir Bouck, atsiėmė savo kandi-

daturas ir komunistai nutarė jų vieton paskirti Fosterį ir Gitlową.

Situodu kandidatu eis jau ne Farmer-Labor partijos sąrašą, bet kaip komunistinės „darbininkų partijos“ kandidatai.

St. Paul suvažiavimo nominuotieji kandidatai pasitraukė, kadangi William Mahoney ir kai kurie kiti naujosios Farmer-Labor partijos nacionalio komiteto nariai griežtai pareikalavo, kad ji remtų La Follette'ą. Po to, kai Wisconsin senatorius buvo viešai pasmerkęs komunistus, šie negalėjo į remti; todėl jiems neliko nieko kita, kaip tiksliai nėsindintis su savo kromeliu laukan.

Fosterio ir Gitlowo nominavimas, žinoma, yra „džio- kas“ daugiaus nieko.

Maskvos davatkėlės dabar gali pasidžiaugti savo „ge- nialės“ strategijos vaisiais. Clevelando Progresyvio Veikimo konferenciją jų neįsileido. St. Paul suvažiavime jie veidmainiavo, kiek galėdami, kad pritrauktų prie savęs farmerius; bet ir šie dabar nuo jų atsimetė. Taigi po visos „storonės“ jie šandie stovi prie to paties savo „suskilusio lūvio“, į kurį jau niekas nę žiūrėti nebenori.

Kas mėgina gyventi kitų apgaudinėjimu, tas galų gele pats pasijunta esąs apgautas.

Apžvalga

TERORAS IR „BLOFAS“

Nežinia, ar „Vienybė“ apsimeta nesuprantanti, ar ji tikrai dar iki šiol įsitemę suprasti, delko „Naujiens“ nupeikė jos pasaką apie komunistų „revolverius“. Ji sako:

„Vienck revolveriai vistiek buvo. Tik, žinoma (! „N.“ Red.) jie kitiškai formoje buvo demonstruojami. Paveizdan, komunistas Andriulis iš- kėlė grumojimą socialistui Dr. Montvidui, kad jį komunistai Chicagoje per „dvi savaites su- esia“ (taip ir Seimo protokole šis grasinimas užrašytas). Čionai p. Grigaitis visai ne- pyksta. Jam komunistai vis- tiek artimesni, negu tautinin- kai, prie kurių „talking“ jis la- bai siulosi.“

Puiki logika. Jeigu komunis- tas grasina „suėst“ socialistą, tai reiškia, kad to socialisto draugui, Grigaitiui, komunistai yra „artimesni“!

„Vienybės“ redaktoriaus gal- voje mintys eina kokioje tai at- buloje tvarkoje, kurią papras- tam žmogui sunku ir suprasti. Jeigu ne tas jos atbulas protavi- mas, tai jį pats numanytu, kad Andriulio grumojimas visai nėra argumentas prieš „Naujie- nas“.

Kad komunistai vartoja gru- mojimus; ir ne tik grumojas, bet ir vykina savo grumojimus (jei- gu tiksliai gali), — tą mes žinome labai gerai ir esame rašę apie tai šimtus kartų. Juk, pav. kai Chicagoje buvo perorganizuojama Lietuvių Socialistų Sa- junga, tai komunistų padaužos, atėidavo į socialistų susirinki- mus, vartodavo kumščias prieš juos. Be to, ar nežino visi laik- raščių skaitytojai, ką darė ko- munistai drg. Bielino maršruto laiku?

Bet jeigu komunistai vartoja gasdinimus ir smurtą prieš savo oponentus, tai iš to dar neiš-

eina, kad „Vienybė“ turi teisę meluoti.

Pirm SLA. seimo jį pranešė kaip faktą, kad kai kurie Su- sivienijimo kuopose, delegatai komunistai tapę „aprupinti re- volveriais“, idant jie galėtų sei- me „pralieti kraują buržuajms“. „Naujienos“ delei šito ir pasakė: jeigu tas „Vienybės“ pranešimas yra tiesa, tai jį privalo įrodyti jį ir Susivienijimas privalo to- kius kriminalius elementus be- atideiojimo imti į nagą; o jeigu tas pranešimas yra neteisingas, tai Brooklyn laikraštis turi jį tuojau atšaukti, nes skelbimas tokių dalykų apie Susivienijimo kuopas meta didelę dėmę ant or- ganizacijos.

„Vienybė“ tečiaus nepadarė nei vieno, nei antro dalyko. Vie- toje to jį dabar aiškina, kad jos paskelbtieji „revolveriai“ pasiro- dė — „kitoniškoje formoje“!

Reiškia, jį pati dabar prisipa- žįsta, kad tas, ką jį pasakojo, kaip faktą, buvo ne faktas, o tik taktika „kalbos figura“ ku- ria jis norėjo pasakyti ne tą, ką kiekvienas galėjo supras- ti iš jos žodžių. Tai kodėl gi ji iš- sytkio to nepaaiškino?

Jeigu „Vienybė“ turi paprotį vienaip kalbėti, o kitaip manyti, tai jau čia ne musų kalbė. Gali- me tečiaus painformuoti ją, kad tuo savo nelemtu papročiu jį taip save diskreditavo rimtesniųjų žmonių akyse, jogei šandie jau beveik niekas jai netiki. SLA. seime, pav. jos „skymai“ apie konstitucijos taisyms nerado jo- kio pritarimo.

Ne tik teroristų, bet ir „blo- ferų“ niekas nemėgsta.

IS SAPNININKO

Naujasis „Sądaros“ neva re- daktorius šokinėja iš džiaugsmo, kad jam pasisekė surasti dar vieną socialistų „grieką“. Pirmą jį ai papasakojo svetui, kad so- cialistai remiasi „prietaisais“; o dabar jį ai ve ką atidengė:

„Naujiens“ vis buhniyo ir buhniyo prieš Valstiečius Liaudininkus, kam pastarieji ejo į koaliciją su krikšč. demo- kratais.“

Tas, žinoma, yra netiesa. Nę „Naujiens“, nę kiti socialistų laikraščiai „nebuhniyo“ prieš koaliciją. Jie peikė liaudinin- kus ne už tai, kad šie buvo su- darę koaliciją su krikščionimis, o tik už tai, kad, budami koali- cijoje, jie ejo į neleistinus kom- promisus su krikščionimis. Liau- dininkai juk sutiko palikti karo stovį; jie nesipriešino spaudos varžymui ir darbininkų organi- zacijų slopinimui; kuomet jau žmogus Zalkauskas sėdėjo vi- dauis reikalų ministerio vietoje, tai žvalgybos, milicijos ir kare komendantų siuntimas buvo pa- siekęs aršiausio laipsnio.

Socialistai sakė, kad jeigu liaudininkai neįstengia atsilai- kyti klerikalams net paprastųjų pilietinių laisvųjų klausimu, tai jie neprivalo būti valdžios, — tuomet ant jų nepuls atsakomy- bė už reakcijos darbus.

Šitas socialistų nusistatymas, kaip matote, neturi nieko bendra su tuo, ką apie juos sapnuoja „Sądara“.

M. PETRAUSKAS ISVAŽIAVO LIETUVON

Liepos mėn. 5 d. iš Bostono uosto laivu „Samaria“ išplaukė Europon kompozitorius Mikas Petrauskas. Uoste jį palydėjo keletas šimtų žmonių.

Prieš išvažiuojant jam buvo surengta vieša vakarienė ir daug mažesnių išleistuvių vakarėlių. „Keleivis“ praneša, kad bursos „bostoniečių“ (Šidlauskas, Ba- gočius, Michelsonas ir k.) įteikė Petrauskui \$100 vertės dovaną — gryno aukso taurę.

Tarp Zabinka ir Jelco kaimų (Disnos apskr.) kelyje užpuo- lė 8 plėšikai M. Nelstąda ir šloma Soloveičiką, apmūšė juos gerai ir atėmė visas prekes. Plėšikai pabėgo.

Karveliai Kaip Laiškesniai.

Istorinė apžvalga.

[„T.“] Visi atsimeiname, kaip karo metu, Lietuvą užėmę, vo- kiekiai tuojau išleido griežtą drakoniską įsakymą išnaikinti musų krašte visus karvelius. Kuo šie kuklus nekalti pauk- šteliai užstraukė ant savės to- kio vokiečių nemalonę? Kodėl galinga, baisiais ginklais apsi- sąrvavusi, vokiečių armija bi- jojo tokių malonių paukščių?

Atsiminkime žilą senovę, at- siminkime visuotinį tvaną ir Nojaus arką. Išleistas iš arkos varnas išlėkė sau ir negrižo, o karvelis palakiojo, sugrižo su alyvos šakute, kaip tvano pa- baigos liudininke. Pasirodo, jau Nojaus laikais karvelis žmogui tarnavo kaip žinių ne- šėjas.

Senovės finikiečių pirkėjai, plaukiodami plačiose jūrose, naudodami karveliais ryšiai pa- laikyti su savo tėvyne. Graiki- kų Taurostenas pasinaudojo karvelio greitumu pranešti sa- vo tėviškei žinią apie savo lai- mėjimą Olimpijos žaidimuose.

Senovės karuse karveliai daž- nai atlikdavo greičiausio tele- grafo rolę. Bet ir naujais lai- kais, prieš telegrafo išradimą, karvelių rolę greitam susižino- jimui buvo nepakeičiama. Net Reuterio agentūros įsteigėjas naudodami karveliais, greitas žinias siuntinėdamos. O mi- liardierius Rotšildas už savo pralobimą turi labai dėkingas būti karveliams. Butent, 1815 m. nugalėjus Napoleoną prie Waterloo, Rotšildo bankas Londone karvelių pagalba kė- liomis dienomis ankščiau gavo žinių apie Paryžiaus biržą po Napoleono nugalėjimo, negu Anglijos plati visuomenė apie tai sužinojo, nes tada jokie te- legrafo dar nebuvo, ir pigiai prisipirko Anglijos vertybinių popierių, kurie greitai labai pa- brango.

Išradus telegrafą manyta, kad karvelių tarnavimo am- žius jau pasibaigė. Bet vokie- čių karas su prancūzais 1870 — 71 m. parodė, kad ir dabar karveliai dar nenustoję savo reikšmės. Laikė Paryžiaus ap- gulimo karveliai gavo išnešio- ti iš miesto ir jį jį apie 115,000 depešų. Visų valstybių kariuo- menių vadovybės karveliais la- bai susirupino. Ir pereitas di- dysis karas parodė, kad, nežiu- rinč visų technikos išradimų, kariuomenė negali atsakyti nuo karvelių tarnybos. Nei be- viečiai telegrafai bei telefonai, nei įvairiausi orlaiviai negali visame kame karvelių patarna- vimų išstumti. Todel ir dabar Vokietijoje, Belgijoje, Prancūzi- joje, Lenkijoje ir kituose kraš- tuose labai rimtai žiurima į karvelių laiškėsių auginimą bei veisimą. Vokietijoje, pavyz- diui, yra apie 2,000 karvelių auginimo draugijų su kokia puse milijono karvelių.

Laiškesnių karvelių ypatybės

Laiškesnio karvelio pagrind- dinė ypatybė yra, tai jo prisi- rišimas prie savo gimtinės, prie savo draugės. Iš karvelių mes, žmonės, tikrai daug galime pa- simokyti, kaip savo gimtinę mylėti, gerbti ir mylėti savo gyvenimo draugę ar draugą. Visa laiškėsių karvelių ver- tybė glūdi jų sugebėjime pa- žinti savo gimtąją vietą, prisi- rišti prie jos ir jį iš labai to- limų vietų greitai sugrįžti. Ži- nomia, ne visi karveliai tų pri- valumų turi. Daugybė jų ne- randa kur namo parlėkti iš antro ar trečio kaimyno. Bet laiškėsių veislės karvelis be jokio vargo randa kelią sugrįž- ti per dešimtis, dažnai net šim- tus kilometrų. Ši veislė yra žmonių tvyčia išaugyta, paren- kanti vis tinkamesnių ir tinka- mesnių porų kiaušinius; nau- jiems karveliams išperinti. Šio parinkimo keliu atsirado nauji karvelių veislės, kurios laiškų nešiojimui, sportui ir kitiems reikalsams labai gerai tinka.

Laiškesnių išauginime gerų re- zultatų duoda tik suporavimas savo lėkimu ir tėviškės sūra- dimu pasižymėjusių karvelių. Tai yra vienintelė gera veislė išauginimo bei išobulinimo priemonė.

Ypatingai gerų karvelių laiškėsių išauginia belgai. Belgi- joje šios rūšies karvelių augini- mas yra tam tikras tautinis sportas, pasiekęs aukšto tobu- rumo laipsnio. Iš belgų nupirk- ti karveliai net po dviejų me- laišvės metų išstrukę vėl ran- dą kelią į savo tėvynę!

Karvelio orientavimosi galia yra didelė. Turėdamas geras akis ir pakilęs kokius 200 metrų aukštyn, karvelis gali ap- motyti kokį šimtą kilometrų kelio. Jei jam tenka lėkti toli, tai jis orientuojasi savo atmin- timi, butent, kitąsyk matytus pakelėje daiktus karvelis pa- žįsta; jis žiūri taip pat į saulę, kuri jam padeda linkmę atmin- ti.

Neseniai prancūzų pulkinin- kas Paul Renard laikraštyje „Journal des Debats“ rašė apie karvelių laiškėsių svarbą. Jis pažymi, kad karveliai, tur- but, turi specialią orientavimo- si organą, nes nuvežti už šim- tų kilometrų nuo savo nuola- tinio gyvenimo vietos trauki- niu ar vežime, jie greitai ras- davo grįžimo kelią. Fiziologai betgi lig šiol tokio specialio organo dar nesusekė. Iš kitos pusės, karveliai turi matyti sa- vo lėkimo kelią. Kada minėtas pulkininkas pasikeldavo balo- no pagalbą ir orą ir debesyse ar virš jų paleisdavo karvelius lėkti, jie tuojau sugrįždavo į tą patį baloną, visai ir neban- dydami ruokose kelio ieškoti.

Kiek pirmiau Bastijoje norėjo įsteigti karvelių paštą karo rei- kalams. Į Korsiką nugalėto karvelių iš Arraso. Pasirodė, kad vienas iš jų belgi sugrįžo į Arrasą iš taip tolimos Korsi- kos. Kiti, mažiau išlavinti, su- tikto pasilikti naujoje savo tė- vynyje. Yra buvę atsitikimų, kad iš Tuluzos nugalėnti Is- panijon karveliai sugrįžo at- gal, perlekdamai Pirenėjų kal- nus arba net jų apsilenkdamai.

Laiškėsių karveliai gali sugrįžti iš tolimų distancijų, jei juos tvyčia tenai nugalėn- si. Bet paprastai jie nuo savo lizdo tik netoli lėkia. Todel juos reikia mokyti. Iš pradžių juos išveža kokia 10 kilomet- rų tolimo nuo jų guštos ir pa- lėdijimas parlėkti. Vėliau distan- cijas vis dvigubina ir dvigubi- na, vadinasi, išveža 20 kilomet- rų, 40, 80, 160, 320 km. ir tt. Yra tokių, kurie ilgose kelio- nėsse paklysta, bet kiti prie jų pripranta ir puikiai sugrįžta.

Karveliai gali būti uždaryti ištisas savaites ir mėnesius ne- nustodami savo orientavimosi gabumo. Sako, kad juos grįžti į savo lizdą pritraukia „mote- rystės ištikimybė“. Gal but ta- me yra didelė dalis tiesos. Bet karveliai laiškėsių puikiai atsimena savo lizdo vietą. Jei lizdo tik kelių metrų perkelsi į šalį, karveliai ilgai nenori jį grįžti.

Buvo daroma bandymų mo- kyti karvelius lėkti ir parlėkti. Pavyzdžiui, Paryžiuje tokiems mokymams visai neduodavo lėsti. Bet juos gabendavo į Fonteneblo, kur jiems duoda- vo geriausio maisto. Po šitokių pratinių jie tikrai nustatymo- mis valandomis lėkdavo iš Pa- ryžiaus į Fonteneblo ir, paleję, iš tenai grįždavo.

(Bus daugiau)

BAPTISTU JAUNUOMENĖS SUVAŽIAVIMAS.

DENVER, Colo., liepos 10. — Čia prasidėjo trisdešimt trečia- sis metinis Tarptautinės Bapti- stu Jaunomėnės Sąjungos su- važiavimas. Delegatų yra suva- žiavę daugiau kaip 3,000 iš visų Jungtinių Valstijų, taipiau iš Kanados ir Francijos.

MAKSIM GORKI

Vertė K. Baronas

Senutė Izergil

(Tęsinys)

Štai jis, senas išdidus turkas, veikliausia fatalistas ir despotas ir greta jo — jo sunus, išblyš- kęs trupus rytų kvietkelis, nu- nuodytas bučių. O štai pagyru- nas lenkas, mandagus ir žiau- rus, iškalbus ir išdidus... Ir vis jie tik blyškūs šešėliai, o ta, kurią jie bučiavo, sėdi greta manęs gyva, bet išdžiiovinta lai- ko, be kuno ir be kraujo, su šir- dim be troškimo ir su akimis be ugnies... taipiau beveik šešė- lis.

O ji tėsė savo pasakojimą:

„Lenkijoje pasidarė man sun- ku gyventi. Ten gyvena šalti ir melagiai žmonės. Aš nemokėjau jų gyvatiškos kalbos. Visi šny- pščia... Ką šnypščia? Tai Dievas davė jiems tokią gyvatišką kal- bą už tai, kad jie melagiai. Ečiau aš tada nežinodama kur ir ma- čiau, kaip jie rengėsi kelti mai- štą prieš jus, rusus. Ir pagaliau aš pasiekiau Bochnijos miestą. Vienas žydas mane nupirko; ne sau pirkto, o kad prekiauti ma- nim. Aš sutikau ant to. Kad gy- venti, reikia mokėti ką nors dirbti. Aš nieko nemokėjau ir stai už tą mokėjau savimi. Bet aš tada nusitariau, kad jei aš gausiu kiek pinigų, kad sugrįž- ti namo į Byrlatą, aš nutraukis- retežius, kaip nę tvirti jie butų. Ir gyvenau aš ten. Vaigščioda- vo pas mane turtinę, ponai ir puotaudavo su manimi ir pas- mane. Tai jiems brangiai kai- nuodavo. Pešdavos jie del ma- nės, nusigyvendavo. Vienas pla- kėsi prie manęs ilgai ir kartą štai kaip padarė: atėjo, o tarnas paskui jį eina su maišu. Štai ponas paėmė tą maišą į savo rankas ir užvertė jį man ant galvos. Aukšiniai pinigai atsi- mušė man į galvą ir buvo links- ma man klausytis kaip jie skamba krisdami ant grindų. Bet aš vistiek išvariau poną. Pas jį buvo toks storas riebus veidas ir pilvas — kaip gera pa- galvė. Jis žiūrėjo kaip soti kiau- lė. Taip, aš jį išvariau, nors jis ir sakė, jog pardavė vi- sus savo dvarus ir namus, ir arklius, kad apilpti mane auk- su. Aš tada mylėjau vieną ver- tą poną su sukaptu veidu. Vi- sas jo veidas buvo sukaptas kryžių kryžiais kardais turky, su kuriais jis kariavo už grai- lius. Štai žmogus! Kas jam graikai, jei jis lenkas? O jis nuėjo, kariavo greta jų prieš jų priešus. Sukapoję jį, viena akis išvarvėjo nuo kirčio ir du kai- riosios rankos pirštai buvo nu- kiršti... Kas jam graikai, jei jis lenkas? O štai kas: jis mylėjo žygius. O kada žmogus myli žy- gius, jis visuomet sugebės juos atlikti ir ras kur tai galima. Gy- venime, ar tu žinai, visados yra vietos žygiams. Ir tie, kurie ne- randa jų sau, tai tik tinginiai ar paprasti bailiai ir nesupranta gyvenimo, nes jei žmonės su- prastų gyvenimą, kiekvienas panorėtų palikti po saviem ja- me savo šešėlį. Ir tada jis nesun- ai, kintų žmonių bė pedsako... O, tas sukaptas buvo geras žmo- gus! Jis buvo pasirengęs eiti į kraštą svieto kad kanors daryti. Turbut jusiškai užmašė jį lai- ke maisto. O kam jus ejoje mu- šti vengrus? Na-na, tylėk...“

Ir įsakydama man tylėti, se- nutė Izergil umai pati nutylė ir užsimastė.

„Pažinau aš ir vieną vengrą. Jis kartą išėjo nuo manęs, — tai buvo žiemą, — ir tik pava- sary, kada nutirpo sniegas, jį rado lauke su persauta galva. Štai kaip! Matai — ne mažiau maro žudo žmonės meile; jei su- skaityt — ne mažiau... Ką aš pasakojau? Apie Lenkiją... Taip, ten aš sulosiu savo pas- kutinį lėšį. Susitikau vieną šle- ktelį... Štai buvo gražus! Kaip velnias. Aš gi jau sena buvau,

ak, sena! Ar buvo man ketu- rios dešimt metų? Galbut kad ir buvo... O jis buvo dar ir išdi- dus, ir išleptas mus moterų. Brangiai jis man kainavo... taip. Jis norėjo iškarto mane ir paimti, bet aš nesidaviau. Aš niekad nebuvau kieno nors ver- ge. O su žydu aš jau užbaigiau, daug pinigų jam daviau... Ir jau Krokuvoj gyvenau. Tada aš turėjau visko, ir arklius, ir au- kšą, ir tarnus... Jis vaigščiojo pas mane, išdidus demonas, ir vis norėjo, kad aš pati pulčiau jam į rankas. Mes susibarėm su juo... Štai kaip!... Aš dagi, — at- simenu, — kvailavau delei to. Ilgai tai tęsėsi... Aš paėmiau viršų; jis ant kelių maldavo manęs... Bet tik paėmė ir tuoj ir pametė. Tada aš supratau, kad tapau sena... Ak, tai buvo man nesaldus!... Aš juk mylėjau jį, tą velnią... o jis, susitkda- mas mane tyčiojo iš manęs... nedoras jis buvo! Ir kitiems jis tyčiojo iš manęs, o aš tą viską žinojau. Na, kartų gi man buvo, sakysiu, Bet jis buvo čia, arti, ir aš vistiek juo gerėjau. O štai kaip jis išėjo muštis su ju- mis, rusai, negera man pasidarė. Lenkiai aš save, jį negalėjau palėkti... Ir nusprendžiau va- žiuoti pas jį. Jis buvo apie Var- šavą, miškuose.

„Bet kada aš atvažiauvau, tai sužinojau, kad jau juos jusiš- kiai sumušė... ir kad jis belais- vė, netoli kaime.

„Reiškia, — maščiau aš, — nepamatysiu jo daugiau. O ma- tyti norėjosi. Na, aš pradėjau rupintis pamatyti... Paslėdžiau elgeta, šlubą, ir nuėjau, užsi- ršusį veidą, į tą kaimą kur, jis buvo. Visur kazokai ir karei- viai... brangiai man kainavo bu- ti ten! Sužinojau aš kur jie, lenkai, sėdi ir matau, kad pa- kliuti ten sunku. O man reika- linga tai buvo. Ir štai naktį aš prišliaužiau prie tos vietos kur jie buvo. Šliaužiu daržų tarp ty- sių ir matau: sargybinis stovi ant mano kelio... O aš jau gr- džiu dainuoja lenkai ir garsiai kalbasi. Gieda vieną giesmę... prie Motinos Dievo... Ir jis ten taipiau gieda... Arkadėlis mano. Man skurdu pasidarė, kada pa- maščiau, kad pirmiau paskui mane šliaužiodavo... o štai atėjo laikas — ir aš del žmogaus šliaužiu gyvate — palei žemę ir galbut ant mirties šliaužiu. O tas sargybinis jau klausosi, pa- silenke į priekį. Na, kasgi man? atsielkiau nuo žemės ir nuėjau prie jo. Nę peilio aš neturėjau, nieko, apart rankų ir liežuvių. Gaila, kad nepasiėmiau peilio. Pašnabždomis sėkau: „pa- tauk!...“ O jis, tas kareivis, jau pristatė prie mano gerklės dur- tuvą. Aš sakau jam pašnabž- domis: „nedurk, palauk, paklau- syk, jei turi sielą! Nieko nega- liu tau duoti, o tik prašau ta- ves...“ Jis nuleido šautuvą ir taipiau pašnabždomis sako man, „eik šalin boba! Ko tau? Aš pa- skaičiau jam, kad mano sunis ten uždarytas... „Tū supranti, karei- vi, — sunus! Tu juk pats kieno nors suns, taip? Tai štai pa- žiūrėk į mane — aš turiu tokį pat, kaip ir tu, ir štai kur jis! Leisk pamatyti man jį, galbut jis numirs greit... ir galbut, ta- ve rytoj užmuš... verks tavęs tu- vo motina? Ir juk sunku bus tau numirti nepamačius jos, sa- vo motinos? Ir mano sunui tai- pgi sunku. Pasigallėk gi savęs ir jo, ir manęs — motinos!“

(Bus daugiau)

A. Janulaitis

Anglijos ir Lietuvos Santikiai Istorijoje

[“L.”] Anglai susipažino pirmausia su lietuviais Prūsų žemėje prekybos keliu, o vėliau turėjo reikalą ir su kitomis lietuvių žemėmis.

Prusai — viena lietuvių giminė. XII amž. pradžioje lenkai kovai su prusais pasikvietė į talką vokiečius, būtent tam tikrą dvasiškai daro ordenu, o jau baigiantis XIII am., įsiai įsivyravo Prūsijoje. Prieš tai neseniai kiti vokiečiai buvo įsivyravę ties Dauguva latvių žemėje, o vėliau susilijo į vieną su Prūsų ordenu. Sustiprėję, ėjo toliau, bandė užimti kitas lietuvių žemes, stengėsi įsivyravoti visoje Pabaltij, bet iškilusi stipri Lietuvos valstybė išardė tuos planus.

Vokiečių ordenas, kurdamas svetimoje žemėje savo valstybę, nuolat reikalavo pagalbos iš vakarų Europos ne vien iš vokiečių: jis skelbdavo, jog ir visos tautos turinčios stoti karan dėl civilizacijos ir krikščionybės ir dėl to eiti jiems talkon. Tarp kita ko vokiečių ordenas reikalavo pagalbos iš anglų. Anglų karaliai pasizada šelpiti pinigais ir tikrai jį duoda, nors ne visuomet — kartais nustoja tat darę. Ordeno pirkliai, be to, varo prekybą su angliais, įveždami į anglus prūsų prekių ir atvirkščiai; tuo būdu jie supažindino anglus su prusais. Kiti tarpininkai, dar didesni, kurių buvo tarp Prūsų ir Anglų — tai Hanzos pirkliai.

XIV amž. jau randame Prūsijoje anglų bajorus, kurie eido ordenui pagalbon prieš Lietuvą; dar angliai neturi tiesioginių ryšių su Lietuva. Karingi anglų ir skotų bajorai ieškodavo vietos savo energijai įdėti. Neseniai jie darydavo žygius į Palestiną, o dabar, baigusis kryžių karui, dažnai kariuodavo kur kitur — vieni su prancūzais, kiti eido į kovas prieš maurus Ispanijon, o dar kiti pradėjo keliauti į Prusus — prieš lietuvius.

Anų laikų apšviestoji visuomenė buvo daug gerdeusė apte Prusus. Vienur teikė žinių pirkliai, kitur Ordeno agentai žodžiu ir raštu daug apie juos pasakoję, paskui patys angliai dalyvavę pranešdavo daugiau žinių apie prusus ir lietuvius. Vokiečių žodis “reizė” — žinomas ir anglų kalbai; “Chausterio” “Cantenbury — Apsakinėjimuose” mini tuos žygius: matyt, tie žygiai buvo įdomūs savo įspūdingais. Dalyvaujanti anglų ir skotų bajorų skaičius įvairuoja, žiurint to, ar užimti jie kartų kar arčiau, pav., su prancūzais, ar ne. Neseniai tarp savęs kariavusieji anglai ir skotai, ar anglai ir prancūzai eina išvien paliaubų laikų prieš lietuvius. Bet senoji neapykanta nenyksta. Dėl to turime Prūsų žemėje konfliktų tarp anglų ir prancūzų; ypač jų daug ištikdavo tarp gausingesniųjų ir įsivyravusių vokiečių ir anglų. Iškyla anglose noras, atsiradus didesniai būriui, įgyti Prūsijoje išimties padėtį, užimti pirmesnę vietą; pav., jie kartais nori nešti šv. Jurgio vėliavą, ar eiti su sava; varžosi su vokiečiais, bet vokiečiai neužsileido. XIV amž. baigiantis anglų dalyvių skaičius didėja.

Minėtinas yra didelis anglų 1390-91 m. žygis, kuriame dalyvavo anglų karalius, princas Derby, vėliau anglų karalius Henrikas IV. Įsiai buvo žygy prieš Vilnių, kurį Vytautas norėjo išvaduoti iš lenkų. Vilniaus nepaėmė. Grįžo namo, Trofejai —

*) Prancūzų sutrauka, padaryta siuluose 9, XII, 1923 ir Dr. Tautų Sąjungai remti Kaune 11. V. 1924.

**) Kai kurių istorikų tvirtinimas, jog buvusi padaryta prekybos sutartis su kunig. Keistūciū 1342 m. niekuo nėra paremtas, jos ir negalėjo būti, nes upių žiotys yra vokiečių rankose. (Tat patikrinu Rymerio aktoose p. Gineitis Londone ir p. Sakalauskas Berlyne).

*) Šitos privilegijos nuorąsą man yra maloniai suteikęs p. Gineitis.

*) Šitos privilegijos nuorąsą man yra maloniai suteikęs p. Gineitis.

*) Šitos privilegijos nuorąsą man yra maloniai suteikęs p. Gineitis.

*) Šitos privilegijos nuorąsą man yra maloniai suteikęs p. Gineitis.

ropos vakaruose, išnaikinimas lenkų anglų faktorių, Prusai nuo to prakišti, nes jiems reikėjo priekabių žemioms gauti, o ne prekybos sutarties. Angliams reikia gauti žalią medžiagą, kurios duodavo rusai. Dabar galia apsupinti Lietuvą, į kurią tiek kreipė dėmes Pittas jaunesnysis.

Laukiama naujo padalinimo. Tuo reikalu buvo atvykęs kalbėti su Pittu kun. Oginskis.

Dirvą tam priruošė atstovas Bukaty, Lietuvos dvarininkas, masonas, turėjęs ryšių su anglų masonais; iš kitos pusės anglų atstovai ir konsulai, pav., Dumo tyrinėjo ekonominę ir politinę padėtį.

Oginskis matėsi su Pittu 1791 m. Jam pareiškė Pittas, kaip pasakoją Oginskis: “Rodos tamsta geriau žinai negu aš, kiek seniau buvo prekybos ryšiai tarp Anglijos, Olandijos ir Lenkijos. Turėjote mažą uostą Baltijos juroj arti upės, kuri, jeigu neklystu, vadinasi Šventoji, kuri apnešė dumblais, bene pirm 100 metų, kurio neturite reikalo gailėtis, užtat turite šalies viduje keletą miestų, kuriuose olandų ir anglų pirkliai turėjo gerokus sandėlius, ir kuriuose sudėdavo savo šalies prekes, kurias iš jų pirkdavo, atleisdami jūsu nuo naštos juos transportuoti į Baltijos jūros uostus.”

“Šiandien ryta, sako, žiūrėjau žemėlapyje Kauno ir Merkinės padėtį apie kuriuos keletas mūsų pasiuntinių pasiųstų įvairiais laikais į Lenkiją, suteikė mums naudingų žinių. Pirmas tų miestų esąs dviejų plukdomų upių santakoje, buvo, kaip sako, gražiai gyvenamas ir labai prekybingas; už miesto sienų tebėr dar seni fundamentai, kurie primena, jog buvo keletas šimtų namų, užimamų anglų ir olandų pirklų šeimų. Kas buvo, galėjo būti pagražinta atitaisyta. Mes žinome geriau, negu jus patys, šios šalies statistika, kas dėl jos turty, kuriuos duoda jūsų

Anglų pirkliai rėšo su viena Lietuvos gyventojų dalimi šitie tikybiniai interesai, — būtent su evangelikais reformatais.

Per juos galėjo Lietuvos reformatai patenkinti tuos reikalus, kurių be jų nebūtų tat galėję padaryti esant dabar Lietuvos tikybiniams persekiojimams. XVII amž. Lietuvos reformatai galėjo lietuviškai spausdinti Londono Bibliją (Chyliniskio).

Nesant dabar galingų užtarytojų, Lietuvos reformatai galėjo sulaukti pagalbos iš svetur. Žinome, jog XVII amž. skotų reformatai šelpė Lietuvos reformatus; tarp kita ko jie paskyrė Edinburgo universitete 4 stipendijas Lietuvos studentams reformatams.

Jau XVI—XVII amž. vakarų Europoj pirkliai domisi Maskva. Ypač reikėjo susirupinti ją, kaip XVII—XVIII amž. del karų Lietuva su Lenkija buvo panaikintos. Prasimušusi prie Baltijos jūros, Rusija užmezgė tiesioginius ryšius ir artimais keliais su Europa, duoda ji visa tai, ką anieđvi šali iki šiol duodavo.

IV. XVIII amž. — tai eilė pradėtų kovų tarp prancūzų ir anglų. Jos eina visame pasaulyje taip Europos kontinente, taip Azijoje ir Amerikoje. Prakišius vienoj vietoj, norima atsigauti kitur. Anglai Europos rytuose ir viduje ieško šalininkų tai kovai; kitęjant sąlygoms, kitėja ir santykiai. Kitėjo santykiai su Lietuva Lenkija, žiurint santykių su kaimynais.

1783 m. įvyko Versalės taika, kur prancūzai pažymėjo anglų gugalėjimą. Po to jie ieško talikinkų prieš prancūzus visur Austriose, Rusuose, bet jie atsargius užmezga ryšius su prusais. Prasidėjus revoliuciniams kryžiuui Prancūzuose 1788 m., anglai atvėsta prie rusų ir nema daugiau rupintis Lenkijos Lietuvos likimu. Su rusais santykiai eina blogyn. Dabar iš rusų žalos medžiagos nebegalima tikėtis gauti; dabar reikia patyrinėti, ką gali duoti Lenkija-Lietuva. Į Lenkiją paiso mažiau patarė atiduoti Prusams Danską. Torna, gauti už tą gerą prekybos sutartį, užtat iš savo pusės apginti nuo rusų. Prusai nenori sutikti: Danskas virstų

lenkų anglų faktorių, Prusai nuo to prakišti, nes jiems reikėjo priekabių žemioms gauti, o ne prekybos sutarties. Angliams reikia gauti žalią medžiagą, kurios duodavo rusai. Dabar galia apsupinti Lietuvą, į kurią tiek kreipė dėmes Pittas jaunesnysis.

Laukiama naujo padalinimo. Tuo reikalu buvo atvykęs kalbėti su Pittu kun. Oginskis.

Dirvą tam priruošė atstovas Bukaty, Lietuvos dvarininkas, masonas, turėjęs ryšių su anglų masonais; iš kitos pusės anglų atstovai ir konsulai, pav., Dumo tyrinėjo ekonominę ir politinę padėtį.

Oginskis matėsi su Pittu 1791 m. Jam pareiškė Pittas, kaip pasakoją Oginskis: “Rodos tamsta geriau žinai negu aš, kiek seniau buvo prekybos ryšiai tarp Anglijos, Olandijos ir Lenkijos. Turėjote mažą uostą Baltijos juroj arti upės, kuri, jeigu neklystu, vadinasi Šventoji, kuri apnešė dumblais, bene pirm 100 metų, kurio neturite reikalo gailėtis, užtat turite šalies viduje keletą miestų, kuriuose olandų ir anglų pirkliai turėjo gerokus sandėlius, ir kuriuose sudėdavo savo šalies prekes, kurias iš jų pirkdavo, atleisdami jūsu nuo naštos juos transportuoti į Baltijos jūros uostus.”

“Šiandien ryta, sako, žiūrėjau žemėlapyje Kauno ir Merkinės padėtį apie kuriuos keletas mūsų pasiuntinių pasiųstų įvairiais laikais į Lenkiją, suteikė mums naudingų žinių. Pirmas tų miestų esąs dviejų plukdomų upių santakoje, buvo, kaip sako, gražiai gyvenamas ir labai prekybingas; už miesto sienų tebėr dar seni fundamentai, kurie primena, jog buvo keletas šimtų namų, užimamų anglų ir olandų pirklų šeimų. Kas buvo, galėjo būti pagražinta atitaisyta. Mes žinome geriau, negu jus patys, šios šalies statistika, kas dėl jos turty, kuriuos duoda jūsų

Anglų pirkliai rėšo su viena Lietuvos gyventojų dalimi šitie tikybiniai interesai, — būtent su evangelikais reformatais.

Per juos galėjo Lietuvos reformatai patenkinti tuos reikalus, kurių be jų nebūtų tat galėję padaryti esant dabar Lietuvos tikybiniams persekiojimams. XVII amž. Lietuvos reformatai galėjo lietuviškai spausdinti Londono Bibliją (Chyliniskio).

Nesant dabar galingų užtarytojų, Lietuvos reformatai galėjo sulaukti pagalbos iš svetur. Žinome, jog XVII amž. skotų reformatai šelpė Lietuvos reformatus; tarp kita ko jie paskyrė Edinburgo universitete 4 stipendijas Lietuvos studentams reformatams.

Jau XVI—XVII amž. vakarų Europoj pirkliai domisi Maskva. Ypač reikėjo susirupinti ją, kaip XVII—XVIII amž. del karų Lietuva su Lenkija buvo panaikintos. Prasimušusi prie Baltijos jūros, Rusija užmezgė tiesioginius ryšius ir artimais keliais su Europa, duoda ji visa tai, ką anieđvi šali iki šiol duodavo.

IV. XVIII amž. — tai eilė pradėtų kovų tarp prancūzų ir anglų. Jos eina visame pasaulyje taip Europos kontinente, taip Azijoje ir Amerikoje. Prakišius vienoj vietoj, norima atsigauti kitur. Anglai Europos rytuose ir viduje ieško šalininkų tai kovai; kitęjant sąlygoms, kitėja ir santykiai. Kitėjo santykiai su Lietuva Lenkija, žiurint santykių su kaimynais.

1783 m. įvyko Versalės taika, kur prancūzai pažymėjo anglų gugalėjimą. Po to jie ieško talikinkų prieš prancūzus visur Austriose, Rusuose, bet jie atsargius užmezga ryšius su prusais. Prasidėjus revoliuciniams kryžiuui Prancūzuose 1788 m., anglai atvėsta prie rusų ir nema daugiau rupintis Lenkijos Lietuvos likimu. Su rusais santykiai eina blogyn. Dabar iš rusų žalos medžiagos nebegalima tikėtis gauti; dabar reikia patyrinėti, ką gali duoti Lenkija-Lietuva. Į Lenkiją paiso mažiau patarė atiduoti Prusams Danską. Torna, gauti už tą gerą prekybos sutartį, užtat iš savo pusės apginti nuo rusų. Prusai nenori sutikti: Danskas virstų

žemė. Turite didžiausius miškus, be kurių negalime apsieiti, o kuriais Lenkijoje ne labai tesirupina. Galėtumėte išvežti kečiusius sykius daugiau vaisių iš jūsų valdy, jeigu ukis pas jus nebūtų visai apleistas. Visą paliekatę gamtai, kuri yra gana šykšti savo dovanomis žemių šalyje. Beje, girdėjau, kad neseniai pas jus pradeda rupintis naudingais verslais. Matydamos žemėlapyje kanalą tavo giminės vardu, o netolimaime ten pat kita, kuris kaip man pranešta, yra padarytas valstybės lėšomis, upėms sujungti ir vidaus susisiekimui palengvinti jūsų vairsiams. Nemačiau, kad tuodu darbu būtų jau pabaigtu; juk reikia pirmiausia užsiimti, kad suradus kelią javams vežti iš pietų provincijų, kurios kaip sako yra labai derlingos.

“Lenkų prekyba visuomet turėjo didžiausius reikšmės Anglijai ir Olandijai, jūsų javai, linai, jūsų kanapės, jūsų statomieji medžiai, jūsų odos ir daugybė kitų vaisių, kurie mums yra reikalingi visai gerai savo gerumų šiu tomis pačiomis prekėmis, kurias imame iš Maskvos, o jūsų linai perversijo visus, kuriuos gauname iš kitų šalių. Prekyba su Lenkija tačiau yra tuo naudingesnė, kad, neturėdami nė fabriky ir pašveitimo dalykų su palukanomis atiduodate tą, ką iš mūsų imate. Buk Tamsta įsitikinęs, jog Lenkijos likimas, taip pat, kaip ir jos prekyba, labai rūpi mūsų širdžiai ir jog niekuomet nesutiksime, kad prekybos sutartis, apie kurią eina kalbėti, neduotų jūsų šaliai tos didelės naudos, kurios turi teisės laukti...”

Prusai maino frontą. Rusai naudojasi anglų seimo opozicija, nesigali pinigų. Pittas, ruošsis prie karo prieš rusus, turi trauktis atgal, tarė, kad tai bus tik laikinai, o iš tikrųjų visai. Dargi anglų opozicija derėjosi su rusais Perapilyje. Pitt politika

žlugo. Anglai nesutiko su Lietuvos Lenkijos padalinimu, bet rimtai nespriešino, nes “opozicija” pasipriešino. Pasiliko jie nuošaliai nuo tų įvykių.

V. XIX amžius pilnas kovų su prancūzais ir rusais; kovos buvo kartais diplomatinės, o kartais — karai; jos buvo ne vienu laiku, todėl dėjosi kartais su vienu prieš kitus.

Revoliucija neapsilpnino francūzų, dargi padarė juos agresyvingesniais; počifistas Pittas, noris talkos rupinėjis “pataisyti namie ukį, vengia karų, bet stoji vėliau prieš prancūzus ir Vienoj 1815 m. atlygino už Versalę. Po 1815 m. prancūzai pradeda atsigauti prieš anglus. Su rusais ėjo kova del viešpatavimo Azijoje, del Balkanų, Konstantinopolio. XIX am. — tai tautų atgimimas, tautinių valstybių kurimas. Anglų politika mažiau suriša tiesiai su kontinentu, žiurinti labiau Azijos, Amerikos, Afrikos ir nori tenai įsivyravoti ir turėti savo rinkoj kelius į Indiją; del to Europoj tarnavo pažangai. Anglų interesai ir prispaustųjų tautų interesai, išvadavimo judėjimai Europoje, apskritai, atpuolė. Ne visur vieno dū kišdavo, ne visuomet aktinagai, bet stipriai palaikė ten, kur jų interesai to norėjo. Del to XIX amž. anglų “liberalizmas” (tortų ir vėgų) turėjo visuomet gerą vardą prispaustose tautose desperčiojose, laukė iš ten pagalbos. 1881 m. ištiko revoliucija Lietuvoj ir Lenkijoje prieš rusus. Anglų visuomenė ir vyriausybė, žinoma, priešinga Rusijai. Bet teleidžia revoliucijos veikėjams ir komisarams pirkti, ginklų, agituoti. Netiki laimėjimu. Iš pradžios sukilo Lenkija (1830); laukė Lietuvos prisidedant, gal, busiant geresnė klotis. Nėjo paliaubon, su prancūzais nenorėjo darbuotis, turėjo kitų painiavų kitose vietose ir viduje.

1863 m. sukilimas anglų valdžia laikėsi nuošaliai. Visuomenė, kairieji gaivalai šaukė į kovą prieš rusus; viriausybe buvo atsargesnė. Ji matė prancūzų ranką, bijojo jų sustiprėjimo, nenorėjo bent kame nors su jais susidėti. Reikia prisipažinti, ir 1863 m. nenorėjo didelės Lenkijos; jau tuomet pastebėjo, kad Varšuva nori imti nelenkų žemes — Lietuvą, Gudiją. Bet tik moraliai palaikė sukilimą, stengėsi tildyti rusų įnirtimą. O prancūzai sukilėjus apylė — davė daugiau pažadų, negu pagalbos.

Palaima seniems ir jauniems kurie jaučiasi visai nusilpę

Tukstančiai suranda patogumą ir palengvinimą tik į keletą dienų, — Yra tiesiog pastebėtina, kaip Nuga-Tone greitai veikia.

Nuga-Tone sugrąžina atgal gyvybę, nuvargusiems, silpniems nervams ir muskulams. Jis buduoja raudoną kraują, sudaro stiprius nervus ir labiausiai suteikia daug spėkos. Nuga-Tone teikia atšviežinantį miegą, gerą apetitą ir gerą virškinimą, normalų eimą lauk, daug entuziazmo ir ambicijos. Jei jus nesijaučiate gerai, jus priviolote pabandyti Nuga-Tone. Jums nieko nekainuos, jei jums ir nepagelbės. Nuga-Tone yra malonus vartojimui ir jus pradėsitės jaučioti geriau į keletą dienų. Jei jus daktaras nedavė jums recepto del Nuga-Tone, tik nuiektite pas aptiekorių ir gaukite butelį. Vartokite jį tik keletą dienų ir jeigu jus nesijaučiate geriau ir neišrodysite geriau, sugrąžinkite likusią dalį aptiekoriui, o gausite atgal savo pinigų. Išdirbėjai Nuga-Tone žino labai gerai, kad jį suteiks jums tiek daug gero ir jie įsākė visiems aptiekoriams duoti jums garantiją arba pinigų grąžinti, jei jus neužgėdins. Žiūrėkite garantiją ant pakelio. Rekomenduojama, garantuojama ir parduodama pas visus aptiekorius.

Lytiškos Ligos Gali Buti Išgydytos

Ar sergate lytiška liga, kuri padaro jums netinkamą prie darbo ir pasilinksminio. Ar esate vienas didelis armijos, kurie kenčiate tyliedami nuo lytiškų ligų?

Neužgėdintomas faktas, išgydyti visokių ligų per patyrusius daktarus, kurie dirba laboratorijose, egzaminuojant kraują ir ištyrinant per mikroskopą, prašiant visus kliniškų simptomus. Nei vienas žmogus nėra liuosas nuo užsikrėtimų, bet priėdabartinio žinojimo gydymo nei vienas neturi sirgti, jei nesate išgydyti, tai vien tik yra todėl, kad anieđio daktaras, kuris buvo įgydomas nepatyrusių gydytojų, arba gydydas buvo labai trumpas, Nedaug laiko, kad liga liktų buty jūsų kraujyje — išvalykite jį: atleikite pas mane, padarysiu viską kas yra galima, kad tik jums suerzinti sveikata. Gal tikrai esate per pusę išgydytas ir gyvenate nuolatine baimėje, kad liga gali atsinaujinti. Ne atidėliokit. Daugelyje atsitikimų liga vėl vėlyu naktindama kuno narvelius, smagenų, nervų, širdies, plaučių, kepenų, inkstų, ir kitus kuno organus. Būkite atsargūs ir daktaro geros patarėms. Atminkite, kad sveikata yra jūsų brangiausias turtas, jūsų kapitalas — nedaro skirto kieno, jus sugrąžins ligą arba pinigų užtikrinam sveikatos, nes tas jums labiau apsimokės, negu kas nors kitas. Beveik visi atsitikimai kataro, Reumatizmo, Neuritės, Bronchitės, Astmos, Mažakraujietės, Skandulų, Egzemos, Psoriais, Slinkimo plaukų, Pasididinsulų grūžolių, Skrupulų ir t. t. yra pasekmė netvalyto ir užsikrėtinimo kraujo, kuri galima greitai išvalyti su pagalba gydymo.

Apisaukokit daktarui ir studentui, kurie slepiasi garšiai skambančiomis klinikinėmis, institutų arba laboratorijų; jus sveikata yra branginė, kad ją atiduoti nepatyrusiems daktarams. Pas mane gausite gerą ir teisingą gydymą; prisidėkite prie eiti užsimečiusi linikinio pacientų, kurie pripildo kasdien mano ofisą. Savo praktikoje vartoju geriausius Serum, Ciepini, Bakterinai, Antiseptinai, taipgi nusiūti natūralaus gydytoles, del yra reikalus užsakykite taipgi originalines Europiškas gyduoles “606” ir “914”.

As noriu pasikabėti su kiekvienu kenčiančiu vyru, kurie serga nuo užsikrėtinimo ligų, Nervų, Kraujo, Odos, Pielos, Išėjimo žarnos, taipgi slapty ligų. Mano 35 metų pasekmingo gydymo, as atgavau sveikata del daugelio nusiminusių ir nuolatinių vilties vyrų.

Neuđyk daugiau laiko nei pinigų nežinomiems daktarams, atleikite ir daktarokite tiesos apie save neveikėta. Egzaminuou su pagalba X-Ray ir mikroskopo — o kada yra reikalus del galutinio ištyrimo ligos ir užsikrėtinimo sero gydymo — taipgi egzaminuou kraują, šlapumą, ir t. t.

Patarimas dykti ir užtikoma slaptybeje. Mes kalbame lietuviškai.

Valandos nuo 9 ryto iki 5:30 po pietų, kasdien. Utarninke, Seredoj ir Subatoj vakarais iki 8 valandai. Nedėlioj nuo 9 ryto iki 1 v. po piet.

Dr. W. R. Register

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Dr. W. R. Register

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Dr. W. R. Register

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Dr. W. R. Register

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Investuokite Savo Pinigus SAUGIAI Banko Padarytus 6 1/2%

PIRMŲ MORGICIŲ AUKSO BONUS Ir PIRMŲ MORGICIŲ PASKOLAS

Jūs negalite rasti saugesnio investavimo del Jūsų liepos taupinių.

Pirmų Morgicių Aukso Bonai ir Pirmų Morgicių Paskolos teikiamos per šį tvirtą Valstybinį Banką, atstovi paskolos padarytos per patį banką.

Šis vienas faktas yra visiškai garantija jūsų saugumui.

Apart to, kiekviena apsauga žinoma bankiniam bizniui yra užpakaly šių investimentų. Visos paskolos yra kraštutiniai konservatyviškos; palukų mokėjimas yra visiškai tikras prie visokių aplinkybių; užtikrinimas visokiais budais yra daug augščiau už pastatą.

DAR NE VIENAS ŠIO BANKO BONU PIRKEJAS NĖRA PRARADĘS NE DOLERIO

Užtikrinimas taipgi yra, jog darote biznį su banku vertu devynių milijonų dolerių, su plačiu patyrimu investavimo reikaluose, ir kuris pirmiausia rūpinasi apsaugoti tuos, kuriems tarnauja.

NEPADARYK KLAIIDOS — Ateik į šį banką ir apkalbėk dalykus šiuo svarbiu klausimu, savo prigimtoj kalboj su banko viršininkais. Čia Jūs jausitės kaip namuose. Daugybė Jūsų draugų ir kaimynų pasakys Jums, jog tai yra gera vieta atlikimui Jūsų bankinių reikalų.

CENTRAL MANUFACTURING BANK DISTRICT BANK

1112 West 35th Street

Valstijinis Bankas. Clearing House Bankas.

RESURSU VIRŠ DEVYNIŲ MILIONŲ DOLERIU

Depozitai padėti iki liepos 15, gaus palukas nuo liepos pirmos

Dr. W. R. Register, 109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Ar sergate lytiška liga, kuri padaro jums netinkamą prie darbo ir pasilinksminio. Ar esate vienas didelis armijos, kurie kenčiate tyliedami nuo lytiškų ligų?

Neužgėdintomas faktas, išgydyti visokių ligų per patyrusius daktarus, kurie dirba laboratorijose, egzaminuojant kraują ir ištyrinant per mikroskopą, prašiant visus kliniškų simptomus. Nei vienas žmogus nėra liuosas nuo užsikrėtimų, bet priėdabartinio žinojimo gydymo nei vienas neturi sirgti, jei nesate išgydyti, tai vien tik yra todėl, kad anieđio daktaras, kuris buvo įgydomas nepatyrusių gydytojų, arba gydydas buvo labai trumpas, Nedaug laiko, kad liga liktų buty jūsų kraujyje — išvalykite jį: atleikite pas mane, padarysiu viską kas yra galima, kad tik jums suerzinti sveikata. Gal tikrai esate per pusę išgydytas ir gyvenate nuolatine baimėje, kad liga gali atsinaujinti. Ne atidėliokit. Daugelyje atsitikimų liga vėl vėlyu naktindama kuno narvelius, smagenų, nervų, širdies, plaučių, kepenų, inkstų, ir kitus kuno organus. Būkite atsargūs ir daktaro geros patarėms. Atminkite, kad sveikata yra jūsų brangiausias turtas, jūsų kapitalas — nedaro skirto kieno, jus sugrąžins ligą arba pinigų užtikrinam sveikatos, nes tas jums labiau apsimokės, negu kas nors kitas. Beveik visi atsitikimai kataro, Reumatizmo, Neuritės, Bronchitės, Astmos, Mažakraujietės, Skandulų, Egzemos, Psoriais, Slinkimo plaukų, Pasididinsulų grūžolių, Skrupulų ir t. t. yra pasekmė netvalyto ir užsikrėtinimo kraujo, kuri galima greitai išvalyti su pagalba gydymo.

Apisaukokit daktarui ir studentui, kurie slepiasi garšiai skambančiomis klinikinėmis, institutų arba laboratorijų; jus sveikata yra branginė, kad ją atiduoti nepatyrusiems daktarams. Pas mane gausite gerą ir teisingą gydymą; prisidėkite prie eiti užsimečiusi linikinio pacientų, kurie pripildo kasdien mano ofisą. Savo praktikoje vartoju geriausius Serum, Ciepini, Bakterinai, Antiseptinai, taipgi nusiūti natūralaus gydytoles, del yra reikalus užsakykite taipgi originalines Europiškas gyduoles “606” ir “914”.

As noriu pasikabėti su kiekvienu kenčiančiu vyru, kurie serga nuo užsikrėtinimo ligų, Nervų, Kraujo, Odos, Pielos, Išėjimo žarnos, taipgi slapty ligų. Mano 35 metų pasekmingo gydymo, as atgavau sveikata del daugelio nusiminusių ir nuolatinių vilties vyrų.

Neuđyk daugiau laiko nei pinigų nežinomiems daktarams, atleikite ir daktarokite tiesos apie save neveikėta. Egzaminuou su pagalba X-Ray ir mikroskopo — o kada yra reikalus del galutinio ištyrimo ligos ir užsikrėtinimo sero gydymo — taipgi egzaminuou kraują, šlapumą, ir t. t.

Patarimas dykti ir užtikoma slaptybeje. Mes kalbame lietuviškai.

Valandos nuo 9 ryto iki 5:30 po pietų, kasdien. Utarninke, Seredoj ir Subatoj vakarais iki 8 valandai. Nedėlioj nuo 9 ryto iki 1 v. po piet.

Dr. W. R. Register

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Dr. W. R. Register

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Dr. W. R. Register

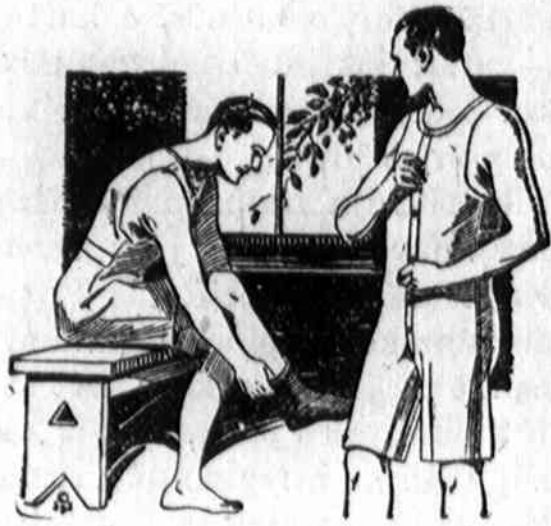
109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Dr. W. R. Register

EXTRA!

Didžiausias išpardavimas vyriškų, moteriškų ir vaikų vasarinių apdėdalių. Pardudame labai pigiomis kainomis. Kiekvienas atsilankęs busite užganėdintas mūsų patarnavimu.

APATINIAI

Vyry B. V. D. siu- 48c

Vaikų B. V. D. siu- 48c

Vyry balti puikūs 75c

Vyry luxury U. 1.25

Vyry melynai Chambray darbiniai 65c

Vaikų Arrow kalnierių, kiet- 15c

VAIKŲ RUBAI

Vaikų, be rankovių overalls khaki 49c

Vaikų sportiškos 49c

Vaikų blizgūs baltos ir 49c

Motery fibre šilkinės pan- 39c

čiakos, visokių spalvų 1.35

Motery pilnos mios 95c

Gryno šilko chiffon pan- 15c

čiakos, visokių spalvų 15c

Motery puikios vatinės 15c

pančiakos 15c

Vaikų mercerized pusiau 15c

pančiakos, specialiai 15c

SPECIALIS PANČIAKŲ

ISPARDAVIMAS

Vyry fibre šilkinės pan- 1.00

čiakos, 3 poros už 25c

Vyry išieginės vatinės pan- 25c

čiakos, 2 poros už 24c

Vyry išieginės lisle 24c

pančiakos 24c

J. SANDARCS CO.

3159 So. Halsted St.,

Chicago

Sveikatos Dalykai

JAUNO VAIKO ŽAISLAI IR MANKŠTINIMOSI

Kuomet tik kudiškis pradeda budėti jo žaislai ir mankštinimosi prasideda. Sveikas kudiškis mankština savo darbo valandomis. Jis blaško savo rankas ir kojas. Jis išsiekia ir suglaudžia rankas, ištiesia ir suki- nėja sprandą. Vėliau jis išmo- ksta rėplioti, ir tuomet jis laksto beveik kiekvieną minutą, kol tik jis neužmiega. Jis lipa, siekia, tamposi, kelia ir neša. Nežinant, jis tvirtina savo kaulus ir mus- kulus mankština, kas augimui ir reikalinga. Kudiškis, kuris yra taip apsuptas, kad jis negali ju- dėti, jo kuniukas negali gauti užtektinai mankštinimosi. Rėp- liojantis kudiškis turi turėti pa- skirtą sau vietą, kur jis galėtų judėti, ypatingai tuomet, ku- met nėra kam jo saugoti.

Yra puikus dalykas, jei vaikai gali turėti atskirą žaidimui kam- barį. Netikėtai baldams yra svei- ka, bet vaikas jaučiasi turįs nuo- savas teises ir vietą, kurioje jo šeimyna yra priversta pagerbti jo žaislus ir kitokius daiktus.

Kalbant apie vaikams atskirą kambarį žaidimui, nėra geresnės vietos jiems žaisti, kaip lauke. Prie namų reikia parengti tinkamą vietą vaikui žaisti. Jei tokios nėra, tuomet reikia tankiai išve- tį parkus ir laukus.

Jei ir yra kiemas ar vieta kur žaisti, maži vaikai dažnai nenori būti lauke, atskiri nuo motinos, todėl jiems reikalinga žaislų, smilčių viedrukai, saugios supynės, minkšti svaidiniai, kaladukės nameliams statyti ir kito- kie dalykėliai, kuriuos vaikai mėgsta. Smilčių dėžės gali būti padėtos ant porčių. Mažiesiems vaikams už tai nieko nėra malo- nesnio. Daugelis vaikų pilnai pa- sitenkina ilgiausias valandas žaisdami smilčių dėžėse.

Vaikas atranda daugiau malo- numo turėdamas sauja "clothes- piny" arba špulikių siulų negu nupirktais žaislais. Geriausi žai- slai vaikams yra tie, su kuriais jie turi ką nors daryti. Meka- niniai žaislai tik laikinai juos nubovina, o paskui jie ieško, ar- do, norėdami surasti kas juos judina arba varo. Geriausi žai- slai yra tie, kuriais žaisdamas gali pavartoti savo mintį, vaiz- duotę: kaladukės namelių staty- mu, žurnalai iš kurių jie gali paveikslus iškarpyti, juodlentes, popieras, molis lipdymui, vago- nai, lėlės ir baldai, žmonės ir gy- vuliai miniaturoj. Tarp meka- nininių žaislų geriausi yra trauki- niai, jei juos vaikas gali naudoti savotoj kombinuotų. Svarbu, kad vaikui būtų paliekama pa- čiam ką nors daryti. Tokiu bu- du, pas jį įsidiirba prigimti gaba- mai, individualybė iniciatyva.

Šis principas dar nereiškia, kad vaikui nereikia duoti me- džiagos, sugestijos ir kokių nors instrukcijų prie žaislų. Reikia vaikui parodyti, paduoti idėją kaip su tokia ar kitokia žaislu žaisti. Tėvai dažnai duoda vai- kam daugybę žaislų, bet nekrep- pia domės į tai, kad jiems reikia svarbiausios medžiagos, tai yra inspiracijos ir idėjos, kas duoda pradžią mokslui, ką nors sužino- ti lengviausiu ir tikriausiu ke- liu. [FLIS]

LIETUVON—
užrašykite savo gim-
nėms ir pažįstamiems
**NAUJIENAS. — Lietu-
vos žmonės Amerikos
Naujienas labiausia
mėgsta.**

NAUJIENŲ
Pinigų Siuntimo Sky-
rius atdaras kasdien nuo
8 v. ryto iki 8 v. vakare.
Nedėdieniais nuo 10 v.
ryto iki 2 val. po piet.

Chicagos Didžiausias Čeverykų PARDAVIMAS

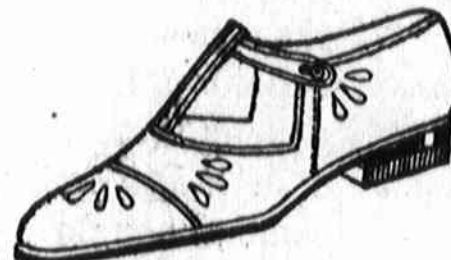
Mes pirkome visą vasarinį staką nuo Harper ir Kuchten Shoe Co., 231 W. Monroe St. ir Novelty Shoe Co., 32 So. Wells St., Chicago. Parduo- sime jūsų pačių kainą.

Mes suteiksime publikai avalynę vėliausių stylių už 40% pigiau negu olselio kai- nos. Viskas yra sužymėta aiškiais numeriais mūsų languose, parodoma už kiek jie buvo pardudami ir už kiek mes dabar pardudame.

TIK KELETAS MUSŲ SPECIALŲ

Motery kumeliuko skuros sportiško modelių oksfor- dai, žali arba juodi, su žemomis Cuban kulnimis, verti \$6.85, dabar \$2.85

Motery patentuotos versiuoko skuros sandals, su spal- votais audiniais, kad nesitęptų. Labai stipriai pada- rytai, su žemomis arba augstomis kulnimis, verti \$7.00, dabar specialiai \$3.35

Mes turime šimtus bargenų, bet nėra vietos čia viską paminėti, bet jei jūs ateisite čionai ir pažūrėsite mu- sų languose, pamatysite, kad čia yra jus bargenų krautuvė. Mes taipgi turime ekstra didelių miurų del mo- terų plačiomis kojomis, taipgi turime visus gražius stilius pasiutus su arches palaikymu. Mieros iki 11. Krau- tuvė atdara kas vakaras ir nedėlio visą dieną.

WARSAWSKY'S RELIABLE SHOE STORE

1341 South Halsted Street

44 metai gerų čeverykų krautuvė

MADOS.

Coat 2066
Skirt 1623
Blouse 2083
Hat 1974

Svarkas No. 2066.

Sejona No. 1623. Naujausios ma- dos kosulomos.

Bluzka No. 2083. Šiam sezonui.

Tik už 60 centų.

Skrubėlė No. 1974. Gali pasiudinti viską, ką reikia.

Kostiumas lengvai pasiuvamas ir jeigu tik turėsi pakankamai kantru- mo jįsai gražiai išrodys.

Sukriptos mieros, svarkui 16 metų, 38, 40 colių per krūtine.

Sejoniui, 16 metų, 28, 30, 32, 34 per juosmenį.

Blizkos 14 ir 16 metų 36, 38, 40 ir 42 colių per krūtine.

Norint gauti vieną ar daugiau virš nurodytų pavyzdžių, prašome iškirpti paduotą blankutę arba priduoti pavyz- džio numerį, pažymėti mierą ir aiš- kiai parašyti savo vardą, pavardę ir adresą. Kiekvieno pavyzdžio kainą 15 centų. Galima prisiųsti pinigų arba krasos ženkleliais kartu su užsakymu. Laiškus reikia adresuoti:

Naujienų; Pattern Dept., 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJIENOS Pattern Dept.

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Čia įdeu 15 centų ir prašau at- siųsti man pavyzdį No.....

Mieros..... per krūtine

(Vardas ir pavardė)

(Adresas)

(Miestas ir valst.)

Garsinkitės Naujienose

DOVIERNASTIS

(Ingaliuojimai)

Taipgi kiti Reikalai ir Provos Lietuvoje

Jeigu kam reikia padaryti do- viernastis vedimui reikalų ir pro- vų Lietuvoje, jei reikia padaryti pirkimo ir pardavimo aktus kas- link nuosavybės Lietuvoje, ar kokius kitus dokumentus, tegul kreipiasi į Naujienų ofisą, kur visi tokie dalykai atliekami su pilnu žinojimu, stropiai, greitai ir už pigiausią kainą.

Taip-jau jeigu kas turi vedi- mui provų arba bylų Lietuvos teismuose, tegul keripiasi į Nau- jienų ofisą, nes iš čia pavedame Lietuvos bylas savo korespon- dentams advokatams Lietuvoje, kiekviename atsitikime paskiria- me bylas geriausiems savo daly- ko žinovams.

NAUJIENOS
Teisių Skyrius

1739 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

KAIP JUSŲ AKYS?

Jei akių silpnumas ar galvos skaudė- jimas apsirėikia, kreipkitės į paty- rusį lietuvių akių specialistą. Akių kainos žemesnės kaip pas kitus.

Dr. Serner O. D.

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Valandos nuo 1 val. po pietų iki 9 v. v.
Nedėdieniais nuo 10 iki 12.
Te. Boulevard 7879

Dr. J. Jakubauskas

Pasekmingai gydau staigias ir ch- ronines ligas NAPRAPATI- JOS būdu — be vaistų, be operacijų

4647 So. Halsted St.,
Val. 9 iki 12 ir 8 iki 9 vak.
Tel. Boulevard 4774

ROSELANDO OFISAS:
11132 So. Michigan Ave.
2 iki 7 vak. Tel. Fulman 5147

Physical Health Institute

DR. VELONIS, Ph.
D. C., D. O., N. T.

Gyduu įvairias ligas, o ypatingai užsisėnėjusias, be vaistų ir opera- cijų, naujausiais būdais.
4204 Archer Ave., Chicago, Ill.
Brighton Park, 2-ry lubų, Rumas 1
Valandos nuo 9 ryto iki 12 pietų.
Vakare nuo 6 iki 8 val. vakare.
Nedėdieniais nuo 9 iki 12 pietų.
Telephone Lafayette 4543

Pilnas žmonių Dr. Ross' ofi-
sas kasdien, del gydymo
chroniškų, nervų, kraujo,
inkstų, puslės ir šlapimo ti-
sų.

10

Čia atėję gauna
geriausį Ameriko-
nišką ir "zope-
jišką būdą gydy-
mo. Didelis skai-
čius žmonių, ligy-
domų kasdien per
Dr. Ross, sutei-
kia progą duoti
geriausį medikalį
patarnavimą žo-
miausia kainą. To
ki mokesti gali kiekvienas ištesėti
mokėti, taip kad nei vienas nerei-
lauja užmesti savo ligą.

Patarimas dykal.

Žinokite apie save tiesą. Visiškai pa- slaptis yra užtikrinta.

Dr. B. M. Ross,

35 So. Dearborn Street,
kampas Dearborn ir Monroe St.
Crilly Building, Imkite elevatorių
iki 5 aukšto.

Trisdešimt metų toje pačioje vietoje.
Priėmimo kambarys 606 del vyrų.
Priėmimo kambarys 508 del moterų.

Valandos: Kasdien nuo 10 ryto iki 5
val. vakare. Nedėlio nuo
10 val. ryto iki 1 val. va-
kare. Panedėly, seredėly is
subatoje nuo 10 val. ryto
iki 8 val. vakare.

PINIGAI

IS

Roselando Lietuvon

Roselandiečiams ir ken-
singtoniečiams artim-
iausia įstaiga pasiunti-
mui pinigų Lietuvon
yra Tupikaičio aptieka,
233 East 115th St. Pi-
nigai nučina Lietuvon
greitai, su pilna gva-
rantija.

Iš Roselando ir Ken-
singtono siųskite pini-
gus Lietuvon per Nau-
jienų Skyrių Tupikai-
čio aptiekoje, 233 E.
115th St., Kensington.

Kelias į Socializmą

Parašė Dr. O. Bauer

Lietuvos Socialdemokratų Partijos
Leidiny

Versta iš vokiečių kalbos

TURINYS

1. Politikos ir visuomenės revoliucija
2. Stambiosios pramonės so- cializacija
3. Pramonės organizacija
4. Darbininkų komitetai
5. Stambiųjų dvarų sociali- zacija
6. Valstiečių ukių socializa- cija
7. Miestų žemės plotų ir na- mų socializacija
8. Bankų socializacija
9. Ekspropiatorių ekspro- priacija
10. Socializacijos sąlygos

Knygutė 35 puslapių.

Kaina 35 Centai

Verta kiekvienam perskaityti.

"NAUJIENŲ" KNYGYNAS,

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

Pinigai Išmokėti Lietuvoje

Naujienų Pinigų Siuntimo Skyrius gavo pranešimą iš Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banko, kad siųstieji iš Amerikos pinigai tapo pilnai išmokėti sekantiems asmenims, ir prisiun- tē kvitus su paėmėjų parašais.

Pinigus gavo:

5616 — P. Klimka	Tel. iš 5/V O. Mikniutė
5621 — M. Sniečkus	J/tel. iš 12/III — O. Mikienė
5624 — E. Skipitienė	20615 — A. Kondrotavičius
5625 — E. Skipitienė	21116/825 — K. Druskienė
5635 — M. Platakaitė	21187 — J. Kleinauskis
5636 — Socialdemokratas	95640 — B. Tamašauskienė
5637 — J. Tamošiūnas	Čekiai:
5639 — K. Bielinis	5563 — A. Prancus
5640 — P. Klimka	5618 — J. Tendzegoslis
5642 — J. Vileišis	5638 — Liet. Moterų Globos
5647 — F. Lankauskas	Komitetas
20570 — O. Melakauskienė	5641 — L. Šmulkitis
53299 — J. Saugailienė	5650 — A. Kriukas
54301 — M. Šerpaitė	5651 — Liet. Moterų Globos
54300 — P. Paknienė	Komitetui
20549 — M. Liaugminienei	10492 — P. Uniakas
Tel. iš 5/V A. Petrauskas	10495 — M. Buozius
20737 — P. Gutaveckas	Čekis Nr. 5682 neįrašytas.

Kvitai su paėmėjų parašais randasi
"Naujienų" ofise.

Rusiškos ir Turkiškos Vanos

12th STREET
Tel. Kedzie 8992

3514-16 Roosevelt Rd.
Art. St. Louis Ave.
CHICAGO, ILL.

Better than a Mustard Plaster

Nuo kosulio, persišaldymo, galvos skaudėjimo, neuralgijos, reumatiz- mo ir nuo visų skausmų.
Pas visus aptiekorius
35c and 65c, jars and tubes
Hospital size, \$3.00

CHICAGOS ŽINIOS

Išsprogndino bažnyčia

Munšaineriai atkeršijo kun. Henry E. Rompel iš Joliet, išsprogndindami jo bažnyčią. Eksplozija buvo jaučiama gana toli ir visoj aplinkėj, Joliet, langai išsibūrė, o ketvirtadalis bažnyčios liko nugriautas. Dinamitas buvo padėtas prie klebonijos, bet tuo laiku kunigas su šeima buvo išvažiuojęs Europą ir nieko nebuvo namie, išėjus sargai.

Tas kunigas pagarsėjo tuo, kad apsiginklavęs trimis revoliuieriais ir pasikvietęs būrį parapijonų, darydamas puolimus ant karčiamų ir kabaretų. Tuose savo puolimuose jis rado daug munšaino ir suėmė daugelio karčiamų savininkus, kurie tapo atiduoti teismui. Daryti tuos puolimus jam gelbėjo prohibicijos agentai, kurie irgi kartą dalyvaudavo.

PRISIGIRDE UPEJE

Henry Ferris, 60 metų, 148 West 74 St., užrišo kelis didelius šmotus geležies ir įsuko nuo geležinkelio tilto į Calumet upę, prie 96 gatvės.

Kada jo lavoną išimta, jo kišenėje rasta maldaknygė, diskutis pinigų ir popierėlis su užrašytu jo adresu. Priežasties sužadystės nežinoma.

Manė, kad vagis — pašovė savo pačią.

John C. Berrie, 30 So. Waller Ave., pabudo ir pamatė kitame kambaryje kokį tai šešėlį. Jis pamatė, kad tai yra vagis, greitai pastvėrė revolverį ir šovė.

HELEN KARBAUSKAITE

Mirė July 11, 1924, 6:30 val. po pietų, 24 metų amžiaus. Kilo iš Kauno rėd. Raseinių apskr. Išgyveno Amerikoj 3 metus. Paliko dideliam nuliudime dvi seseri — Antonia Karbauskaitę ir Domicelę Bardauskienę. Lietuvoj paliko motiną ir dvi seseri ir vieną brolių. Kunas pašaravotas No. 2458 W. 46th Pl. Laidotuvės įvyks Pamedyje, July 14, 1924, iš namų, 8 val. bus atlydėtas į Nekalto Prasidejimo Pamelės Marrijos Švenčiausios bažnyčią, kurioj įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą.

Po pamaldų bus nulydėta į Sv. Kazimiero kapines. Nuširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose pamaldose.

Nuliudė Dvi seserys Antanija ir Domicelė.

Laidotuvės patarnaus graborius Eudeikis — Yards 1741

Lietuvos darbininkų savaitinis laikraštis SOCIALDEMOKRATAS
Gauamas "Naujienu" Ofise ir skyriuose.
Kaina 5c.

Ten gi buta jo pačios, kuri ko-kiuo tai reikalu buvo atsikėlus, si ir išėjusi kitan kambarin. Suvis pataikė jai į kuną ir ji sukrito gal mirtinai sužeista.

Lietuvių Rateliuose

Matyta — girdėta

Susirinkimas. — Išvažiuojimas. Garbė "Naujienu". Gaspadorius ir piemuo. — Skundžia "Vienybė."

Sekmadienį, liepos 6 d. Midos svet., 2 val. po pietų, įvyko Jaunų Lietuvių Amerikoje Tautiško Klubo pusmetinis susirinkimas. Susirinkimas buvo šauktas per atvirutes.

Prisirašė trys nauji nariai, kurie buvo priimti.

Knygų peržiūrėjimo komisija butent, p. Martinas M. Juodis, p. Kazlauskis ir p. F. Kaspara išdavė platų ir aiškų finansinį raportą. Pasiūkėjo, kad Klubui turi \$7,000, narių skaičius siekia 350. Klubui priklauso ir palaiko Tautiškas kapines, kur klubo atstovu yra p. Martinas M. Juodis.

Jaunų Liet. Am. Tautiškas Klubas turi pirkęs Lietuvių Auditorijos šerų už \$2020.00 šiame susirinkime nutarė pirkti Liet. Auditorijos už \$1,000. "Gold bond" Jokubas Maskolijunas, darbuotojas klubo narys, smarkiai darbuojasi del Auditorijos. Susirinkime jis pardavė 10 šerų klubiečiams.

Klubiečiai mano atgaivinti savo chorą. Jie negali pamiršti savo choro, kurio skaičius siekia 150 vyrų. Sako, "buvo gražu žiūrėti ir malonu klausyti, kada tokis didelis burys jaunų vyrų užtraukdavo".

Klubas gyvuoja puikiai. Nėra ten bolševikų revoliucijoms kelti. Pora metų atgal buvo mėginta viesulas sėti, bet — neradė sau tinkamos dirvos — nugaišo. Klubiečiai i broliškai sugyvena, nepavydi, vieni kitam kaimingo ir linkmaus gyvenimo.

Jaunų Lietuvių Amerikoje Tautiškas Klubas laiko susirinkimus kas pirmą sekmadienį kiekvieno mėnesio Mildos svet. 3142 So. Halsted Str.

Tą pačią dieną, Beverly giraitėj įvyko Liet. Soc. Sąjungos VIII Rajono išvažiuojimas. Kur tik nepasisekė visur lietuvių būreliai: valgo, kalbasi, žaidžia. Rodėsi lyg Rajono kuopos.

Pavakare vienas socialistų pranešė, kad jie turi kalbėtoją drg. P. Grigaitį. Iš visos giraitės būreliai suėjo ir sudarė dydėlį skaitlių klausytojų.

Drg. P. Grigaitis nurodė, kad dabar socialistų skaičius nėra toks, koks jis buvo, ir kokis turėtų būti. Nurodė, kad tam buvo priežastys, kurios ir pagimdė bolševizmo epidemiją. Socialistai gi dabar yra tokie, koki buvo pirmiau ir bus toliau. Jų principai vienoki, nesivaduoja upi ir nesitaiko prie minų, bile vėjui paputęs. Nurodė, kad Socialistų Sąjunga išlavino savo narius. Ji buvo mokykla, kurioje išmoko veikti ir tvarkytis dabartiniai komunistai, nes jie visi buvo sąjungos nariais. Ne-turėdami kur lavintis buvo ir klerikalų ir tautininkų kai kurie; prasilavinę sąjungoje dabar tapo net vadovais.

visi buvo sąjungos nariais. Ne-turėdami kur lavintis buvo ir klerikalų ir tautininkų kai kurie; prasilavinę sąjungoje dabar tapo net vadovais.

Drg. Grigaitis aiškino ir apie Lietuvos klerikalų pragaistinus darbus. Anot jo, klerikalai pamynė po kojų žmonių teises ir demokratijos principus; daro taip, kaip kad Rusijos caras: diktatura iš viršaus. Jis ragino remti Lietuvos socialdemokratų. Nors yra aukojamos knygos, kurias LSS. siūnčia Lietuvon, bet yra reikalus paremti pinigais, kad galėtų daugiau kovoti su tamsybe platinant joiskunigais.

Užbaigus prakalbą pirmininkas prašė duoti klausimus. Niekas nepakėlė balso, nes buvo aiškiai išdėstyta. Žmonės ilgai sėdėjo, nors buvo pasakyta, kad programą užsibaigė. Jie norėjo klausytis daugiau tokių kalbėtojų; kiti laukė kalbėdami: "gal da'kas kalbės." Malonu buvo ir linksma, kad nebuvo "brolybės skelbėjų" — bolševikų. Jie negali pakęsti žmoniškumo, turi kai nors praverdžiuoti, išjuokti ir tvarką ardyti.

p. Jonas Rašinskis, 3200 So. Halsted Str. sako: "Naujienu" yra laikraštis kuriam ne tik verta, bet ir reikalas padėkoti." Jis pagarsino į "Naujienu", kad nori savo namą parduoti. Dviejų dienų pargaršinimas davė rezultatus: savo namą pardavė. Jis linksmas, kad "N." skaito visi progresyviai, naudoja jį vaisiais ir remia jas. Garbė "Naujienu" — sako p. Rašinskis.

žmogus, kuris skaito "Naujienu" ir "Draugą" aiškina šių laikraščių skirtumą šitaip: Šių laikraščių ginčai apie stebuklus, prakeikimus, pripažinimą šventais, Orleanų mergeles, apie Klaipėdą ir kitus dalykus, davė suprasti, kad "Naujienu" yra gerai žinančių ir išmintingų gaspadorium, o "Draugas" — tik piemenių, kuris aiškina tą, ko patsai nežino. Nebereikato, sako tas žmogus, ir "Saulė" iš "Draugo" juokiasi. Ir jis perskaitė iš "Saulės" No. 43, šitokį pamokslą "Draugo" kunigams: "Dvasiškieji teveliai, ypatingai nuo "Draugo" pudy-mo, mulkinate žmones kaip imanote... —Norite tarp žmonių praplatinti jūsų hipokritišką katalikišką spaudą (!?), bet ar toje katalikiškoje spaudoje skelbiate artymo meilę? — Like hell! Ne!"

P. A. R. sako: "Draugas" prieš "Naujienu" tai kaip piemuo prieš gaspadorių.

Dr. Graičunas skundžia "Vienybę" teisman, reikalaujamas \$50,000. Advokatas Edward J. Green rupinasi vedimu bilos. Jo bendras, Tadas Kučinskas sako: si pasiuntęs registruotą laišką "Vienybę" ir jos atstovui S. Graičiui Chicagoje.

"Vienybė" No. 80, L. Z. Ruita šiaip atsiliepė apie Dr. Graičuną. "Sandariečiai pamatė, kad pas Dr. G. "ne visi namie". Pamatė, kad jisai visai pablu-do." Ji (G.), išvadino Halsted-strečio ministerių.

Grišius nenusigastą, sako, kad jis turys gerą advokatą, kuris ketina suprovoti Dr. Graičuną. Kučinskas ketina paimti prie Green'o ir daugiau advokatų. sako, "kaip galima žmogų vadinti durnium ir nebūti kal-tu". "Esa, jis, Graičunas, gyvenęs iš savo profesijos, tad to-kios kalbos jam darandūs nuo-stolius. — Bubnis.

Pranešimai

KASDIEN tamsta gali prisirašyti prie Naujienu Spulks, ir prisirašyti tuojau jei dar nesi prisirašęs. Dėdu-mas kas savaitę po dolerį-kita, nei nepatėmsi kaip nusidėm užtektinai pinigų, kad nusitūktum sau smelį. Naujienu Spulka 1729 S. Halsted St.

Lietuvių Evang. Liuter. pakalpos draugija rengia pikniką liepos 13 dieną, Garden City darže, Lyons, Ill. Pradžia 10 v. rytė. Pikiakas yra rengiamas su daug gražių išlaimė-jimų. Visi lietuviai ir lietuvaitės, vi-si be skirtumo esate užkviečiami. Kartų pamatysite ka lietuviai liu-teronai gali nuveikti. Kaip nuva-žiūti žiūrėkite apgarsnimuose. —Komitetas

Simono Daukanto Teatrališkas Jaunuomenės Klubas rengia išva-žiavimą į Beverly Hill miškus sek-madienį, liepos 13 dieną. Maloniai užkviečiame visus, kaip narius, taip ir pašaliečius skaitlingai at-silankyti. Bus šaltų gerimų ir ska-nių valgių. —Komitetas

18 gatvės aplinkinės lietuvių do-me. — Visi lietuviai ir lietuvaitės, vyrai moterys ir merginos, be skirtumo pažvalgo, 18 iki 50 metų amžiaus kviečiami atėti į SLA 129 kuopos susirinkimą nedėlio, liepos 13 d., 2 val. po pietų. Dvarak par-ko svet., prie 20-los ir May St. gi. (Privaziūti galima karais 22, 21 ir 18 gatvių; 3 bloki ir vakarus nuo Salsted st.) Jumis kviečia viena di-džiausių lietuvių organizacijų pa-saulyje, turinti virš 16,000 narių, turto art \$600,000. Bukite nariais tos didelės šeimos dabar, ku-met yra proga, veltan gali būti vė-lu. Org. J. M. Gelgaudas

L. S. J. Lygos sporto skvrius ren-gia tennis žaidimą sekmadienį, Lie-pos 13 d., Jackson Parke, 3 val. po pietų. Sekmadienį, Liepos 20 d., bus iš-važiuojamas į Sand Dunes automobi-liais. Vietas galima užsiregistruoti mėnesiniam susirinkime orkestruos praktikoje ir ateinančių sekmadienį Jackson Parke. — Sporto Komitetas.

Draugystė Lietuvos Duktėrų lai-kys extra susirinkimą nedėlio, liepos 13 d., 12 val. diena, Mark White Sq. svet., 30 ir Halsted gt. Narės turite pribūti, nes yra daug svarbių reikalų del draugystės la-bo. —Valdyba.

Draugystė Palaimintos Lietuvos laikys pusmetinį susirinkimą ne-dėlio, liepos 13 d., Malinauskai sa-lė, 1843 S. Halsted gt., pradžia 1 val. po pietų. Šis susirinkimas svar-bus tuomi, kad bus išduotas pusės metų knyga peržiūrėjimo raportas. Todel visi nariai yra meldžiami laiku pribūti ir atsiesti naujų na-rių. —Ig. Žilinskis, rašt.

Cicero, Ill. — Vyrų ir Moterų Apšvietos draugystės draugiškas iš-važiuojamas į buvusį Černausko dar-žą, Lyons, įvyks nedėlio, liepos 13 dieną. Nariai malonėkite visi da-lyvauti, nes turėsime muziką, ga-lėsite pasiūkti. Kviečiame ir Cicero lietuvius ir lietuvaites nepamiršti šito išvažiuojimo, nes bus vienas iš geriausių. —Komitetas

Garfield Park Lietuvių Vyrų ir Moterų Pašėpinis Klubas laikys mėnesinį susirinkimą John Engels svetainėj, 3720 W. Harrison St. 1 val. po pietų. Draugės ir draugai malonėkite pribūti pažymėtu laiku ir atsiveskit naujų narių, nes da-bar per šešis mėnesius yra proga įstoti už vieną dolerį. Rašt. M. Medalinskas.

Lietuvių Amerikos Politikos Klū-bo ant North West Sides išsklmin-gas išvažiuojamas įvyks nedėlio, liepos 13 d. į Jefferson girias. Eg-bruk No. 2, 12 v. diena. Visi klū-biečiai malonėkite susirinkti prie svetainės, 1644 Wabansia Ave., 11 val. rytė. Taipgi kviečiame ir vi-suomenę atsilankyti. Bus visokių žaisimų ir pasilinksminimų ant tyro oro. —Valdyba.

PRANEŠIMAI.

..Sv. Antano dr. jos pusmetinis su-sirinkimas, iš priežasties parapijos pikniko, įvyks vieną savaitę pir-miau — nedėlio, liepos 13 d., 1 v. p. d. Dievo Apveizdos parap. sve-tainėj. Visi nariai prašomi atsilan-kyti. Rašt. K. Stulas.

North Side. — A. L. T. Sandaros 23 kuopa rengia išvažiuojimą į Jef-ferson girias, kur paprastai būda-vai, nedėlio, liepos 13 d. Sandarie-čiai širdingai kviečia visus atsil-ankyti ir sykiu pasilinksinti ty-mame ore. —Rengimo Komisija.

Pranešimas Lietuvių visuomenei Chicagoje. Gerbiami lietuvių klūbai ir draugijos malonėsite nesirinkti lošimui veikalo "Piningėliai", nes tą veiklą statys scenoje Chicagoje, M. Meldazių svetainėje, spalio mėnesį L. E. L. Pašelp. draugija. — Komitetas.

L. S. J. Lygos Stygu Orkestruos praktika įvyksta reguliariai kas penk-tadienį 7:30 val. vak. Raymond Chap-el 816 W. 31 St. Norintieji prisidėti prie orkestruos malonėkit atsilankyti. Ork. Kom.

Chicago Lietuvių Dr. Savitarpinės Pašėpos pusmetinis ir Lietuvių Kriaučių klubo bendras susirinkimas įvyks sekmadienį, liepos 13 d., 2 val. po pietų. Zvezek Polskį svetainėje. Abiejų draugijų nariai malonėkite laiku susirinkti. — X. Shaikas, rašt.

Liet. Moksl. Susiv. Am. Antros Kuopos SPECIALIS susirinkimas įvyks subotėje, liepos 12 d., 8 valan-dą vakare, Raymond Chapely. Nariai būtinai visi turi dalyvauti susirinkime ir nesivėlinoti. — Pirm. J. Keserauskas.

Bridgeporto Lietuvių Politikos ir Pašėpos Klubo mėnesinis susirin-kimas įvyks sekmadienį, 13 d. lie-pos 1 val. po pietų, Mildos svet., 3142 S. Halsted St. Visi nariai kvie-čiami atsilankyti. Pasekims pereit-i 6 mėnesių bus visiems įdomios iš-girsti kaip klubas laipsniškai ky-la. Nepamirškite naujų narių atsi-vesti, nes klubas auga labai pa-sekmingai finansškai ir nariais. —Užrašų Raštininkas.

MARSAS ATLANKYS MOTINĄ ŽEMĘ

Mokslininkai sako, kad mažiausiai dvi planetos yra apgyventos, žemė ir Marsas. Rugpjūčio 22, 1924, Marsas atlankys žemę, jis bus atstū-mė 34,475,847 mylių, bet tai yra arčiausias kelias ką Marsas gali prieiti prie žemės (tai yra arčiausiai prie musų 248 milionai mylių). Visos observatorijos pasau-lyje pasinaudos ta proga, kad ištyrus gyventojus ant Marso. Musų žingeidumas yra neišmatuojamas, nes musų gyvenimas ir sveikata yra brangiausias turtas. Gamta tą žino ir todėl sutei-kia daržovės viską kur mums reikalinga apsaugoji-mui savo sveikatos. Visos su-dėtinės Trinerio Karčiojo vyno yra iš daržovių veislės. Geriausias sveikatos saugo-tojas užlaiko vidurius val-nus ir sveikus, pagelbsti vir-škinimui ir atbudavoja svei-katą ir apetitą. Mrs. Pattie Porter rašo mums iš Peters-burg, Va., birželio 16 dieną. "Aš matau didelės pasekmės nuo Trinerio Karčiojo Vy-no. Aš jaučiu daug geriau ir norėčiau pusę tuzino dau-giau". Jei jusų aptiekorius arba pardavinėtojas gyduo-lių negali suteikti jums jū-rašykite pas Joseph Triner Company, Chicago, Ill. (Apskelbimas)

ASMENU JIEŠKOJIMAI

JIESKAU pusbrolio Simono Ur-bono, pirmiau gyveno Scranton, Pa. 2913 Marvin Ave. Iš Lietuvos paei-na Viduklės miestelio, Raseinių ap-skr. Amerikoj gyvena 17 me-tų. Jis pats ar kas jį pažysta, ma-lonėkite pranešti man. J. JANUSAU-SKAS, 355 Oglesby Rd., Rockford, Ill.

Turtle Creek, Pa.

Traukinys užmušė lietuvi

Birželio 22 d. tulas Mike Am-brose, 30 metų amžiaus, vos pa-siliuosavo iš kalėjimo, mėgino užlipti ant bėgančio traukinio ir parvažiuoti, bet paslydo ir liko traukinio užmuštas.

Jeigu kas žinote jo gimines ar draugus, malonėkite pranešti: John Limanovich, Turtle Creek, Pa. — S. D.

APSIVEDIMAI.

JIESKAU apsivedimui mergi-nos, ne jaunesnės kaip 25 metų ir ne senesnės kaip 35 metų. Aš esu 31 metų, turiu gerą amatą, uždirbu \$200 į mėnesį, Penteris, L. YOHIS, 1554 N. Clark St., Chicago, Ill.

LIETUVIS vaikinas 32 metų, gerai uždirbantis, turintis pradžios ke-lėta simtų dolerių ir automobilį, no-rėčiau susipažinti su rimta ir teisi-ra mergina savo amžiaus, arba naš-lė, ir apsivesti. Q. O., 4430 So. Mozart St., Chicago, Ill.

JIESKO PARTNERIŲ

REIKALINGAS partneris i duonkepyklą. Atsiųskite i Naujienu ofisą No. Box 515

REIKALINGAS partneris i res-taurantą biznį, kuris nusimano apie valgių gaminimą. Gera pro-ga del žmogaus, kuris nori būti bizn-je. Atsiųskite i Hoyne Restaurant 2030 W. 22nd St.

IVAIRUS SKELBIMAI

PAGRAZINAM NAMAS Ar Tamstai yra reikalus savo na-mą — malonai dekoruoti, kalsmuo-ti, popieruoti arba į naujus namus sudėti stiklus? Jei taip tai mes ta-visą Tamstos darbą galime atlikti už gana prieinamą kainą — pirma negu duosite kitam virš pažymėta darbą, at-silauskite kainos pas mus. Kreipkitės:

BRIDGEPORT PAINTING HARDWARE CO., 3149 So. Halsted St., Tel. Yards 7282.

STOGDENGYSTE Stogų prakiurimas užstaisomas ir garantuojamas už \$4. Automobilų trokų patarnavimas Chicagoj ir apli-kuoj. Istaiga 34 metų senumo. Di-džiausia ir geriausia stogų dengimo įstaiga Chicagoj. Tik patyre unijos darbininkai samdomi. J. J. Dunne Roofing Co., 3411-18 Ogden Ave., Phone Lawndale 0114.

PABEGO, rudas, baltas, su rausvu guzikuotu diržu, stacioms nuplautoms ausimis, didelis "bull" su-nis. Laisnio No. 12559. Kas sugavo-tė ir sugrąžinsite duosiu \$5.00. Jei kas matėte praneškite: 3631 So. Union Ave. Krautuvė.

ATSIDARO NUO LIEPOS 19

Naujas Lunch Ruimis ant Bridge-porto, 3119 So. Morgan St. Iš turkiškos maldynės. Stengsimės patarnauti kiekvienam pagal išgalę. J. A. Miščikaitis, 3119 S. Morgan St.

IVAIRUS SKELBIMAI

PAINTORIUS ir plieštinuotojas iš lauko ir viduje. Darbas padaro-mas gerai ir pigiai. Kas norite sa-vo namus papuošti rašykite. K. BRUZAS, 3210 So. Halsted St., Chicago

ISRENDVOJIMUI

ANT rendos geras ofisas del daktaro ar kitokio profesionalo, 2 durys į vakarus nuo 35 St. Ge-ra apilinkė. Atsiųskite: 3462 South Halsted Street, i bar-bernę.

ANT rendos 6 kambarių fla-tas, su maldyne, elektra ir ga-su. Pigi renda. Atsiųskite: JAMES MISČIKAITIS 3119 So. Morgan St.

SIULYMAI KAMBARIŲ

FURNISUOTI kambariai del vy-rų ar del moterų: \$3 į savaitę už kambarį be valgio, su valgiu — pusryčiais ir vakariene — \$7 į sa-vaite. Taipgi nefurnisuoti kamba-riai: porai 4 kambariai \$13 į mėn. ar 2 kamb. \$7. 1813 String St.

PIRMOS klijas kambarys ant rendos. Atsiųskite: Beverly 4755

PARENDAVOJIMUI viršui 3 kambariai vedusiai porai arba merginoms. 4026 Artesian Ave. Brighton Park

ANT RENDOS vasariniai ne-mai (summer resort) prie Long lake, galima rendavoti ant die-nos, savaitės, arba sezoną, taip-gi botai ir valgimas prie vietos, prieinamos kainos. SZEMET'S RESORT (at Long Lake) Campbellsport, Wis. R. 4 B. 56

LIETUVISKAS HOTELIS ge-riauusia vieta del darbininkų ap-sigyventi, vyrams arba moterims; su valgiu arba be valgio \$8.00 į savaitę su valgiu. Peter Gadeiko, 1606 So. Halsted St.

PARANDAVOJIMUI formi-žuoti kambariai del vieno, dvie-jių, trijų ar daugiau vaikinų — vyrų. Kreipkitės: 2113 So. Halsted St. arba 443 W. 43 St.

ANT RENDOS KAMBARYS del vaikinų; švarūs, šviesūs, elektra, maudynės ir telefonas. Su arba be val-gio, arti kur. Atsiųskite: 4422 So. Artesian Ave. Iš užpakalio namukas.

PARANDAVOJIMUI formi-žuoti kambariai del vieno, dvie-jių, trijų ar daugiau vaikinų — vyrų. Kreipkitės: 2113 So. Halsted St. arba 443 W. 43 St.

PUIKUS kambarys rendai. Dir-bančiam Western Electric paranki vieta ne girtuokliui vyrui. Kam reikalingas toks kambarys, galima matyti visados. 4915 W. 24 Pl., Cicero, Ill. D. Nemunis

\$VIESUS frontinis kambarys ant rendos del vieno arba dviejų vy-rų, be valgio, Elektra, maldynės ir kiti parankumai. Matykite vaka-rais, subotėje po pietų ir nedėlioms 3258 S. Union Ave. 3 lubos frontas.

Mr. I. Knowlitt

Eventually he recovered.

By Thornton Fisher

SIULYMAI KAMBARIŲ

RENDON kambarys, vienai ypatai. Kambarys yra gražus ir šviesus; ramioji vietoj, prie šviesios parko. Atiduosiui priedama kaina. 5533 So. Claremont Avenue. Tel. Republic 9059.

RUIMAS del rendos vienam geram vaikui, kuris nevertu ja svaiginančių gėrimų — prie mažos šeimos. Kreipkitės: 841 W. 33rd Place (2-ros lubos)

GRAŽUS ruimas rendai del vieno vaiko, be valgio, švariai užlaikomas, kaina už ruimą prieinama.

819 W. 34th Place
(2-ras užpakalis)

RENDAI randasi švarus kambarys prie mažos šeimos, be valgio ir su valgiu.

Atsišaukite:

3429 So. Union Ave.
Antros lubos iš užpakalio

REIKIA DARBININKŲ

MOTERŲ

REIKIA —

Patyrusios moteris mazgoji mui indų, naktimis.

Atsišaukite:

4161 So. Halsted St.

REIKIA DARBININKŲ

VYRŲ

REIKIA gero shearmano į geležies atkarpų jarda, nuolat darbas.

RELANCE IRON & STEEL COMPANY
2133 So. Sawyer Ave.

DVIDESIMTS penki doleriai savaitinės algos ir didelis komišinas. Gabus ir gerai apsižinęs apie Pittsburgho aplinkinę žmogus yra reikalingas reprezentuoti biznį. Rašykite.

K. P. McCarthy
5016 Dearborn St., Pittsburgh, Pa.

REIKALINGAS bučeris prie abelon bučernės darbo, turi būti tiek patyręs ir blaivas.

Atsišaukite:

1727 So. Union Ave.

REIKALINGAS bučeris, kalbantis angliskai ir slavoniskai kalbas. Geros sąlygos ir gera alga.

Atsišaukite:

2306 Blue Island Ave.

RAKANDAI

PARSIDUODA 3 kambarių rakandai, gerame stovyje. Turu parduoti greit, todėl leisiu pigiai, galima parduoti ir kambarius; jie geru šildomu. Apart. 13—15; 412 S. Sangamon St., netoli Van Buren St. Duryis iš šono ant 4 lubų. John Wisneis

PARDAVIMUI trijų šmotų prikimštas parloro setas, pigiai. Atsišaukite:

2923 Armitage Ave.
1 flatas iš užpakalio
Armitage 2685

PARDAVIMUI 5-kambarių rakandai visai nauji, gerame stovyje. Priežastis parduoti svarbi — važiuojam į Lietuvą. Parduosime už gana priėmama kaina.

2609 So. Lowe Ave.
(2-ros lubos frontas)
Tel. Victory 10278

PARDAVIMUI 5 kambarių rakandai: suvama (Singer) mašina, komodos, setas, vikrola, lovos, stali. Visi geri, nauji daiktai. Parduosiu greitai ir pigiai.

822 W. 37 Place
2 lubos

PARDAVIMUI automobilis už \$225, 1920 modelio, 6 cilindrių, 5 pasažierių, touring. Gerame padėjime, yra 6 tajorai.

1615 So. Halsted St.

Phone Canal 4198

AUTOMOBILIAI

Parsiduoda automobilis, Jurdon 1922 metų. Keturių sėdynių, California viršus; 5 nauji tajorai, tik numaliavotas tamsiai mėlynai. Kaina \$875.

2039 W. 22nd St.
Tel. Canal 2469

AUTOMOBILIAI

PARSIDUODA Jackson touring karas model 1920 už priėmama kaina. Mašina yra geram stovyje, naujai numaliavotas. Kreipkitės vakarais nuo 5—8. Nedėlio 8 ryto iki 12 pietų.

B. LILLUN
2944 W. 63rd St.
Phone Prospect 4569

OAKLAND AUTOMOBILIAI
1924 modeliai, 6 cilindrių, atdaryti ir uždaryti stilių, keturių ratų brekiai, disk ratai, nesunaikinamo užbaigimo, vartoti mažiau kaip vieną mėnesį demonstracijų patastavimui, taip kaip naujas. Bus parduotas šiuo savaitė labai nužeminta kaina. Garantuojamas kaip naujas karas, negirdėtomis kainomis taip žemai kaip \$200 imokėjus ir nuo 12 iki 18 mėnesių išmokėjimais. Jei norite gerų vartotų karų, mes turime jų taip pigiai kaip \$50 imokėjus. Atidaras kas vakaras iki 10 val. Jūs galite pasikabėti su savo tautiečiu.

MARQUARDT OAKLAND CO.
3844 Ogden Ave.

MOON KARU BARGENAI
Modelis 6—40, touring, išmokėjimais \$475.

Modelis 6—40, sport touring, demo, išmokėjimais \$675.

Modelis 6—40, sedan, demo, išmokėjimais \$685.

Modelis 6—48, touring, išmokėjimais \$550.

Modelis 6—50, sport touring, demo, išmokėjimais \$675.

Tie karai yra pirmos klasės mechanikame padėjime ir turi naujų karų garantiją.

UNIVERSAL AUTO SALES CO.
5001 S. Western Blvd.
Jos. Bagdonas, Agentas

PARDAVIMUI automobilis, Hudson coach, 1923 m. Taipgi Moman automobilis, 1922 m. Vieną iš tų parduosiu pigiai, nes du nėra man reikalingi. Mainysiu ant Fordo troko.

3300 So. Union Ave.

PARDAVIMUI

PARDAVIMUI grosernė, bučernė ir delikatesen. Labai geroje vietoje. Geri fixtures, daromas cash biznis, 5 gyvenimui kambariai iš užpakalio, pigi renda, pardavimo priežastis — liga.

6758 So. Elizabeth St.

PARDAVIMUI grosernė; gera vieta, visokių tautų apgyventojų; greitai laiku parduosiu už \$800. Priežastis parduoti — išvažiuoju ant farmų.

2501 W. 46 St.

PARDAVIMUI Už \$125 nupirkite mano \$500 vertės grosernė, 100 rolių ir kabinetą ir benčių. Atsišaukite iki 9 val. vakare arba nedėlio iki 5 val. vakare.

ABC Storage House,
146 W. Madison St.

TIKRAS BARGENAS
Pardavimui bučernė ir grosernė, pigiai. Priežastis — nemoku bučerio darbo.

J. A. ŽITKUS,
Krautuvė, 6759 S. Ashland Ave.

Gyvenimo vieta 722 W. 18 St.

2 lubos iš užpakalio

PARSIDUODA grosernė ir visokių smulkmenų krautuvė, nėra tokio biznio per visą bloką. Parsiduoda su namu arba atskirai. Kreipkitės

6009 S. May St.

DIDELIS BARGENAS
Kvietkinyčia parsiduoda, geroj vietoj lietuvių apgyventojų; biznis geras, parsiduoda iš priežasties ligos. Atsišaukite:

749 W. 31st St.
(prie Halsted St.)
Tel. Boulevard 4668

EXTRA BARGENAS
Pardavimui vyriškų ir moteriškų čėverkių ir aprėdų krautuvė; Parduosiu pigiai, nes važiuoju Lietuvon. Biznis išdirbtas per daugelį metų.

4554 So. Paulina St.

PARDAVIMUI saliuonas, iš priežasties ligos.

Savininkas

J. GAWRONSKI,

7350 Archer Ave.,

Justice, Ill.

PARDAVIMUI arba mainymui grosernė ir kėdžių krautuvė — mainysiu į namą arba lotą.

BRUNO BILUNSKY

3352 So. Morgan St.

DIDELIS BARGENAS
Pardavimui Ice Cream parloras, saldinių ir smulkų daiktų krautuvė.

Mrs. M. K.

1437 So. 49 Ct., Cicero, Ill.

PARDAVIMUI skurų biznis; biznis randasi geroje vietoje, sena įstaiga. Parduosiu pigiai greitai pirkėjui.

Atsišaukite:

NAUJIENOS Box 516

PARDAVIMUI pigiai pieninė farma, 98 akrų prie Hartland, Ill. Gera žemė ir geri būdinkai, geroje vietoje. Parduosiu už pinigų arba mainysiu. FRANK J. BURKE, Harvard, Ill. R. 2.

1701 Broadway, Tel. 782

PARDAVIMUI

PARDAVIMUI bučernė ir grosernė, lietuvių ir kitų tautų apgyventojų aplinkinėje. 3 kambariai, gyvenimui, garų apšildoma; randa pigi; lysas ant 3 metų. Parduosiu pigiai, arba pirmąsiu ant mažo namo ar loto. FRANK G. LUCAS, 4116 Archer Ave. Tel. Lafayette 5170.

PARSIDUODA bučernė ir grosernė; daromas labai geras biznis; lysas taip ilgai kaip norite; renda pigi; 4 kambariai pagyvenimui. Parduosiu už pirmą pasiūlymą arba mainysiu ant mažo namo ar loto. FRANK G. LUCAS, 4116 Archer Ave. Tel. Lafayette 5170.

PARSIDUODA automobilis taisyti ir malioavimui dirbtuvė (šapa) ir du automobiliai sykiu. Biznis išdirbtas per daug metų. Renda pigi, vieta didumo del 10 automobilių, darbo užtenka del 2 žmonių. Turi būti parduota ir trumpa laika. AUSROS KNYGYNAS, Box No. 131.

3210 So. Halsted St.

PARDAVIMUI bučernė ir grosernė, lysas ant dviejų arba trijų metų. Parduosiu už teisingą pasiūlymą, biznį su arba be namo. Biznis gerai išdirbtas. Vieta lietuvių apgyventa. Turu greit parduoti, todėl parduosiu labai pigiai tik \$1,400.00. Priežastis parduoti turiu du biznius. 2050 West 22nd St., arti Hoynes Ave.

Savininkas randasi:

2210 W. 22nd St.

PARDUODA bučernė ir grosernė, geroj vietoj ir pigiai. Mainysiu ant namo ar ant kito gero daikto. J. Stankus

821 W. 34 St.

Phone Yards 3550

TURIU parduoti tuojau savo \$800 vertės grosernė, pigiai už \$120; 75 rolių ir benčių.

Atsišaukite

2918 Milwaukee Ave.

Tel. Spaulding 6695

PARSIDUODA grosernė, sausa mėsa, saldainių, soft drinks, kitų smulkmenų ir mokyklų reikalingų įrankių krautuvė.

Kreipkitės

903 — W 23rd Pl.

PARDAVIMUI pigiai bučernė ir grosernė, visokių tautų apgyventojų kolonijoj, daromas geras biznis, pigi renda. Kas neturi visų pinigų, dalį duosiu išmokėjimais. Priežastis parduoti — einu į kitą biznį.

2801 S. Union Ave.

GREITAS PARDAVIMAS
Siuvimo, dažymo, valymo ir taisyymo dirbtuvė; užpakalių pagyvenimui kambariai. Renda pigi — \$35. Parduoti priežastis — einu į kitą biznį.

209 W. 51st St., arti Wentworth

PARDAVIMUI kriaucių šapa su visais tinkamais įrengimais: šovkeis, zerkolas, 2 mašinos, stalai, kėdės, prosas ir kiti reikalingi daiktai prie šitokio biznio. Parduosiu už gerą priėmama kaina, biznis geras ir pirkimo sąlygos geros. Kreipkitės šiuo adresu.

3553 Wallace St.

PARSIDUODA grosernė ir delikatesen krautuvė, randasi labai geroj vietoje, kuri apgyventa visokių tautų. Lysas yra ant trijų metų, 4 kambariai pagyvenimui. Priežastis patirsite ant vietos.

10433 So. Michigan Ave.

Roseland, Ill.

PARSIDUODA delicaten grosernė, ice cream, soft drinks, pigiai už \$700; 5 kambariai pagyvenimui. Skelos, cash registeris, show keisai ir viskas. Kreipkitės

3720 So. Wallace St.

DIDELIS BARGENAS
Ant pardavimo grosernė ir bučernė, biznis cash ir per daugelį metų išdirbtas, visokių tautų apgyventa. Priežastis parduoti — liga. Atsišaukite pas savininką.

5700 So. Morgan St.

GROSERNė ir bučernė, 4 pagyvenimui ruimai užpakali, renda \$35.00. Lysas 3 metams, ice boxes, naujas registris mokėtas \$400, 2 šėlės ir nauji 2 meat blocks, 4 benčiai nauji, daug tavoro. Turi būti parduota šia savaitė. Kaina tikrai \$600.00. 3806 South Wallace St., Boulevard 4932.

2918 McVicker Ave.

netoli George St.

PARDAVIMUI AR MAINOMS.
2 augstų muros rezidencija, labai moderniška, garu šildoma, 2 karų muros garadžius, parinktoji Brighton Park aplinkinėje. Kaina \$8,650. Kiek jūs turit?

TUPONICH & SIMAN

1344 West 18th Street

PARDAVIMUI 6 kambarių medinė cottage ir 3 lotai, randasi prie 3931 W. 49th St. pusės bloko nuo Crawford Ave. Kaina \$4,500.

PARDAVIMUI murinė cottage; ir 2 augstų, su sklepu, frame namas. Gerame padėjime.

Atsišaukite:

1015-19 W. 18th St.

PARSIDUODA lotas pigiai, lietuvių apgyventojų vietoj. Ant 40-to sryto ir Rockwell.

G. ARIESUNAS

2232 W. 23rd Pl.

PARDAVIMUI

PARDAVIMUI APTIEKA
Mažų inešimui ir lengvais išmokėjimais, galite pirkti aptieką, — senas ir išdirbtas biznis, pigi renda, augančio lietuvių kolonijoj. Jei registruotas aptiekorius galite įstoti partneriu.

DR. K. DRANGELIS

Tel. Lafayette 0621

Geriausias pirkiny didžiausioj lietuvių kolonijoj

Pardavimui grosernė ir bučernė, pilnas grosernės stakas ir fixtures, budavotas Ice Box, su vaisių šaldytuju. Baker ledų mašina. Elektrinis kavos ir mėsos maliklis. U. S. plauštymui mašina, viskas pilnai prirengta, geras lysas. Parduosiu labai pigiai. Saukite telefonu Pullman 0003.

10648 So. Michigan Ave.

PARDAVIMUI pieninỹčia (milk business) su namu ir extra lotas; namas yra ant dviejų pagyvenimų; apacioj biznis ir visų 6 kambarių flatas del pragyvenimo. Gasas, elektra, vanos, karštu vandeniu apšildomas ir didelė barnė. Ant extra loto randasi garadžius del trijų karų. Biznįj randasi visos reikalingos mašinos ir šaldoma mašina, taip kad nereikia pirkti ledo. Be to yra didelis trokas ir arklys su vežimu del išvažiuojimo pieno. Biznis yra labai geras, nes pieno parsiduoda apie 30 centų į dieną. Kaina yra su namu ir bizniu \$27,000. Kas nori gero ir pelningo biznio, malonėkite atsišaukti greit.

John Kuchinkas

2221 W. 22nd St.

PARDAVIMUI aptieka, tirštai apgyventa lietuvių ir lenkų aplinkinė, pietvakarinė pusė. Geras biznis. Turi būti parduota tuojau.

Atsišaukite į Naujienu ofisą

Box 509

NAMAI-ZEME

PARSIDUODA labai pigiai naujas muros namas ant 2 pagyvenimų su beismotu ant 2 flaty, garadžius del 2 mašinu; naujas gražioji vietoj ant 58 St. Kaina \$11,000 su mažu imokėjimu. Priežastis parduoti — nesutinkamas šeimos.

PARSIDUODA 6 kambarių namas, vanos, karštu vandeniu šildoma, elektros šviesa; lotas 90 ar 30 pėdų. Bargenas, už cash ar ant išmokėjimų. 6049 S. Kildare Ave. Šauk Stewart 6268

DIDŽIAUSIAS BARGENAS CHICAGOJE
Parsiduoda visai naujas murinis namas, 2 fl. 6 ir 6 kamb., karštu vandeniu apšildomas, moderniškas, labai gražioji vietoj prie pat McKenley Parko, no No. 4550 South Hoynes Ave. Nupirskit \$1500 pigiau negu kitur. Klausit savininko ant antrų lubų.

3547 S. Selley Ave.

PARSIDUODA 2 fl. budinkas, 6 ir 6 kamb., garu šildomi; namas turė saulės kambarį, lietus maudynės, marmuro grindis, ugniaivietę, knygomis šėpa ir plieno konstrukciją; randasi Marquette Manor. Didelis bargenas tikrai \$15,500.

L. J. Jacobson

3002 W. 59 St.

PARSIDUODA murinis moderniškas biznio namas ant dviejų pagyvenimų su krautuve, garadžius del trijų mašinu ir trys lotai; viską galima nupirkti už \$14,500. Reikia įnešti tik \$4,000.

A. MILAUCKAS

1247 So. 48th Ave., Cicero, Ill.

PARSIDUODA 4 kambarių medinis namas, 2 lotai. Kas myli gyventi ant laukų tam gėra proga.

Atsišaukite:

3906 W. 62nd St., Chicago

BARGENAI—MAINYMAI

4 flaty biznio muros namas ant Bridgeporto. Mainysiu ant geros bučernės, nepaisant aplinkinės.

4 FLATU bizniav muros namas, 10 metų senumo; mainysiu ant mažesnio ar didelio namo, farmos ar kokio biznio ir kiek cash.

Taipgi turiu tikrų bargenų pirkėjų už cash ir turiu visokių mainų arba kas turite koki namą nebrangiai parduoti, aš turiu pirkėjų laukiančių.

S. SLONKSNIS,

3401 S. Halsted St.,

antras augštas

Tel. Yards 2242

NEGIRDĖTAS BARGENAS
Parsiduoda naujas bizniav namas ant Archer Ave. Ant pirmų lubų storas ir 3 kamb. Ant antrų lubų 6 dideli kambariai. Vanos, elektra, kieta medžio trimingai; reikalinga \$6000 pinigais, kitus kai renda. Kurie manot pirkti ir įiektoti bargeną, tai skubinkit būti pirktas, nes savininkas turi parduoti labai greitai ir už labai mažą kainą.

J. N. ZEWERT & COMPANY

4377 Archer Ave.

PARSIDUODA pigiai dviejų augstų muros namas su beizmentu, moderniškas, karštu vandeniu šildomas ir dviejų augstų darbo šapa užpakalyje. Atsišaukit pas savininką.

2842 So. Union Ave.

NAMAI-ZEME

Parsiduoda 2 flaty muros namas, 5 ir 5 kambariai, pirmas flatas karštu vandeniu apšildomas, antras pečiu. 2 karam garadžius. Namas yra moderniškas ir labai geroj aplinkinėj. Kaina tikrai \$12,000.00. Dalį pinigais; likusius kaip renda. Nepraileiskite šitą bargeną. Pamatykit jį tuojau.

Pirk šitą kampinį 2 flaty muros namą. 5-6 kambariai, maudynės, elektra, gasas, furnasiu apšildomas. 1 karui garadžius, labai geroj vietoj. Kaina tikrai \$11,800. Dalį imokėt, likusius kaip renda. Skubinkis greitai įeiti guri padaryti pinigų. Atsišaukite ir klauskite Walter Jurkevičia.

ROZENSKI LEMONT & Co
6312 So. Western Ave.
Telefonas Prospect 2102

PARDUODU dviejų pagyvenimų murinį namą po 5 ir 6 kambarius. Visas padarytas po naujausios mados. Back porčiai aptaisyti su stiklais ir dratais. Yra ice box ir garų pečiai. Garu šildomas. Lotas 30x125. Dviejų automobilių garadžius. Rendos nėra per metus \$2490. Kaina \$16,750, imokėti reikia \$5500, kitus ant išmokėjimų. Namas randasi ant 7625 So. Evans Ave. Pasiūduokite šia proga, nes tokia reitai pasitaiko.

Savininką pamatykite

6400 S. Maryland Ave

Tel. Fairfax 4899

S. RAKAUSKAS

PARSIDUODA murinis namas ant dviejų pagyvenimų su šonu. Įeigu kas norėtų p

Kazys Gineitis

Chicago — nenumaldomo augimo energija

[P-as Gineitis rengia spaudai knygą „Naujas pasaulis“, kur įeis ir šis raštas. Knyga, kiek galima spręsti iš tilpusių „Lietuvoj“ jos dalių, bus labai įdomi. Apie jos įdomumą skaitytojai galės spręsti iš šio rašto. — Red.]

[„L.“] Viena simpatingiausių ir naudingiausių amerikiečių patriotizmo savybių yra didelis jų prisirišimas prie „savo“ miesto, neatsižvelgiant, koks prastas jis būtų. Visi amerikiečiai miestai, iš kailio neramies, tarp savęs konkuruoja, norėdami turėti geriausias gatves, daugiausia parkų, gražiausias mokyklas, bankus, paštas, geriausias šviesos, vandens patarnavimą ir t. t. Be visokių kitų draugijų šiam tikslui, Amerikos Jungtinės Valstybės yra per 700 vien tik moterų draugijų, sukurtų saviems miestams pagerinti. Yra ten ir „Namų Griovimo Bendrovių“, netikusiems griauti, o jų vieton greit puikiesiems statyti. Kiekvienas miestas stengiasi aplenkiti kitus, nori būti pats prašmatniausias ir niekad nepraleidžia progos pasigirti ką „mes“ esame atsiėję.

Miestų statyme Amerika visus stebino. Kartais per kelis metus aplūžusių, nukursusių pašūrių ir medinių grietelių vietoje išaugo eilės aukštų mūrų namų, su tramvajum, kanalizacija ir kitas pagerinimais. Šitie gausingi ir gražūs miestai vis eina lenktynių, kad būtų „patys geriausieji“. Amerikiečiai miestų pagerinimo darbe mato ne tik estetinę dalyko pusę. Jie gerai supranta ir komercialę grožės vertę. Juo gražesnis yra miestas, juo daugiau pinigų uždirba jo gyventojai.

Butų nemažai naudos, kad Lietuvos miestai — Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Ukmergė, Šiauliai, Panevėžys, Telšiai ir kiti persiimtų taja lenktyniavimo dvasia, kuri taip daug padeda Amerikos miestų progresui. Kaip jauni tigrai strakčioja tarpusavy pusiau žaisdami, pusiau pykdami, taip ir Lietuvos miestų protinga rivalizacija nemažai naudos atneštų. Jeigu mums rūpi savo kambario bei savo gričios tvarka, švarumas ir jaukumas, tai privalo rūpėti ir savas miestas ir sava gatvė.

Nors Nau-lorkas yra milžiniškas miestas, bet kadangi jis randasi Amerikoje, tai ir metropolis neturi laimės būti be konkurento. Rimčiausias ir ne juokais pavojingas Nau-lorkui konkurentas yra miestas, pavadinamas gražiu indijonų vardu Chicago, kuris jų kalboje reiškia „laukinis svogūnų vietą“. Konkuruvo atsidėjusiai Chicago su St. Louis ir kitais miestais ir apsidainikavo nugalėtoju laurais. Liko tik vienas Nau-lorkas. Tačiau Chicago turi daug vilties. Yra čia ir komitetas iš žymiausių piliečių išrinktas pasistengti, kad Chicago būtų „puikiausias pasaulio miestas“. Jauniausias iš didžiųjų pasaulio miestų turi praktiškos vilties tapti didžiausiu pasaulio miestu.

Metų skaičiumi Chicago yra vaikas palyginant su kitais pasaulio miestais, bet savo didumu jis užima penktą vietą. Paklausus chigagiečio, kiek pas juos yra gyventojų jis dažniausiai atsakys „kokie 3 milijonai.“ Be to, atvažiuojant į Chicago netruksi sužinoti, kad šis

miestas yra didžiausias pasaulio geležinkelio centras (rodos, čia susimezga apie 40 geležinkelių) ir didžiausia pasauly grūdų, mėsos ir miško rinkla. Ir chigagiečiai, rodos, teisingai giriiasi.

Chicago auga ne į viršų, bet į žemę. Yra vilties, kad kitame amžiuje jis gali būti didžiausias mūsų planetos miestas. Sunku ir romanuose atrasti įdomesnį paporinimą, kaip Chicago pradžia ir jos išaugimas. Kuriabinis kraujas teka chigagiečių gyslose, kuris žmogaus gyvenimo laikotarpį padarė iš Chicago moderninio industrializmo simbolį su visomis jo pasekmėmis — ir geromis ir blogomis. Didumas, nesulaikomas augimas, nuolatinio veikimo ir gerinimo dvasia — šitie pagrindiniai amerikietiškos simfonijos motyvai — šitoj vietoj, kur neseniai buvo bala, rado sau palankią audienciją. Jau ir amerikietišku matu matuojant, Chicago augimo energija yra fenomenališkiausia.

Dabar Chicagoje yra 6 universitetai, apie 70 knygynų, kelias šimtų įvairiausių laikraščių, bet 1820 metais šitame kaime buvo tik 14 namų, ir toje vietoje, kur dabar yra didžiausioji gatvė, tada čia garsėsi galvijai ir buvo medžiojausi vilkai. 1830 m. čia gyveno 350 žmonių. Pirmą pašto skyrių čia įsteigė 1831 m. ir du kartu per savaitę pašta raitelis veždavo į Detroitą. 1840 metais jau čia gyveno 4479 žmonės ir tais metais šito bažnytkiemio viršila rado reikalingų griežtai uždrausti kiaušius su pilna laisve valkiotis gatvėmis. Paskui, federaliai valdžiai pagerinus uostą ir pradėjus rausti Illinois ir Michigano kanalus, Chicago ėmė ylingai žiūrėti į ateitį, ėmė augti taip greit, kaip spekuliantų gobsūmas.

Tačiau 1871 m., kai Chicago jau turėjo virš 300,000 gyventojų, viena nerami karvė melžiamai pasipardė, apvertė lenką ir ištiko vienas baisiausių istorijoj gaisrų. Apie ⅔ visų namų Chicagoje tuomet buvo mediniai, vasara pasitaikė sausa, ir todėl liepsna greitai plėtėsi, didžiausioji miesto dalis pavirto pelenų kruva, o 100,000 su viršum žmonių pasiliko be pastogės. Tačiau chigagiečių energija, iniciatyva ir sumanumas vėl sudegusią Chicago patatė ant kojų. Nesužėjęs nuodugliai atauti, o jau chigagiečiai pradėjo iš naujo planuoti miestą, ėmė statyti dar gražesnių namų ir po trijų metų, sako, nebuvo likę nė pėdsako to baisaus gaisro. Vėliau buvo uždrausta mediniai namai statyti. Sutrukdymas Chicago augimas vėl ėmė veržtis pirmyn. 1920 metų cenzas jau rodo Chicagoje 2,701,705 gyventojų.

Tiek Nau-lorką, tiek ir Chicago kuria žmonės kalbantieji kokiomis 30 įvairiomis kalbomis, suvažiuojant iš visų kraštų, ⅓ chigagiečių yra arba patys gimę užsieny, arba kile iš užsieny gimusių tėvų. 1922 metais iš 1,500,000 darbininkų, gyvenančių iš algos būvę:

Amerikiečių	940,452—32.6%
Vokiečių	403,785—14.0%
Lenkų	288,482—10.0%
Rusų	201,837—7.0%
Airių	173,039—7.0%
Nigerių	144,241—5.0%
Čekų	118,277—4.5%
Švedų	129,819—4.5%
Italų	36,544—3.0%
Norvegų	72,120—2.5%
Austrų	57,898—2.0%

Vengrų	57,696—2.0%
Lietuvių	46,157—1.6%
Anglų	45,714—1.5%
Kanadiečių	44,744—1.5%
Danų	28,848—1.0%
Olandų	23,078—0.8%
Škotų	25,963—0.9%

Toji statistika neparodo pilno lietuvių skaičiaus Chicagoje. Šiame mieste, kuris yra specialinai amerikietiškas fenomenas, gyvena daugiau lietuvių, negu Kaune, karo metu ten buvo spausdinami trys lietuviški dienraščiai (dabar yra 2). Kai p. J. Vileišis su majoru Zadeikiu buvo atvažiuojant į Ameriką, tai pirmam Lietuvos atstovui pagerbti vakariene viename šauniaučių Chicago viešbučių dalyvavo, rodos, per 500 lietuvių, ilgos lietuvių automobilio eilės užtvėnkė gatvę prie viešbučio. Tokį didelį skaičių turtingų, puikiai apsirengusių, mokačią brangioje vietoje gražiai pavalgyti žmonių nelengva būtų mums sukviešti į bankietą Lietuvoje. Tą pažymiu, idant emfazučiau kokią didelį jėgos rezervą Lietuva turi Amerikoje, kaip šau ni yra mūsų išeivija Chicagoje ir kitur. Taip pat Chicagoje yra daugiau čekų, negu bet kokiame Čekijos mieste, išskyrus Pragę; Chicago savo didumu yra trečias norvegų ir švedų miestas, ketvirtas lenkų miestas, penktas — vokiečių. Įvairios tautybės įvairios miestų dalyse gyvena maždaug kraujo, leidžia savo laikraščius, čia pat turi savų bankų, valgyklų, įvairių agentūrų ir t. t., sudarydami Little Italy (Mažoji Italija), Little Lithuania (Mažoji Lietuva) ir t. t. Jie gyvena savotišku gyvenimu, ginčijasi dėl aplėistų tėvynių politikos, verda tautiškas degines. Kai Sorbonos Universiteto profesorius Henri Hauser lankėsi Chicagoje 1923 metų vasarą, tai viena žymiausių naminių naujienų, kuria dalinosi pusryčiaudami klubo svečiai, kur ponas profesorius sustojo, buvo aštrus konfliktas tarp vieno klubo lekajaus lietuvių ir dviejų lenkų tarnaičių. „Voyez — vous la guerre de Vilna recommensent de la cuisine a l'office“ — pažymiu p. Hauser. ir tikrai. Vilniaus, Klaipėdos Fiume ir kiti Europos konfliktai visuomet randa atbalsio Chicago virtuvėse, fabrikuose, milžiniškuose gyvulių skerdyklose, kur suvažiuojančių žmonių iš visokių kraštų.

Chicago stebėtiną augimą, jos nepailsantį gaivumą ir neišpasakytą atsivėmimą darbui bei ekonominių faktorių pagalbai išaiškinti ir biologijos mokslas. Kaip minėjau, Chicago fabrikai, krautuvės ir gatvės pilnos žmonių, kurių tėvai amžiais gyveno ramioje Europos kaimuose, generacija po generacijos taupė energiją, gerus nervus. Europos karai ir skurdas, valdininkų persekiojimai, neišmanymas, ir sauvaičių žmonių, kurie save vadino aristokratais, bet kurie nesirūpino minių gerove, suvarė šituos sveikus, tvirtus, drąsius primityvius žmones į Michigano ežero pakrantę, nes jie namie negalėjo parduoti viepnielio dalyko, kurį jie turėjo: energijos ir gabumų. Jie išbėgo iš Europos tylių, gražių sodų su tvirtiausiu pasiryžimu — laimėti ir užtat jie taip begaliniai atsidavė ėmė statyti Chicago, nuolat ją gražindami ir didindami.

Dabar jau daugelis šitų išeivių yra turtingi ir gyvena ant Lake Shore Drive. Jų vaikai gal, yra ne tik turtingi, bet ir apsviesti ir ne vienas Europos bajorėlis džiaugtųsi gavęs pinigą ir gražią, mokačią pjanu skambinti ir žinančią daug kitų „monų“ ekskaimiečio chigagiečio dukterį. Ir kad visur, ir Lietuvoje, ir Sicilijoje, ir Vengrijoje „prasto žmogaus“ prote stsidarė gan palanki Amerikai nuomonė, tai tame yra daug gilesnės teisybės. Jm ten duota buvo pirmą kartą progos ir jis pasirodė jos vertas. Liurbiskumas, iniciatyvos stoka, servilizmo jausmas jame išnyko, „neprogresiškoji liaudis“ pasirodė labai progresyvi.

Šitie žmonės, kurie andai taip ramiai egzistavo pamiškėse, kurie prieš kiekvieną gražiau apsirėdžiusį žmogų stovėjo be kepurės, prastai valgydavo, nemokėjo skaityti, bet temokėjo atmintinai daug jausmingų dainų, buvo likimo pastatyti į agrėsyvingiausio pramoninio gyvenimo sukuri. Bet neatsižvelgiant į chigagietiško darbo sunkumą, neatsižvelgiant į šitą pilną dumų, riebalų ir triukšmo orą, jie gali daug dirbti, daug linksmintis ir nuolat girti savo miestą, nes jų europietiški pra-bočiai, kaip minėjau turėjo galimumo daug tikros jėgos savo organizmuose sutauptyti, kurią paskui laisvai atvežė į Ameriką. Bet kaip ilgai šit įgimta malonė tęsis? Ar Chicago niekad nepavargs ir neprieis prie desperacijos? Ar gyvenimo pragumai pagaliau ne užkariaus paties gyvenimo?

Pirmieji lietuviai Chicagoje apsigyveno 1870 m. 1884 m. jau jie turėjo lietuvių draugiją Sv. Jurgio vardu, o praėjo amžias pabaigoje įvairių lietuviškų draugijų Chicagoje buvo net 36. Daug lietuvių į Chicago priviliojo rengiamoji visasvietinė paroda Chicagoje 1893 m. kur visi važiuvo tikėdamiesi gauti užteklinai darbo. O šiandien Chicagoje yra daugiau lietuvių, negu bet kokiame mieste (apie 80,000), čia tukstantais žmonių demonstruoja gatvėmis, kai lenkai kokią nors biaurybę mums padaro, čia įvyko visa eilė svarbių Amerikos lietuvių suvažiavimų bendrai pasitarti, kaip čia daugiau galėtų pagelbėti savo senajai tėvynei, kurią musų kraujo chigagiečiai, kaip ir kiti Amerikos lietuviai, myli labai ištikimai ir idealiskai.

Chicago teisingai vadina „komercijos ir pramonės vulkanu“. Chicago pozicija pačiame pietvakariname Didžiųjų Ežerų kampe ir puikiausia geležinkelio sistema davė jai galimumo iš vakarų priimti galvijus, kiaules, grūdus, mišką, o iš rytų pusės traukiniai ir jė vežė Europos imigrantus. Be mėsos, grūdų ir medžio pramonės, Chicago pasižymi plieno ir geležies produktais, adatine pramonė, vargonų, pianų, baldų ir kitokiomis išdirbystėmis. Dar 1905 m. Chicago dirbinių vertė jau siekė 955,036,277 dol. Čia yra garsioji International Harvester Company (McCormick ir Deeringo fabrikų kombinacija), turinti didžiausią pasaulio ukio mašinų fabriką, kurios dirbinių galima pamatyti ir Argentinos, ir Aigipto, ir Estijos, ir Lietuvos, ir kitų pasaulio kraštų ukiuose. Chicago taip pat yra didelis uostas; čia prikovus laivą Chicago masinomis kumpiais, kviečiais ir t. t. galima jį siųsti į visus pasaulio uostus per Didžiuosius Ežerus ir Sv. Lauryno upę. Tačiau del kai kurių priežasčių šis kelias mažai te-

naudojamas. Dabar chigagiečiai suka galvas, kaip šį kelią galėtų pagerinti. Esančias sunkenybes prašalinus, vien tik grūdų transporto išlaidos į Europą sumažėtų per metus nuo 12,000,000 dol. iki 15,000,000 dol. Tuomet laivai iš Europos galėtų atplaukti į pačią Amerikos kontinento vidurį, į Chicago, kuri yra turtingiausio pasaulio Mississippi upės slėnio vartuose ir tuomet Nau-Jorko viršenybei tikrai galėtų ateiti galas.

Chicago yra visiems gerai žinoma savo milžiniškuose gyvulių skerdyklose — Stock Yards, apie kurias taip baisiai rašė amerikiečių rašytojas Upton Sinclair savo veikalė „The Jungle“ (Raistas) kuriame jis pasirinko lietuvių, kaip svarbiausius veikiančius asmenis. Šitame skerdyklų kvartale keletas bendrovių (Swift, Armour, Libby) užsiima tik gyvulių skerdimu ir gaminimu provizijos bei kitokių gyvulių prekių. 200 akrų žemės čia stovi apie 40 gyvulių pramonės paskirtų fabrikų. Iš vakarų atvežtus raguočius mašinos ir kraujais apsisakę žmonės tuojau piauna, daro, sudo, pakuoja, konservuoja ir išsiuntinėja į visą pasaulį. Baisiai dvokančiame ore čia žmonės braiduoja kraują, prisidengę odinėmis priekštinėmis ir odinėmis arba guminėmis kepurėmis. Viso šito biznio organizacija yra milžiniškiausia. Iš gyvos karvės per keletą valandų gal tiekta kit eilė skrynnečių su gražiais spalvotais užrašais. Tik kiauulių žviegimas nuneina do-vaikai, o viską kitą nuo dantų iki nagių, sunaudojama ekonomiskiausiai. Iš įvairių liekanų čia pat dirba žvakės, muila, buterinas, klijus, šukas, sagutes, stegas, trilizatorius, pepsiną ir t. t.

Visas oras aplinkui yra užnuodytas šitų skerdyklų smarvės. Girdėjau, kad žmonės keletrius metus buvę karo sukury ir kurie yra matę jau gana baisių reginių kovos lauke, negalėjo žiūrėti į Chicago gyvulių skerdyklų visus skyrus. Šis pasaulis Dantei tai gal nebūtų buvęs keistas. Skerdyklos filosofija paprastam žmogui sunku suprasti. Taip pat tai yra vieta didžiųjų ekonominių konfliktų. Daug rimtų įtartinų tyrinėjimų čia buvo daroma, bet valdžios priežiūra nuolat didėja ir darbininkų sąlygos po truputį darosi geresnės.

Įdomi Chicago dar ir tuo, kad ji yra vienintelis miestas, kuriame prekės yra vežiojamos po žemio geležinkeliais, kuriais keleiviai negali važinėti. Šitie tuneliai 6 pėdų platumo — 7½ aukštumo prieina prie visų žymiausių geležinkelio stočių, didelių krautuvų, sandėlių ir t. t.

Be tramvajų pažemiuose ir ant žemės, čia yra ir ant geležinių stulpų iškeltų tramvajų, kurie su dideliu triukšmu lekia pro šalį antrojo aukšto namų langų. Aš visuomet gailėdavaisi žmonių, kuriems palangėje nuolat dunda šitie or tramvajai, kol ištiko šitų tramvajų streikas. Tramvajams sustojus, žmonės skundėsi negalį užmigti!

Dar didesnių dyvų moka daryti amerikiečiai. Jie vienos užsėję tekėjimą pakreipė į priešingą pusę! Chicago upė ka-dalse išsiliūdavo į Michigano ežerą ir jos vanduo per tą visą Didžiųjų Ežerų eilę ir Sv. Lauryno upę susisiekdavo su Atlantu, o dabar ji teka visai į priešingą pusę ir per Missisipi susisiečia su Meksikos jūra.

(Bus daugiau)

Šiaurys

Ar laimės betrokšti, ar skausmo išvytas į kaimus žaliuojančius amžiais keliai, žinias tu su rupešiu, vargu įgytas nemėtyk — amžina išmintį krauki.

Kad skamba ragučiai, kad aušta rytojus, sukyla jaunimas, sukyla žiliejai, ir kviečia į dirvas išanksto artojus, kur laimės sulauksite grūdą pasėję.

Čia raizgys takeliai į dirvą platybės, čia girios, krumokšniai šalykelių plote, čia kvapą atgausit iš širažių gilybės jei amžiais ir butumet skausmo kamuoti.

Čia širdis uždegsit, — žmonių čia gerumas, nors vergia nuo amžių juos skaudys besočiai, bet skaitus jaunimas ir rutų žalumas atgauna betrokščiančią širdį ik' sočiai.

Musų Maistas

Rašo Dr. A. J. Karalius

Virškinimas burnoje. Dantys sudėtina: Tulžies druskos, rugš-susmulkina, sutrupina maistą ir sumaišo su seilėmis, kad lengvalinės druskos, etc. Glikochol-iau būtų nuryti. Seilėse dar yra ptialina vadinamas enzimas. Ftialina veikia ant angliavandžių. krakmolus perkeičia į cukrus. Iš krakmolo ptialina padaro cukrų.

Virškinimas skrandyje. Skrandyje (skily, pilve) yra skrandžio sulčių, kurios pagamina savo rūšies bakterias. Skrandžio sultys tai tyras skystimas, rūkštus, nes jose yra hidrochlorinės rūgšties. (Kartais ir kitokių rūgščių). Jose yra ir įvairių druskų.

Apie pusę valandos sumaišytos su maistu seilės skrandyje dar savo darbą dirba, t. y. ardo skaldo angliavandžius; praryti su maistu mikrobai (bakterijos) auga, veisiasi — tuo būdu dar krakmolus keičia į cukrų, dar dirbama burnoje pradėtas darbas.

Skrandžio sultys pradeda ardyti proteinus, iš kurių pasidaro peptonai. Kadangi yra daugybė įvairių proteinų, tai skrandžio sultys visokiais būdais juos virškina. Sultyse yra vadinamo renino, kuris sutraukia — surauginą pieną. Žodžiu, skrandžio sultys visokiais būdais juos virškina. Sultyse yra vadinamo renino, kuris sutraukia — surauginą pieną. Žodžiu, skrandžio sultys pradeda proteino molekulių ardymą; iš proteinų pasidaro tokios medžiagos, kurios paskui gali kuan persisunkti.

Riebaluose skrandžio sultys beveik jokių permainų nepadaro. Skrandžio sultys sunaikina bakterijas. Ypatingai lengvai užmuša choleros bakterijas. Kitų ligų bakterijos dažnai išstruktūta iš skrandžio ir paskui žarnose pradeda veistis. Jei skrandyje nėra užteklinai hidrochlorinės rūgšties, tai bakterijos veisiasi ir pagamina rugimą ir dispepsiją.

Skrandis absorbuoja cukrus ir peptonus. Vandens labai mažai absorbuoja. **Virškinimas žarnose.** Skrandžio sultyse sumirkęs maistas palieka pusiau skystas (kaip skystoka tešla) ir rugštus. Iš skrandžio maistas nuslenka į dvilįk-pirštę žarną, kur susitinka su trimis skirtingais skystimais:

A. Tulžis, B. Kasos sultys, C. Zarnų sultys.

A. Tulžis. Tulžį atidalina (sekretuoja) į žarną pankreasas, tulžies kompozicija gana paini, (Bus daugiau)

B. Kasos sultys. Kasos sultys, kurios susidaro kasos liaukose, yra labai skystos, beveik be rūgšties. Jos veikia kaip fermentas, padėdamas virškinti maistą. (Bus daugiau)

C. Zarnų sultys. Zarnų sultys yra skystos, be rūgšties. Jos veikia kaip fermentas, padėdamas virškinti maistą. (Bus daugiau)

LITERATURA

Ferdinando d'Amora

Vertė K. A.

Mano pačios prietikis

Buvo jau po pusianakčio. Aš grįžau iš „pasilinkmini-“ su draugais — turėjome šaunius pietus, gerą vyną, šampano, o kai del linksmumo...

Vienok tai buvo jau po dvilikos nakties. Atsargiai aš atidariau priešakinę duris, pirštų galais perėjau kambarį ir laiptais užėjau aukštyn. Viskas iki tol gerai sekėsi. Mano namuose viešpatavo kapų tyła.

Miegamojo kambario angoje sustojau.

Mano pati buvo lovoje, tik jos nosis buvo neapklota — kas reiškė, jog ji ramiai sau išsila. Vargšė; visą vakarą turėjo namie būti viena! Tačiau aš negalėjau girdėti jos gilaus kvėpavimo.

Nejaugi gudrijoji lapė tik nuodua, kad miega.

Ne, nutariau aš. Negalimas daiktas. Jeigu ji nemiegotų, tai ji jau būtų pradėjusi mane kamantinėti, kas visuomet man budavo nemalonu po praleidimo vakaro su savo draugais. Kamantinėjimas paprastai susivedavo prie sekamo:

„Kiek buvo išviso?“
„Kas jie tokie?“
„Ka turėjote pietums?“
„Vyno?“
„Kiek stiklinių išgėrei?“
„Kiek tau tai atėjo?“
„Ar buvo moterų?“
„Apie ką kalbėjote?“

„Ar linksmiau praleidai ten laiką, negu kad praleidi su manim namie?“

Suprantama, klausimų tvarka laiko nuo laiko kiek pasikeisdavo. Vienok tie klausimai visuomet užverdavo dešimt aukščiausių minėtų punktų, kurie kartais prasidėdavo net iki keturiolikos. Kad gavus supratimą apie tokį pasikalbėjimą, reikia prie kiekvieno pačios klausimo pridėti mano truputį atsakymą, kuris užverdavo labai ilgą melą. Apsivedimo pradžioje atsakymai budavo baimingi, svyrojantys, nevykę. Bet laikui bėgant daugiau įgavau patyrimo ir atsakydavau atvirai, su pasitikėjimu, neraudamas. Atsakymai, žinoma, budavo pamarginami jausmingais žodžiais, insinacijomis, perdėjimais ir išsiskinėjimais. Tačiau mano inkvizitorius nesiliaudavo kamantinėti mane tol, kol, kaip Dante būtų pasakęs, miegas nugalėdavo mano pačios gerą valią, ir kambaryje tylo užviešpataudavo.

Bet tą vakarą aš jaučiau savyje neaiškų norą prieštintis. „Jeigu tu moteris nubus ir imsi mane kvosti“, tariu aš sau, „aš garsiai pareikšiu savo teisę ir pareikalausiu, kad nebūtų man kludoma, likusias kelias valandas pasilsėti.“

Atsargiai aš atsargėčiau savo švarką, nuvilkau jį ir pakabinau ant krėslų, visą laiką sulaukdamas kvapą lyg vagis į svetimus namus įsigaives.

Sekmingai tą darbą atlikęs, aš ėmiau liemenę atseginėti. Del savo atėities aš jaučiau didelį optimizmą. Mano pati ne tik akių nepravėrė, bet ėmė net knarkti. Knarkimas susidėjo tai iš pianismo, tai iš fortisimo, kas lyg gnaibyte gnaibė mano neramią sąžinę.

Vargšė; visą vakarą namie išbuvo!

Aš jau buvau beveik įsitikinęs, kad viskas puikiai pasibaigė. Bet staiga pasigirdo fortisimo, ir tuoj buvo galima laukti katastrofės!

Aš buvau priėjęs prie veidrodžio ir bandžiau kaklaraistį atsirišti, kuomet blogiausias dalykas atsitiko. Muzikinis knarkis

mas pasiliovė! Atrodė, kad instrumentas staiga sugedo.

Bet niekas nebuvo sulaužyta. Tik kaldra ir paklodės lyg atgijo ir ėmė judėti.

Mano pati nubudo, sužiojavo, patrinė akis, ir taisyk...

„Laba, brangusai!“

„Laba, mieloji!“

„Kuris laikas, brangusai?“

„Vidurnaktis, mieloji.“

„Bet laikrodžio rodo pirmą valandą!“

„Turbut pamiršai jį užsukti!“

„Aš užsukau jį prieš gulį eisi!“

„Gal pavargo?“

„Pavargo? Ką tai reiškia?“

„Žinoma, aš turiu galvą laikrodį! Ką tu darai, kai pailsti? Pradedi mažiau veikti, ar ne? Ką gi turi laikrodžio daryti? Nelaužys juk jis gamtos dėsnių tik todėl, kad jis yra laikrodis? Absurdas. Laikas jau jums įgauti geresnį supratimą apie pasaulį. Tas tavo laikrodis vėlinasi visa vienuolika valandų.“

Tai šoks aš esu. Kai mane pagausa, tai aš kalbu ir kalbu ir kalbu, tikėdamas, kad kokią išieitį sukasi! Vienok mano pati visą dalyką į trumpą sakinį suglaudė:

„Anibale Burghese, tu pusčiai esi įsitraukęs!“

„Ne, brangioji, aš nesu girtas, o tik miego noriu. Ir aš priivalau nors šiek tiek užmigti. Aš, žinoma, suprantu tavo jausmus.“

Tu nori žinoti, kur aš pietus turėjau? Ką valgiau, ką gėriau, kiek gėriau ir tt. ir tt. ir tt. Bet man absoliučiai, būtinai, tikrai reikia nors šiek tiek valandų užmigti. Todėl aš noriu su tavim sutarti padaryti: neklausk dabar manęs apie nieką ir aš prisidėsiu rytoje viena valanda anksčiau atsikelti ir parašyti smulkmeningą raportą apie šio vakaro įvykius prisiekiant prieš notariu-
da.“

„Bet...“

„Leisk man baigti!“

„Bet...“

„Vadinasi, tau tas pasiūlymas nepatinka? Na, štai kitas... Apie šio vakaro įvykius aš nieko nekalbėsiu, neraudamas. Atsakymai, žinoma, budavo pamarginami jausmingais žodžiais, insinacijomis, perdėjimais ir išsiskinėjimais. Tačiau mano inkvizitorius nesiliaudavo kamantinėti mane tol, kol, kaip Dante būtų pasakęs, miegas nugalėdavo mano pačios gerą valią, ir kambaryje tylo užviešpataudavo.“

„Bet Annibale...“

„Aš žinau, tai visą naktį užims, bet sekama vakarienė negreit beatsitiks... Twmpai, sekama kartą aš viską papasakosiu, o dabar nė žodžio...“

O kadangi aš jau buvau nusirengęs, tai pasiskubinau į lovą įsigauti ir galvą pakiau po kaldas.

„Klausyk“, po kiek laiko pati tarė: „Nėra prasmės tau slėpti galvą po kaldra... Nebuvo tau reikalo taip kalbėti apie tą laikrodį, kaip tu kalbėjai...“

„Na, jeigu tu nori tiesą žinoti“, atsakiau aš, „aš kalbėjau taip, kad save apgyvinsiu.“

„Nemanyk, kad aš taip jau labai pailsau sužinoti, ką tu šį vakarą veikėi. Apie tai aš visai nemaniau tavęs klausiti!“

„Ištikrųjų?“ — truputį iškišęs galvą paklausiau aš.

„Aš norejau tik, — tęsė ji toliau, — papasakoti tau apie tai, ką aš padariau...“

„Ką tu padarei? Kas tokio atsitiko?“

„Aš turėjau prietikį šiandien!“

„Prietikį?“ Ir aš iš po kaldros iškišau ne tik galvą, bet ir pečius.

„Taip, prietikį! Ar tu manai, kad aš jau tiek sena, jog niekas mane ir žiūrėti nebenori?“

Klitemnestros balsas šnypstė: „Tu gali taip kalbėti? Del Dievo meilės... Pasakyk kas su tavim šiandien atsitiko?“

„Bet, brangusai, juk tu miego nori.“

„Klitemnestra, sušukau aš atsisėdęs lovoje. „Ką tu padarei šiandien? Kas su tavim atsitiko?“

„Ar tu ištikrųjų nori žinoti?“

„Juo greičiau, tuo geriau!“

„Na, pakisk savo galvą vėl po kaldas!“

Aš padariau tatau. Mano pati įsitikinusi, kad aš jos prašymą išpildžiau, pradėjo...

„Ji pradėjo, žinoma, su komplimentu...“

„Jeigu tu dar neužmigai...“

„Ak!“

„Jeigu tu dar neužmigai, tai tu atsiminsi, jog vakar tu davei man... po to, kai aš tavęs prašiau ir prašiau tris mėnesius ar daugiau... tu davei man šimtą litų pirkiniams...“

„Ar tai buvo šimtas? Aš jaučiau lyg milijoną duodas!“

„Tai buvo tik mizernas šimtas... Na, kuomet aš eidama iš krautuvės į krautuvę prisipirkau įvairių pirkinų, ir pilnomis rankomis žadėjau namo grįžti, staidydaman atėjo mintis į galvą... Bet tu jau miegi, Annibale!“

„Aš klausaus, aš klausaus... Koki mintis atėjo tau į galvą?“

„Aš maniau apie tai, jog neturiu smulkių už tramvajų užmokėti. Aš buvau skrybėlių krautuvėje ir, turėdama pilnas rankas, paprašiau, kad kasierė išimtų iš mano rankinio krepšelio paskutinį penkių litų banknotą...“

„Aš visuomet tvirtinau, Klitemnestra, kad tu esi ekonominė pati. Tu išieini iš namų su šimto litų banknotu, o sugrįžti su penkiomis liromis!“

„Prašu tavęs, Annibale, leisti man kalbėti... Mergina išpildė mano prašymą. Ji išimė mano banknotą ir supylė smulkiuosius pinigų į rankinį krepšį.“

„Po to tu apleidai skrybėlių krautuvę, sėdai į tramvajų, ir...“

„Niekio panašaus nebuvo. Aš nutariau pėsčia eiti namo. Na, aš gal paėjau kokį šimtą jardų, kaip nugirdau mane šaukiantį balsą: „Signora! Signora!“

„Niekas! Kas jis buvo?“

„Aš nudaviau negirdinti. Naujas balsas; skambėjo jau nebe taip, kaip pirmasis. Po to dar pasigirdo ir trečias balsas!“

„Nejaugi visi vyrai paskui tavę sekė, o gal tu sumanei Orleanso mergelės rolę lošti?“

„Orleano mergelės?“ — nuste- busiai paklausė Klitemnestra.

„Čia nieko stebėtino nėra. Juk Orleanso mergelė nuolat balsus girdėjo... Piemenė, jeigu atsimeni. Ji girdėjo dangiškus balsus!“

„Nebuk asilas, Annibale... priešingame atveju, aš iki ryto neužbaigsiu... Ant galo, aš nutariau apsidairyti, kas aplinkui dedasi... ir... burys vyrų mojo man!“

„Kaip tai mojo?“

„Mojo man, kad sustojau... Vienas vyras priejo prie manęs, nusiėmė skrybėlę ir mandagiai tarė: „Turbut kas nors negerai yra su jūsų rankiniu krepšiu: einant jums gatvę, birsta smulkūs pinigai!“

„Sėja pinigų, kuomet tavo vargšas vyras dirba ištisas dienas kantorėje!“

Klitemnestra uždarė man bur- ną lengvu rankos paukštelėjimu. Po to ji vėl ėmė kalbėti:

„Aš apsidairiau aplinkui ir pamaciau apie šešis susilenkusius vyrus, kurie pinigų nuo šal- gatvio rinko... Mano nelaimingi banknotai! Vienas garbingas senukas, kuris, matomai, silpnas akis teturėjo, bandė pakelti ką tai, kas atrodė lyg skatikas, o iš- tikrųjų buvo...“

„Kramtomoji guma!“

„Gėdikis tu! Tai buvo malia- vos taškas! Bet kaip ten nebutų, vyrai pradėjo viens po kito į mane eiti ir gražinti surinktuosius pinigus. Kadangi rankos buvo užimtos pirkiniais, man baisiai nesmagu buvo. Tačiau aš padėjau kai kuriuos pirkinius ant žemės ir paliausavau vieną ranką, kurią ištiesiau, kad pini- guos priimti. Ir aš turbūt stovė- jau, kaip ubagas, su ištiesta ranka jau ir po to, kai mano pi- nigai buvo sugrąžinti. Tiek bu- vau susimaišiusi.“

„Puikų sceną padarė žymaus bizniero pati!“

„Paskutiniu juo priejo simpa- tingas senukas ir, aš gerai atsi- meniu, įdėjo man į ranką bank- notą. Tuo laiku aš neskaiciu- pinigus: kuogreičiausia norėjau pasprukti. Aš užmokėjau už tramvajų, bet turėdama pilną glėbį pirkinų ir tada negalėjau pinigų suskaičiuoti. Aš laukiau, kol parvažinuosiu namo, ir tasyk patyriau, kad...“

„Kad mažiausia pusė pinigų buvo dingė!“

„Kokis tu išmintingas, Annibale!“

„Bet juk negalimas daiktas, kad tu butum gavus daugiau neg pametėi?“

Klitemnestra tragingai nulen- kė galvą. Paskui ji ėmė kalbėti tokiu balsu lyg pranešdama apie uošvę mirtį:

„Tikrai taip atsitiko!“

„Kaip tai?“

Vėl galvos linterėjimas ir gi- lus atsidukėjimas:

„Tramvajo važna yra 25 cen- timai. Tad man privalejo likti keturios liros ir septynios de- šims penki...“

„O tu turėjau...?“

„Keturiolika litų ir septynias dešimtis penkis centimus!“

Ir Klitemnestra ėmė verkšlen- ti.

Aš ir taip jau buvau nuvar- gęs, o tos bereikalingos ašaros mane tiek įkaitino, jog aš bebū- vau tik pusantro colio nuo pa- dukimo.

„Kas tai—sapnas ar realybė?“ — tariu aš pakilusių balsu. Atsi- meniu, kad tuo laiku aš buvau jau atsisėdęs ant lovos. „Išsi- aiškinkiva. Sakai, pametus ketu- rias liras ir septynias dešimtis centimų, ir kai pinigai buvo su- gražinti, tai jie pasidaugino de- šimtini litų... Ar šie yra mano namai ar gal pamišėlių ligoni- nės...“

„Jeigu tu butum mažiau gėręs, tai tu suprastum, kame daly- kas...“ Vėl pasigirdo žlembimas.

„Bet kadangi aš nesuprantu, tai gal malonėsi išaiškinti...“

„Žinoma... tas simpatingas se- nas vyras...“

„Su pavaritais!“

„Jis davė man dešimtį litų...“

„Ji reikėtų kalėjiman pasodin- ti...“

„Ne, ne, Annibale!“ (Dabar ji paklodės kraštu ašaras šluos- tė). Bandyk suprasti. Jis buvo toks simpatingas senukas. Tu ži- nai kokius drabužius aš turiu... Yra ko pažūrėti... Seni kaip Me- tuzalius... Ir tas senukas, maty- damas mano ištiestą ranką, pa- manė, kad aš esu kokia nelaimi- ga grafinė ar kunigaikštienė... Ir pasiryžo man pagelbėti... Da- bar tu supranti, kodėl aš ver- čiausi... Aš užtikrinu tavę, aš ne- turėsiu drąsos pasirodyti gat- vėj... tokiuose drabužiuose. Tik pamanyk...“

To man pakako. Tvirtai pasi- ryžęs ant abiejų ausų apkarsti, aš vėl susivyniojau į kaldra.

Rytmetyje aš nepastebėjau nė mažiausio ašarų pėdsako Klitem- nestros veide. Ji linksmai ma- nę pasitiko:

„Vadinasi, sutartis padaryta! Aš gausiu naujus rubus!“

„Sutartis? Aš kur tu tai pa- ėmei? Niekas aš tau nežadėjau...“

„Klysti, tu žadėjai... Kada tu perdaug įsikausi, tu nebeatsime- ni. Bet tu žadėjai...“

„Visų pirma mes neturėjome jokio vyno...“

„Tu užmiršai net vyną... Bet tu tarei: „Duodu garbės žodį, niekuomet daugiau mano pati“

gatvėje nebesirodys tokiam sto- vyje, kad praeiviai jai almužną duotų! Šiandien pat ji naujus rubus turės.“

Prisipažįstu: aš buvau nugalė- tas. Ir aš užmokėjau už tai — ne savo reputacijai išgelbėti, bet todėl, jog maniau tatau verta- esant. Už naujus rubus aš nu- sitariau išsilygti vieną dalyką: kad po vakarienos su draugais aš nebūčiau pačios kvociamąs bė- gių vienerių metų.

Vienok tą išlygą į kontraktą man nepasiekė įsprauti. Aš ir nereikalavau. Iš visko buvo nu- omanu, kad Klitemnestra ateity- je to prietikio taip jau nenorės minėti, kaip ir aš.

B. Avinaitė

Pas Nemuną

—Au-u-u! praskambėjo plo- nas balselis ant Nemuno kranto.

—Au-u-u! atsiliepė iš po kark- lų storesnis balsas, ir lenkdamas žemyn karklų šakas, per tvorą išsoko jaunas vaikinai, pilnas gyvenimo ir jausmų.

—Onyte, Onyte! — laimingai ištiesė rankas pirmyn, ir pri- glaūdęs prie savo tvirtos kruti- nės Jonas pabučiavo ją karštai.

—Onyte, kokia tu gera, meli, kad atėjai, atsilankei pas ma- ne! Va, žiūrėk, mums ir laivas jau laukia, nerimsta Nemuno bangos, liudi tamsioji giružė ne- girdėdama tavo dainos.

—Ach, Joneli! — išsilisuo- dama iš jo glėbio prabilo Onytė. — Joneli, taip liudna, oi ilgu man be tavęs, aš ilgiuos kasdien ir su tavim laiminga, kad gaunu matyti tavę ir praleisti sva- jo- nės pavasario naktis ir laukti tekančios aušros.

—Oi, Onyte, koks aš laimin- gas, kad radau savo gyvenime tokią sielą, kuri mane vargšą myli, užjaucia, ir kokia meli, jautri, kaip mano Onytė ilgisi manęs.

—Ar-gi vargšai neturi širdies jausmus, savo norus, savo skai- čias, ateities svajones, kad jos nemylėt, — žiūrėdama į tamsias, nuliudusias Jonelio akis, kalbėjo Onytė. — Cha, cha, Jonuk, pa- saulio valdytojai, išsipenėję did- pilviai iš mus prakaito, mano, kad mes vargšai praktikavę prie sunkaus darbo, nuvargę, nuilę, negalime mylėti, neturime savy- meilės jausmų ir grožės sapnų.

Tiesa, Jonuk, kad mes nuvar- gę kasdieniniuose darbuose, kad mūsų mintys užimtos vien tik rytojaus diena, kad mes vargin- gam stumiamės, diena ir dienos ir laukiame tų švintančių rytojų, tų saulės spindulių, kurie atgai- vins mūsų nuvargusias sielas, prikeldami iš svajonės sapnų. Mes gyvenimo vergai, sunkaus likimo prispausti, gyvename vien tik ateitimi, ir joje mes tik pa- matysime, išsvysime savo rytojų, savo spindulius. Ir tik tas bus laimingas, kurs už savo buity ne- drebedamas atviroje kovoje lai- kysis iki galo. Gi širdys išsiil- gusios meilės karštos, mes pa- švenčiame tik saulūžei pavasa- riui grįžtant atgal, kuomet dien- os palieka ilgesnės, šviesesnės, kuomet girios ir laukai apsidė- gia vėl nauju žaliu rubu ir ant Nemuno kranto, prasiskleidu- siuose karkluose sudejavo gegu- tės, kur tai ant šakos lakš- tingala užtraukė rytmetinę au- sros dainužę ir Nemunas aukštai iškėlė savo blaivasias bangas, sveikindamas gimstantį pavasa- rį. Bet linksmas aidas ant Ne- muno kranto jau nesigirdės. Ir tik kada paskutiniai saulūžės spinduliai meliai dar glosto Ne- muno blaivasias bangas, kada mėnulis lyg prasikaltęs, lyg bi- jodamas primokęs savo akis, bailiai išlenda iš už giružės, ty-

liai, tyliai kas vakarėlį lenkia žemyn karklų šakas ir persokęs krumus, liudnai užsimastęs, klaidžioja Nemuno krantais, jau- nas vaikinai. Bet nuvargęs, nuilęs, priėjęs prie tvorėlės, at- sėmė pakeldamas mėnuliui sa- vo išblykusių veidą ir užsimasta.

O aplink naktis!

Apgaudas svajonės, prazuvo skaisčius, puikus gyvenimo ateities ugdytas idealo sapnas, din- go, užgeso viltis! Kiek kartų Jonelis atsimėjęs ant tvorėlės, skėsdamas praiteis pavasario svajonėse, laukė Onytės, kiek kartų pasislėpęs karkluose savo veidą nuo šypsančio mėnuli- o, braukė per skruostą paslaptingą ašarą. Bet kas užstabdys už- gautos meilės ašaras, paniekin- tos širdies jausmus? Kas jas užtūrės, kas juos nuramys? Ony- te? Cha, cha!.. Jas auksas ir deimantas paviliojo. Ji savo jautriąją širdužę pavedė seniui, kuriam svetimi, nesuprantami Onytės meilės jausmai. Ir gal jis ištvirkęs dikaudonis, nė vie- ną mergaitę, ne vieną tokią Ony- tę, priviliojo savo turtais, vien tik dėl to, kad užganėdinus, sa- vo gyvuliškus geismus, nuplė- šęs jų garbės vainikėlį, panie- kindamas atstumdavo auksu ap- dovanojęs.

—Onyte, sakyk, kur dingo tavo puikus žodžiai, kur ta švel- ni šypsa ant tavo nekalto veido, kur tas karštas prižadėjimas likti mano gyvenimo drauge, kur pagaliau mūsų bendros pavasa- rio naktimis svajonėse audžiamos ateities viltys? Kur dingo, prazuvo? Onyte, ar-gi tu bu- dama tokia meli, jautri galėjai taip pasielgti? Ar gi tu vien akimirksni, vien puselėjimo keliu, galėtumei sugriauti, žmo- gaus gyvenimo vilties laimūžę? Ar-gi tu ne pajiegi atsisipirti prieš kapitalą, prieš išnaudoji- mą ir karžygiškai kovoti iki laimėjimo savo teisių?

Ir paslėpęs giliai, giliai savo veidą karkluose, kad niekas ne- patėmytų jo gaudžias ašaras — aptraudojo apgaudas pavasario meilės jausmus ir žuvusias vil- tis. Bet negirdėjo Jonelis, kaip netoli tvorėlės meliai, karštai kaž- kas kalbėjos, juokavo, ir tik skardus pabučiavimas toje nak- ties paslaptingoje užavėtoje tyloje pratraukė jo svajones. Jis suprato, pažino kieno tai bu- vo pabučiavimas ir atsisojęs atsikvėpė, atstatydamas krutinę pirmyn, sublizgėjo akis ir pakė- lęs ore grasinantį kumštį, nukel- liavo link giružės. O žvaigždu- žės lig mylinčios sesutės džiaug- smingai mirgėjo šviesdamos jam kelią.

Liepojus

1919 metų, 7 liepos.

DIDZIAUSIAS BRONZINIS PAMINKLAS

Mieste Newark, N. J., greitu laiku bus pastatytas didžiausias bronzinis paminklas, kuris susi- dės iš keturių dešimtų ir keturių figūrų. Kiekviena tų figūrų busianti aštuonių pėdų aukščio. Paminklas atvaizduosias revo- lucinio, civilio ir pasaulinio ka- rų epizodus. Paminklą gamina skulptorius Gutzon Borglum.

Pleiskanos sunaikina — Ruffles atgaivina!

Kaip vanduo nuolat laisdamas ant almens išmūša duobę, taip ir pleiskanos, nors išlėto bet tikrai, sunaikina plaukų šaknis ir yra priežastis plaukų spygliuotumui, kuris su lai- ku pasidaro aplykimas. Nepriešiteikite šio atstatymo prie savę! Naudokite

Ruffles

tuojau, kai tik pastebėsite pleiskano- tų nesvarų baltų lygumų pirmą pasirodymą. Ruffles sunaikina pleiskanas, ir paragina auginti naujus plaukus. Bonka, 65c, aptiekose, arba už 75c. prižiūriname stačiai iš dirbtuvės.

F. AD. RICHTER & CO.

104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

MOKSLAS

Inž. Kosarskis

Kaip Dirbamas Cukrus

Jau ir pas mus Lietuvoje, kai kuriems asmenims sumanius, pradeda kalbėti apie cukrus dirbtuves.

Lengva pasakyti "cukrus", bet ne taip lengva padaryti. Aš nekalbėsiu čia kaip reikia auginti cukraus burokai, kokia turi būti žemė, koks oras ir t. t. — Paliesiu tik dirbtuves ir jų įrengimą.

Ukrainoj cukraus pramonė labai išsivystusi. Ten, taip yra sakoma, daugiau esą dirbtuvių kaip cerkvių. Iš tokio didelio dirbtuvių skaičiaus (1910 metais gamyba — 1848 tukstančių tonų), kurių daugumą aš aplankiau, radau tikslai du lietuvių direktorių p. A. Čekauskį Biržų-Pasvalio apskr. ir p. O. K. Utenos apskr. Kilusių iš Lietuvos ir daugiau, bet jie lietuviams save nepripažindavo, kaip tai — Kosakovskis nuo Ukmergės — Orlovo dirbtuvių administratorius, inž. Mickevičius, Vitkauskas, Rodvickas ir kt.

Dėka tokiame cukraus pramonės išsivystymui Ukrainoj paskutiniai metai, žinoma prieš karą, buvo statomos pavyzdinės, tiesiog kaip ant, parodos, dirbtuvės. Vienoj iš tokių dirbtuvių ir man prisiėjo dalyvauti t. y. dirbtuvė "Jankovka" netoli Charkovo kapitalisto Charitonenko.

Bolševikai neturėjo drąsos tokios dirbtuvės sprogdinti, ir, rodos, iki šiam laikui ji tvarkoj ir veikia.

Kiekis išdirbimo runkulių (cukrinių burokų) ir parą dirbtuvėse ne vienodas. Dauguma perdirba ir parą nuo 4 iki 6 tukstančių birkavų, skaitant 4 centneriai birkavė. Sakau "birkavas" kad iš rusų laikų žmogus pripratęs prie "birkavų" geriau išsivaizdinti kiekį. Mažiau yra dirbtuvių, kur išdirbama iki 3 tukstančių, jos galima ant pirštų suskaičiuoti; kiek daugiau virš 6 tukstančių birkavų ir parą. Žinomas yra dirbtuvės "Tiotkino" jose išdirbama 12 tukst. birkavų.

Naujesnio tipo dirbtuvės išrodo kaip viena didelė salė be lubų. Stogas žemeny languotas. Aplink salę prie sienų, maždaug 6 metrai nuo grindų, galerijos, ant kurių sutalpinti aparatai, dažniausiai iš vienos pusės išilgai — saturacija, 5 korpusai virimo aparatai, vakuumaparatas, reoferai — iš kitos pusės — filtrpresai, filtrai, cukraus transporteriai. Vienam gale, ten kur plaukasi runkuliai (dažniausiai runkulių plovimui skyrius atskirtas nuo salės siena) ant galerijos sutalpinti: difuzija, supiaustimui mašina ir dažnai automatinės svarstyklės. Kitam gale — chemijos laboratorijos ir cukraus džiovykla.

Ant grindų pastatytos visos judomosios mašinos: garinė mašina, visokios plumpės, centrofugos, transmisija ir kristalizatoriai. Galerijos apačioje sutalpinti kitaip sakant, pakabinoti susisiekimo vamzdžiai. Kadangi tų vamzdžių yra labai daug, tai kad atskyrus, kas per kokį vamzdį eina, izoliacija jų nudažyta atskira spalva. Gariniam katilams patalpa darosi skyrium nuo salės, garinių masinių arčiau. Kalkių pečius statomas ore arti dirbtuvių.

Cukraus dirbtuvės reikalauja labai daug vandens ir per tai turi būti pastatytos netoli ežero ar upelio. Savaine suprantama, kad, pristatymui kurio, kalkių akmenis, runkulių, geležies turi būti pašonė. Pakalnėje atitinkamesnė dirbtuvių vieta, negu lyguma, nes

lengviau, patogiau ir pigiau įtaisyti runkuliam supilimui magazinus arba, kitaip sakant, duobės, iš kurių runkuliai automatiškai transportuojasi plaudyklėn (moječnaja). Runkuliai papuolę į plaudyklę t. y. didelį aparatą, panašų į lovą kartu su vandeniu plaukasi. Vienas iš geresniųjų plauti runkuliams aparatų yra sistemos "Pustinskio". Runkuliai krenta į vieną aparato galą, kurs plaukiant stumia runkulius į kitą galą, ten šnekas (červiak), juos sugavęs, paduoda į elevatorį. Elevatorius runkulius kelia į aukštesnę dirbtuvės vietą į automatinis svarstyklės, kurios atsverę pilai piaustymo mašiną.

Supiaustytus runkulius į smulkius makaronus išnešiojama transporteriu ir berama į difuzorą. Difuzoras yra tai didelė su susiaurintais galais geležinė statinė, hermetiška (dručiai) užsidaroma. Per viršutinį galą (skersmo 1 metrą) prikėmama, per apatinį (skersmo 1, 2 m.) išdifuzotus — nuo saldumo paluosuotus runkulių piovinius, išmetama.

Tokių difuzorų statoma 12, 21 ir t. t. dažniausia 12 į eilę. Skaicių priguli nuo išdirbimo kiekio. Kėmsant dviliktąjį, pirmasis tušinamas, nes per jį jau perėjo 11 difuzorų vandens, reiškia visą saldumą išplovė. Pirmą kėmsant iš 12 sunka imama, antrą kėmsant iš pirmojo sunka imama ir t. t. iki visi runkuliai nebus supiaustyti. Difuzorų didumas iki 500 kibirų. Vieno difuzoro sunkos kiekis, sumaišytas su degtomis kalkėmis doza, plumpės stumia į saturaciją, kitaip sakant į didelį gelež. aruodą. Kita plumpė tan pačian aruodan, tiesiog į sunka, varo sugautas iš kalkių pečiaus dujas. Sunkos šildimui (aruode) saturacijos įtaisyta garo vamzdžiai. Taip bebrbuliuojant saturacijos (aruode) su kalkėmis ir dujomis, sunka pasiliuosuoja nuo nereikalingų sudėčių, kaip tai baltimų ir kitų.

Saturacija yra periodinė (tam tikrais protarpiais pasikartojusi) ir nuolatinė. Nuolatinė saturacija yra naujas dalykas. Nuolatinė saturacijos sumanytojų yra keletas, bet viena nuo kitos mažai skiriasi. Nuolatinė saturacija lietuvių p. O. K. viena iš pirmųjų ir veikia dirbtuvėse "Verchniač-ka", netoli Humanio.

Išsaturuotą sunką, panašų į purviną vandenį, su pagalba plumpės iki 6 atmosferų, perleidžiama per filtrpresus "Monstr". Sunka, išėjusi iš filtrpresų, panaši į arbatą. Ji dar antrą kart saturuojasi su seros dujomis, filtruojasi per mechaniskus filtrus ir taip paruošta virimui gatava. Per virimą ji tirštėja. Tam atlikti tarnauja didelio garo apšildimo ploto 4 aparatai. Perėjus per visus keturius aparatus ir, sulig reikalingu, sutirštėjus sunka, ji dabar vadinama siropas, transportuojama į aparatą vadinamą "vakuumaparata". Tas vakuumas yra kelių tukstančių kibirų talpumo apvalus indas. Yra tų aparatų ir gulsčių, kitaip sakant, visokių konstrukcijų, bet kurie iš jų geresni sunku pasakyti, priguli daugiausia nuo skonio direktoriaus. Tame vakuum atliekama kristalizacija, kuri tęsiasi iki 6 valandų, tada ši masė išpilama į didelius lovius, kur ji bestovėdama ilgą laiką judama galutinai susikristalizuoja.

Be palieka paskutinė instancija, centrofugos, per kurias

perleidžius galutinai susikristalizavusi masė gaunama cukrus. Centrifuga yra tai, palyginant pavadinis, apvalus pakabinatas lopys, turintis dugne kiauromą — sienos gale iš tankaus sieto, kurs sukasi kelis tukstantis kartų į minutę, taip, kad įkretus į tą lopį susikristalizuotą masę, per savo centrifugale jėgą, skystimas atskiria nuo kristalų. Praplovus dar vandeniu kristalas palieka nuvalytas — baltas. Tenka ma- A P 5 Sub Priedas

tyti kristalų truputį melsvą, tai

Dr. A. Karalius

SCIOSOFIJA

Apie penkiolika metų atgal Amerikos mokslininkas profesorius Jordanas šita žodį nukėlė. Jam tada prisiėjo kalbėti apie klaidingas teorijas ir humbugus. Jisai kalbėjo kaip mokslininkas, smerkdamas kiek galėdamas visokios rūšies melą, visoki fanatizmą. Sciosofija jįsai pavadino sistematižuotą, knygoje surašytą žmonių mirtinimą bei visokios rūšies gražias žodžiais atpasakotą melą.

Jūs žinote, kad mūsų pasauli yra visokių vadinamų mokslų, kurie su tikroju mokslu tiek bendra teturi, kiek žasinas su geometrija. Ne visa kas parašyta teisinga. Labai daug, nelaimė didesnė dalis knygų ir šiaip visokių raštų skelbia atvirą melą — gryną melą, nors savo tą melą kartais "mokslu" vadina. Apie tai reikėtų parašyti keletą straipsnių, bet tai kitam kartui.

Sveikatos klausimais mūsų spaudoje paskutiniiais laikais daug prirašyta. Rašė ir rašo kas tiklatai lietuvių kalbą šiek tiek pažįsta; rašo net ir tie, kurie lietuviškai nė rašyti tinkamai nemoka. Rašo, rašo, bet nere-tai prirašo klaidinančių žmones dalykų... Gaila, bet reikia šita teisybę atvirai pasakyti — lai pykšta kam skauda. Lai kelia truksmą kas jaučiasi kaltas.

Mano buvęs mokytojas Dr. Dorlandas vieną kartą aiškino žodį "patofobija" — jisai, mat, mus terminologijos mokino. Patofobija reiškia baimė ligų — bereikalinga, kvaila baimė tokių ligų, kuriomis ligonis neserga. Tai yra ir-gi sciosofijos šaka, ypatingai jei patofobija skiep-jama žmonėms raštu ar žodžiu. Kad raštu, tai aš apie tai ir noriu keletą žodelių karčiosios teisybės pasakyti. Ir labai riebiai (mane visi puola už ribumų, tikinusi ir šį kartą atleiskite susilauksiu): mūsų spaudoje už-tinku daug patofobijos... Taip, vyručiai, užtinku gaudinimui li-gomis. Rašytojai kažki kodėl (kas čia nežino?) išsidirbo šio-kią nuomonę apie skaitytojus: jei rašai, tai rašyk taip, kad iš to rašymo biznio — pasidarytų, nes laikraščiai vistiek už raštus neapmoka. Gerai ir daro, kad nemoka už tokius raštus: toki raštai tai yra savo rūšies ne-mokamas rašytojaus pasigarsi-nimas. Reikėtų apmokėti už pa-talpinimą laikrašty.

Vienok, sakau, tos nelemtos patofobijos sveikatos dalykams pašvestuose raštuose galima rieškučiomis semti. Štai ant mano stalelio guli du numeru lietuviško laikraščio. Vienas žmogus susiriesdamas rėkia, kad nereikia daryti operacijų, kad tonsilus nevisuomet reikia lauk rauti (mat, jisai operacijų nedaro); kitas žmogus rašo, kad be operacijos nieką nepada-rysi, kad be operacijos greitai laiku ir numirti reikės (šitas žmogus daro operacijas); vie-nas žmogus rašo, kad sifilis yra baisiausia liga, tokia baisi, to-kią žiauri, tokia žalinga, kad jau ir pasakyti sunu, kad žmo-nės puva, kirmija kai žemaičio

yra nudažytas tokiu pat budu, kaip baltiniai. Taip, trumpai sakant, dirbasi iš cukrinių runkulių cukrus.

Kokią naudą turėtų ukinin-kai iš atmatų aš nekalbėsiu, nes mano uždavinys buvo su-pažindinti tiktai su mekanis-ku darbu, kadangi girdėjau vi-sokius niekus kalbant, buk tai reikalingas yra kraujas, kau-lai ir t. t. Kraujas buvo se-niau vartojamas, kaulai-gi (de-ginti) vartojami yra filtrams, rafinuojant cukrų.

[“D-kas”]

apie sveikatą — dar kartą noriu pasakyti šita mūsų tarpe jau ganėtinai nudėvėtą žodį "sveikata". Sveikatos klausimas, dar pakartojau, mums reikia rašyti, bet gerų raštų. Žmones gaudinti palikime kitiems. Sėkime ra-mybės ir vilties sėklas: nusimi-nusiems žmonėms duokime sa-džios ramybės eliksiro. Visokių ligų ir taip jau daug priviso—

naikinkime jas kiek galėdami. Neveiskime naujų ligų: senosios jau visiems tikrai įkyrėjo.

Lietuviams reikia geros kny-gos sveikatos klausimais. Re-ikia tokios knygos, kurioje su-prantamoj kalboj kiekvienas mokas skaityti žmogus galėtų rasti teisingų žinių apie visas ligas. Tokios knygos lietuviui jau tikrai laukia.

MARGUMYNAI

ORO FOTOGRAFIJA

Paskutiniiais keleriais metais buvo daug bandymų daroma kai del emimo iš orlaivių fotografijų. Tolyne vis geresnių rezulta-tų buvo pasiekama. Bet šiomis dienomis leitenantas John A. Macready ir A. W. Stevens pa-sisekė nuimt miesto Dayton, O., fotografijas nuo šešių mylių aukšto! Tai pirmas toks atsitikimas, kuris daug prisidės prie orinės fotografijos išsivystymo.

Kadangi aukštumoj begalės-tingai saulė kepina, tai leitenan-tai buvo priversti savo veidus reibalais ištepti.

METALAS, KURIS SUGERIA ALIEJŲ

Amerikoje tapo išrasta metala-s, kuris sugeria aliejų taip jau lengvai, kaip kad kempinė sugeria vandenį. Metalas yra pada-romas iš mišinio bronzos su grafitu. Jis yra pusėtinai kietas, bet nežiurint į tai, gali sugerti apie 25% savo masės skysčio. Žibalo lempoms iš jo galima da-ryti knatus, kadangi tas metalas taip jau gerai persisunkia žiba-lu, kaip ir iš medvilnės padary-tas knatas.

IS MEDŽIO LAPŲ DARO POPIERI

Francijoje tapo surastas būdas kaip iš medžio lapų padaryti po-pierį, kurį ir pašarą galvijams. Lapai yra sumalami ir mirkomi chemikaluose. Iš tuo budu gauts tešlos gaminama popieris, kuras arba pašaras galvijams.

IESKOMA VAISTO NUO VĖŽIO

Mokslininkai nepaliauja ieško-je vaisto nuo vėžio. Nuo tos li-gos kas metai miršta tukstan-čiai žmonių. Vėliausieji ekspe-riimentai parodo, jog žiurkės, maitinamos tarakonais, apserga vėžiu. Patirta taipgi, kad tie ta-rakonai yra apręsti tam tikros rūšies kirminiais. Yra viltis, kad tie eksperi-mentai pamažu priartins prie su-radimo atitinkamo vaisto gydy-mui vėžio ligos.

FONOGRAFAS MOKINA RA-

SOMAJA MASINĖLE RAŠYTI Neseniai tapo išleista dvykla lekcijų, kaip rašomąja mašinėle rašyti. Tos lekcijos sudaro dvy-liką fonografinių rekordų, kurie lyg muzikos gabalėliai yra fono-grafu perduodami.

JUROS LEVUS NAIKINA KULKASVAIDŽIAIS

Kanados valdžia suorganizavo medžiotojų ekspediciją naikini-mui jūros levų, kurie yra labai pavojingi žuvis. Medžiotojai buvo apginkluoti šautuvais ir kulkasvaidžiais. Medžioklė pra-sidėjo British Columbia pakran-tėje. Bėgiu tik dvių dienų bu-vo nukaita 1,884 jūros levai.

Kanados valdžia yra nutarusi kas metai tokias ekspedicijas or-ganizuoti, kad neleidus jūrų le-vams sparčiai daugintis. O tai todėl, kad tie gyvūnai labai daug žuvies sunaikina.

KADA SAULĖS SPINDULIAI YRA PAVOJINGIAUSI ŽMO-GUI

Vokiečių chemikas Herman von Tappeiner padarė neįmano-mai idomų eksperimentą. Jis iš-tirpino vandenyje dažo akrindą ir išstatė skiedinį saulės spin-dulių įtakai. Tuoju visi vanden-yje esantys mikroorganizmai žu-vo. Bet kuomet toks skiedinys buvo tamsoj laikomas, tai mik-roorganizmas tas dažas nieko nekenkė. Po to von Tap-peiner padarė eksperimentą su vienu daktaru įkirkšdamas jam po odos atskiestą vandenįje da-žą. Kol daktaras pasilikio tamso-je, jis jautėsi kuopuikiausia, bet kaip tik jį saulės spinduliai pa-lietė, jis tuoj apalpo.

BRITVA SU ELEKTROS ŽIBINTUVĖLIU

Prie saugiosios britvos tapo pritaisyta mažytė eletros lempe-lė, kuri suteikia galimybės skus-tis tokiose vietose, kur nėra švie-sos. Tos rūšies britva yra ypač patogi turistams.

SURADO 8,000 SENUMO MUMIJAS

Mongolijoje netoli Urgos žy-mus rusų archeologos Kozlovas suradęs Kinijos valdonų mumi-jas, kurios esančios mažiausia 8,000 metų senumo. Mumijos surasta tam tikrose kapuose, kurie esą stebėtinai gražiai išda-binti šilkais ir kitokiais daiktai-s. Rasta taipgi jeroglifų, kurie nu-pasakoja valdonų gyvenimus. Spėjama, kad suradimas Kinijos valdonų kapų daug kuo prisidės prie praeties nušvietimo.

PASAULINIS KARAS ATSI-EJO \$80,000,000,000 SUVIRSUM

Vienas New Yorko bankų ap-skaitliavo, kad pasaulinis karas atsiėjo \$80,680,000,000. Kad su-pratus tos sumos didumą, pa-kaks priminti tą faktą, jog visas britų (įskaitant Angliją, Škoti-ją, Airiją ir Wales) turas tesu-daro tik \$70,000,000,000. Gi Amerikos valdžios išlaidos nuo 1791 m. iki 1923 m. siekė \$24-, 500,000,000.

GALIMA PANESTI VISA KRAUTUVĖ

Berlino gatvėse atsirado nepa-prastos tapako krautuvės, ku-rias jų savininkai gali nešti iš vienos vietos į kitą. Krautuvė susideda iš nedidelės budelės, kur yra pakankamai vietos par-davėjui ir tavorui. Vakare tą budelę galima susukti į nedidelį pūndą ir užsikrovus ant kupros namo parsinešti.

Galima Gauti Naujienose

Didvyrių Paveikstai A. Varno Piešti

Vienas iš geriausių Lietuvos dai-lininkų Adomas Varnas yra nupiešęs ir išleides seriją puikių atvaizdų Lie-tuvos praeties ir dabarties žymiausių-jų veikėjų.

Visi ar bent keletas šitų atvaizdų privaletų rasti kiekvienoj lietuviškoj įstaigoj ir kiekvienoj lietuvių triboj.

Naujienos gavo nuo Adomo Varno pardavimui nedidelį pluoštą jo garsijų atvaizdų. Tuo tarpu šitie atvaizdai galima gauti tik Naujienų ofise:

1. Vytautas, Lietuvos Did. Kuni-gaikštis.
2. Vysk. Valančius
3. Vysk. A. Baranuskas
4. Simanas Daukantas
5. Vincas Kudirka
6. Žemaitė
7. Dr. Jonas Basanis (Basanavi-čius)
8. M. K. Čiulionis
9. Kun. J. Mačiulis-Maironis.

Kiekvienas atvaizdas parsiduoda po 75 centus.

Kas nori gali pirkti atvaizdus su rėmais. Atvaizdas su rėmu kainuoja \$3.50. Persiuntimas extra.

Užsakymus siųskit adresu:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

SATYRA IR JUOKAI

Feljetonas

P. Butėnas

VISI ASILAI KARIŠKIAIS LIKO

NUOSIRDUS AUKOTOJAS...

Draugijų žmogus

Ponios ir ponai, gerbiamosios ir gerbiamieji! Čia, o čia, prieš jus stovi aukštą visuomenės veikėjas. Jus šiandien išgirsite iš mano saldžių lūpų paskaitą. Gal lig šiol nežinojote, kas tai yra visuomenės veikėjas, draugijų asmuo — tuojau sužinosite. Aš esu devyniosdešimts dviejų su puse draugijų narys. Jau tas mane rekomenduoja iš labai geros ir simpatingos pusės. Pirma negu išgirsite mano paskaitą, turite žinoti, į kokias draugijas aš einu. Esu "Sūnų lojimo" draugijos pirmininkas. Čia tiek darbo, tiek darbo, kad nors tuojau gulki ir mirk! Kur tik šuo suloja, aš tuojau ausis pastatau. Kaip draugijos pirmininkas, turiu žinoti, koks šuo suloja ir mano pareiga užprotokoluoti — sekretorius musų baisus tinginys. Toliau — "Nenuilstamų Lietuvių Sąjungos" vice-pirmininkas. Čia dar daugiau darbo — mirk nors du kartu. Musų pirmininkas didelis tinginys ir man, kaip vice, tenka visuomet ir visur jį pakeisti.

Ponios ir ponai, patys žinote, kad makaluojančių liežuvių šiam pasauliui per daug yra — visus juos turiu užregistruoti. Toliau, esu sekretorius draugijos... Paaukite, kokios draugijos esu sekretorius? Kaip ji?... Čir... bir... mir... Ant paties liežuvio galo stovi ir negali nuoksti. Kad tave... Na, vis tiek, kaip toji draugija vadinasi, tik esu jos sekretorius... Gerbiamosios ir gerbiameji, žinot, kad sekretorius turi vis rašyti ir rašyti — čia nors dešimtį kartų mirk! Dabar dar esu "Suk devyni" draugijos vėl pirmininkas ir draugijos "Nieko neišmanai" pirmininkas, o draugijų "Keturi avinai", "Du ragai", "Lisk į svetimą puodą", "Neduok niekam kelio" — šiose draugijose užimu garbiną sekretoriaus vietą... Draugijų... Kiek aš tamstoms, ponios ir ponai, jau priskaičiau draugijų? Rodos, šešiosdešimt vieną... Dar pasilieka penkiosdešimts keturios ir pusė, kur aš esu... Aš visur esu... Kasdien aplankau visų draugijų posėdžius. Posėdžiuose tiek prisirenka energijos ir drąsos, kad parėjęs namo, jaučiuosi liutu, ne, trimis liutais, ne, penkiolika liutų... Visus langus išmašau, lovas, kedės, veidrodžius sutrupinu, nei vienos lėkštės nėra sveikos... Nu, žodžiu, gerbiamosios ir gerbiameji, aš esu pasiutęs visuomenės veikėjas. Vienam dideliu rašytojui jau ir savo nekrologą užsakiu parašyti. Mano ponios ir ponai, man rodos, kad iš mano paskaitos labai gerai supratote, kas tai yra visuomenės veikėjas — jei nebūtų tokių veikėjų, kaip aš, žmonija tuojau išmirtų... Baigiau!

["Kl. žinios"]

Eina keliu du kariškiai. Pasakui jūdvių joja ant arklų popas. Kariškiai kalbasi: — Juk popui nevalia ant arklio joti. — Kodel? Arklys juk ir yra tam, kad juo važinėti arba raitam joti. — Galbut. Bet dviasiskiai turi Kristų sektį, kuris į Jeruzalę jojo ant asilo. — Geriau nieko nesakyk, nes popas gali užsirusinti. — Tai niekis. — Tuo laiku pasivijo juodu ir popas. Vienas kariškių ir klausia jo, kodel jis joja ant arklio, o ne asilo. — "Todel", atsakė popas, "kad visi asilai kariškiais išvirto".

BET NE SU TAVIM, KVAILY!

Traukiniu važiuoja vyras su savo žmona. Šalia jų sėdi kokis tai nepažįstamas vyras ir be paliovos žąksi.

Vyras ir sako savo žmonai: "Aš jam tokį žodį pasakysiu, kad jis tuoj paliaus žąksėjus".

"Geriau nekliudyk jį", pertaria žmona. Bet pastarasis neiškentė ir kreipiasi į nepažįstamąjį:

"Klausyk, žmogau, tavo duša su Dievu kalbasi!"

"Tai su Dievu, ale ne su tavim, kvaily!" — atrėžė nepažįstamasai.

TEISINGAI IŠAIŠKINO

Mokytojas. — Jonuk, pasakyk, kodel žmonės nuo bulvių skurą lupa.

Jonukas. — Kadangi valdininkai nuo žmonių kailį plėšia, tai žmonės nors nuo bulvių skurą mauna.

Mokytojas. — Jurgi, o tu pasakyk koks skirtumas tarp gydytojo ir medžiotojo? — Jurgis. — Medžiotojas savo auką pirma užmuša, o paskui kailį lupa, o gydytojas pirma kailį nulupa, o po to jau užmuša. [Surinko An. J.]

TRUKUMAS ATJAUCIAMAS

"Ko-gi reikia musų tautai?" — šukterėjo įsikaršklavęs oratorius. "Ko-gi reikia, kada lyg jurė sujudus žmonės nerimauja, kada visiems rupi pakilti pirkybą ir pramonę ir ukį? Aš atkartoju, ko-gi tautai reikia, keliaujant per ašarų klaukus?" "Gerų, neperšlampančių čebatų", atsiliepė kempelyje besėdintis sumaterialėjęs apysenis kaimietis.

Sentimentalistas: "Kada tamsta su savo žmona gerai išpažinai?"

"Nelaimingas": "Niekuomet, — kitaip aš nebučiau jos vedęs!"

"Te tau", sakė tėvas savo einančiam bažnyčion suneliui, "aš duodu vieną dvidešimt ir vieną dešimt centų. Galėsi ar vieną ar kitą įmesti į kinką".

Kai sunelis iš bažnyčios grįžo, klausia tėvas — kurį pinigą jis renkant įmetė?

"Dešimts centų", atsakė dievobaimingasis sunelis.

"Kodel?"

"Nagi taip buvo: kunigas pasakė: "Dievas mylėjo nuosirdų aukotoją", o aš žinojau, kad aš daug nuosirdžiau dešimts negu dvidešimts centų atiduosiu, tai ir įmečiau dešimts centų" —

TOLOKAI SIEKIANČI PAŽISTAMYBĖ

"Jonai, tu pakėlei skrybėlę jaunai merginai. Ar tu ją pažįsti?"

"Ne! Mano brolis ją pažįsta, o šiandieną aš jo skrybėlę nešioju".

KUNIGU BUSI

Važiuoja traukiniu kunigas ir studentas. Kunigas skaito knygą. Norėdamas studentą pasiepti, jis kiša šalia esančiam šuniui knygą, sakydamas: "Mokykis, mokykis studentu busi!"

"O jeigu nedasimokysi", — atkerta studentas, — "tai kunigu liksi..."

KONDENSUOTA PIENININKĖ

Maža mergaitė norėjo eiti į maskarado vakarą pasirėdžiusi pienininkė. Kuomet jos motina pasakė jai, kad ji esanti permaža būti pienininkė, ji atsakė: "Gera! — aš galiu nueiti kaip kondensuota pienininkė!" —

Iš ciklaus: Etatus trumpina...

Ministeris: "Taigi, kaip žinote, mes privalome galutinai syki su tarnautojų — mažinimu musų ministerijose pradėti, — ponas patarėjų, studijuokite tamsta, meldžiamasis, šitą klausimą!"

Patarėjas: "Tuoju, Ekselencija; bet turime mes tam klausimui išrišti dar vidutiniai nuo dviejų iki penkių pagelbiniųkų tarnautojų ir darbą įstatyti!"

Toliau — jog suprantama...

Klebonas Kauno turtingos parapijos šūtko paniokslą pasakytį tulame kalėjime. Jis klausia kalėjimo kapeliono: "Aš berods atėjau pamokslą pasakyti tamistis kalininkams, bet nežinau, ką jiems sakyčiau."

Kalėjimo kapelionas: Sakyk pamokslą lygiai taip, kaip saviems parapijonams kad sakai; tik atsimink vieną dalyką: kaliniai tapo sužinoti, kuomi jie bešą, o tamistos parapijonai bene dar tik bus sužinoti.

Wennersten's Bohemian Blend

WENNERSTEN'S yra labai lengvas prirengti, kadangi Malt ir Hops sujungti. Bandyk jį!

HENNING WENNERSTEN INC. 2960 LAWRENCE AVE., CHICAGO

Dr. Chiropractor ir Akušerka ANIELĖ KAUSHILLAS

Gyda be vaistų ir be operacijų, visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų. Kurie serga kreipkitės, o rasite pagalbą. Patarnavimas dovani. Valandos nuo 1 iki 9 vakare. Tel. Yarda 4951 3252 So. Halsted St.

X-RAY EGZAMINACIJA \$1.00

Vyrų ir moterų ne žiūrint kaip ilgai jų kėdėje ir kaip kiti daktarai pasiūkė jums, atleiskite ir tegul X-Ray pasako tiesą.

Mokslinės egzaminacijos su moderniu X-Ray prašalina klaidas — suteikia geras informacijas, nes yra matomi sergantys organai. Egzaminavimas nekenksmingas, neskaudus ir nereikia nusimti rubų.

Ar turite skaudamą skilvį, krutinę, nugarą, galvos skaudėjimą, galvosukę, užkietėjimą vidurių, prastą apetitą, reumatizmą, asthmą, odos ligas, raptūrą, inkstų arba šilvio ligas, nervinumą, chroniškas arba privatiškas ligas? Jei norite gerų pasekmių, atleiskite tuojau. Visi vėliausi čiapei ir serum yra suteikiami, įskaitant "606 arba 914" nuo kraujo užnuodijimo.

"Kraujas yra gyvenimas". Intravenous įėjimas (į kraują), suteikia gerą pagalbą tukstantiems sergantiems. Puikus gydymas bėle nuo kojos ligos kur tik daktaria krauja. Nežiūrint kiek jūs išleidote ir nieko neįgelbėjo, atleiskite ir gaukite tiesą išgydymė. Atsineškite šį skelbimą su savim ir gausite dykai kraujo spaudimą išbandymą su X-Ray egzaminacija.

CHICAGO MEDICAL CLINIC Dr. R. G. McCarthy, 505 S. State St. kampa Congress, 2 aukštąs, Chicago, Ill. Valandos nuo 9 ryto iki 6 vak. P. nedėly, serdėjo ir subotoj nuo 9 ryto iki 8 v. nedėlij nuo 9 ryto iki 12 dien.

LITTLE SPINOGRAPHS

Apisaugokit nuo: — "Kad aš bučiau žinojęs geriau".

Geras nusprendimas reiškia suradimas faktų pirmaisiai, pasikliau veikimas su apmąstymu.

Pasirinkdami metodą su pagalba kurios jūs galite atgauti savo sveikatą, vartokite gerą nusprendimą — pasirinkite Chiropractic.

Tel. Boulevard 7006 DR. J. M. FINSLOW, Chiropractor 1645 W. 47 St., Chicago, Ill. Valandos nuo 2 po pietų iki 8 vakare. Nedėlij nuo 10 iki 12 dienų

LIETUVIŲ DENTISTAS PATARNAUS GERIAU

Traukimas dantų be skausmo. Bridge geriausio aukso. Su musų pleiton galima valgyti klečiausią maistą. Garantuojame visą savo darbą, ir žemas mūsų kainės. Sergėkite savo dantis, kad nekentų jūsų sveikata.

1545 West 47th Street, Netoli Ashland Ave.

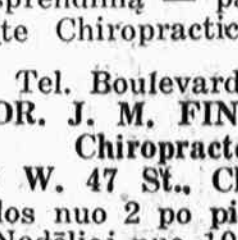
Reumatizmas sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais; Reumatizmo, Sausgėlių, Kaulų Gėlimų, arba Mėlungių — raumenų sukimimų; nes skaudėjimai naikina kuno gyvybę ir dažnai ant patalo paguldo.

CAPSCO COMPOUND motis lengvai prašalina viršūnės ligas; mums šiandien daugybė žmonių siūnia padėkavones pasveikę. Kaina 50c per pastą, 50c arba 1.00 už 1.00. Kaina: "KALINIS SVEIKATOS" augalais gydymas, kaina 50 centų.

Justin Kulis 3259 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

LIETUVIŲ APTIEKA New City Pharmacy 3327 So. Halsted St.

Turiu garbės pranešti Lietuviams ir visuomenei apskritai, kad metai tam atgal aš atidariau aptieką vardu NEW CITY PHARMACY prie So. Halsted gatvės num. 3327 ir kviečiu visą visuomenę ir Lietuvius atsilankyti ir pasimatyti su manim, jei būtų reikalus namuose, kadangi aš esu ištikimas visais žvilgniais.

Aš turiu pakankamai prityrimo vaistus sutaisyti ir patarti visuose pasaulio kraštuose.

Mano kainos yra žemesnės negu kitur kur.

Su pagarba, JONAS MALACHAUSKAS.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Turiu garbės pranešti Lietuviams ir visuomenei apskritai, kad metai tam atgal aš atidariau aptieką vardu NEW CITY PHARMACY prie So. Halsted gatvės num. 3327 ir kviečiu visą visuomenę ir Lietuvius atsilankyti ir pasimatyti su manim, jei būtų reikalus namuose, kadangi aš esu ištikimas visais žvilgniais.

Aš turiu pakankamai prityrimo vaistus sutaisyti ir patarti visuose pasaulio kraštuose.

Mano kainos yra žemesnės negu kitur kur.

Su pagarba, JONAS MALACHAUSKAS.

AUGIMAS

Augimas lietuvių biznio yra mums malonus.

Mes manome, kad mes pakankamai darodėme mūsų lietuviams kostumeriams stiprumą ir saugumą mūsų bankos. Musų patarnavimas darodė jiems, kad tas bankas yra draugiškas ir kaip namuose daryti biznį.

Jūsų taupymas bus čionai labai maloniai priimtas ir jei jūs ateisite į banką, jūsų parankumui, Panelė Kudulis, mūsų lietuvių bankos darbininkė, langelio No. 4, maloniai išaiškina, kaip galima jums patarnauti.

The Stock Yards TRUST & SAVINGS Bank 4162-72 So. Halsted Street, Chicago. CLEARING HOUSE BANKS.

Sandelis Plumbing

Kuomet jūs pirksite virtuvės sinką, vaną, klosetą, arba boilerį, jei nebusite užgandėntas, mes arba apmainsime jums arba pinigų gražinsime. Jei jūs norite, kad jums būtų patarnauta teisingai, nepraleiskite progos nepasimatę su mumis, kol jūs pirksite kur nors kitur. Jums labai apsimokės pirkti savo tavorą pas mus.

M. Levy & Company Kampa State ir 22nd St. Telefonas Calumet 0645-1692

Atdara kiekvieną vakarą iki 7 val. vak. Nedėlij iki 1 valandą

Mes kalbame lietuviškai

Atsineškite su savim šį apskelbimą kuomet ateisite čionai pirkti

PO SUNKIOS OPERACIJOS

Mrs. Wilke negalėjo atgauti savo sveikatos kol ji nepradėjo vartoti Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound.

Rochester, Minnesota. — "Aš turėjau labai svarbią operaciją ir išrodė, kad aš negalėsiu atgauti savo sveikatos po jos. Aš kentėjau nuo skausmų beveik nuolat. Mano sesuo atvažiavo pagelbėti man ir ji vartojo Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound nuo nerimavimo ir nusilpėjimo. Ji davė man jį paragauti ir į keletą dienų aš pradėjau jaustis geriau. Į porą savaičių aš beveik nepažinau savęs ir po išvartojimo keletą butelių aš atsikėliau ir pradėjau dirbti apie namus. Aš dabar esu sveika ir stipri. bet aš jas ir dar vartoju. Yra man malonumas pranešti jums apie tai ir aš norėčiau, kad daugelis moterų kurios kenčia, kaip aš kentėjau, darsi būtų apie jūsų gyduoles. Aš suteikšiu visas informacijas link jų kokias žinios". — Mrs. James Wilke, 938 E. Center St., Rochester, Minn.

Atminkite, Vegetable Compound turi rekordą per penkiasdešimt metų patarnavimo ir tūkstantį moterų giria jas taip kaip Mrs. Wilke.

Lydia E. Pinkham's Privatizka Text-knyga apie "Ailments Peculiar to Women" bus atsiųsta jums dykai pareikalavus. Rašykite pas Lydia E. Pinkham Medicine Company, Lynn, Mass.

LIETUVIŲ DENTISTAS PATARNAUS GERIAU

Traukimas dantų be skausmo. Bridge geriausio aukso. Su musų pleiton galima valgyti klečiausią maistą. Garantuojame visą savo darbą, ir žemas mūsų kainės. Sergėkite savo dantis, kad nekentų jūsų sveikata.

1545 West 47th Street, Netoli Ashland Ave.

SALUTARO RYTAS

Salutaro rytas tevičia gražus; Sveikata atgyja, kaip aušta dangus.

KODEL?

1) — RYTAS — 2) — PIETUS — 3) — VAKARAS. — TRYŠ DIENOS LAIKAI.

TODEL, KAD:

Diena be ryto, žmogus be Salutaro negali būti!

1) — Salutaras pridoda apetitą; 2) — Salutaras vidurius išvalo; 3) — Salutaras pataiso sveikatą. — SVEIKATA

Tik vienas doleris ir kvoteris bonkal.

Klauskite aptiekose arba prie SALUTARAS DRUG & CHEMICAL CO., 639 W. 18th St., Chicago, Illinois.

SEVERA'S BALZOL.

Abelinas stiprintojas vyrams ir moterims.

Jis maitina kraują, paaugdo virinimą, reguluoja atidalinimus, stiprina organus prie normališkos veiksmės.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekorius.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Phone Boulevard 6369 FOTOGRAFAS P. CONRAD 3130 So. Halsted St. Patyrimas mano įgytas per 15 metų. Visus darbus atlieku kuogeriausiai.

Akinių pritaismo mene 20 metų prityrimo

SIMPTOMAI PAREIŠKIA AKIŲ LIGAS

Ar jums skauda galvą? Ar jūsų akys ašaroja? Ar yra uždegtos? Degina ar niežti? Ar skaitant akys greit pavargsta? Ar kvaista galva? Ar matote kaip ir plunkančius taškus? Ar stuminate po truputį mažėja? Ar akys opios šviesai? Ar jaučiate kaip ir smiltis akyse? Ar yra balta dėmė ant vokų? Ar turite kataraktą? Ar turi žvairas akis?

John J. Smetona AKINIŲ SPECIALISTAS 1801 S. Ashland Ave., Kampa 18 gatvės

Ant trečio aukšto virš Platto aptiekos, tamberiai 14, 15, 16 ir 17. Valandos nuo 9 ryto iki 9 vakare. Nedėlij neprilimam ligonių

CUNARD

Lietuviai važiuojanti Lietuvon svečiuosiu neilgesiam laikui kai metams galės grįžti Amerikon neatsilveigiant į kvieta.

I LIETUVĄ

trumpiausiu laiku, kas Seredą, trejais ekspreso laivais BERENGARIA AQUITTANIA MAURETANIA (per Cherbourg ar Southamptoną)

Iš Lietuvos į Ameriką JEI manote parsitraukti gimines iš Lietuvos, vietas užsakykit dabar. Musų ofisas Lietuvoje suteiks jiems pagalbą ir rodą. Visi trečios klasos keleiviai turi atskirus kambarius, kuogeriausias švarumas ir maistas. Smulkmenų klauskis vietos agento arba

CUNARD LINE 140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

NUPIRK Typewriteri arba rašomą mašinėlę

Kaina \$60

Tuomi padarysi didelį smagumą pats sau, savo giminei ir draugams su kuriais susirašinėsi ir greičiau galėsi parašyti laiška ar ką kitą, negu su ranka. Geriausia, parankiausia ir dalikatniausia mašinėlė su lietuviškomis raidėmis pasulnyje. Galima ir angliškai rašyti.

Gaunamos

NAUJIENOS 1739 S. Halsted Str., Chicago, Ill.

M. T. DOME By J. M. Baer

WE SHOULD GO TO A DANCE EVERY SATURDAY NIGHT!

DANCING KEEPS YOU YOUNG AND ONE YOUNG MAN FRESH!

DON'T YOU THINK I'M LIGHT ON MY FEET?

YOU LIGHT ON EVERYBODY ELSE'S FEET!

